

ANARSAN 2018

ULUSLARARASI ANTROPOLOJİ ARKEOLOJİ SANAT TARİHİ SEMPOZYUMU

08-09 | EKİM | 2018

TURKUAZ
EVLER
integral

HİTİT ÜNİVERSİTESİ
Meslek Yüksekokulu Yerleşkesi
Gazi Caddesi No:99 Çorum

<http://anarsan.hitit.edu.tr>

ANARSAN 2018
SEMPOZYUMU

**BİLDİRİ
ÖZETLERİ
KİTABI**

ANARSAN 2018 SYMPOSIUM PROCEEDINGS

08-09 Ekim 2018

ÇORUM

Onur Kurulu

Necmeddin KILIÇ (Çorum Valisi)

Reha Metin ALKAN (Hitit Üniversitesi Rektörü)

Zeki GÜL (Çorum Belediye Başkanı)

Düzenleme Kurulu

Asuman ÇIRAK

Ayşegül ŞARBAK

Ersin ÇELİKBAŞ

Esra KESKİN

Mustafa Tolga ÇIRAK

Ömer Faruk AKMEŞE

Özlem SİR GAVAZ

Şahin YILDIRIM

Vahdet ÖZKOÇAK

Bilim Kurulu

Abdullah Şevki DUYMAZ (Süleyman Demirel
Üniversitesi)

Abdülkadir DÜNDAR (Ankara Üniversitesi)

Ali Akın AKYOL (Gazi Üniversitesi)

Andreas SCHACHNER (German Archaeological Institute)

Arzu DEMİREL (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Asuman BALDIRAN (Selçuk Üniversitesi)

Asuman ÇIRAK (Hitit Üniversitesi)

Aygül SÜEL (Ankara Üniversitesi)
Aykut ÇINAROĞLU (Ankara Üniversitesi)
Ayşegül ŞARBAK (Hitit Üniversitesi)
Berna ALPAGUT (Ankara Üniversitesi)
Bülent İŞLER (Gazi Üniversitesi)
Bülent ŞENOCAK (Bozok Üniversitesi)
Candan ÜLKÜ (Mersin Üniversitesi)
David ALBA (Institut Catala de Paleontologia)
Demet TAŞKAN (Bozok Üniversitesi)
E. Emine Naza DÖNMEZ (İstanbul Üniversitesi)
Emre DEMİR (Hitit Üniversitesi)
Engin YILDIRIM (Hitit Üniversitesi)
Erdal ESER (Cumhuriyet Üniversitesi)
Eric Luc JEAN (Hitit Üniversitesi)
Ersin ÇELİKBAŞ (Karabük Üniversitesi)
Ertekin Mustafa DOKSANALTI (Selçuk Üniversitesi)
Esra KESKİN (Hitit Üniversitesi)
Fatih MÜDERRİSOĞLU (Hacettepe Üniversitesi)
Galip AKIN (Bozok Üniversitesi)
Gülgün KÖROĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Hacer ÇORUH (Harran Üniversitesi)

Hacer SANCAKTAR (Bozok Üniversitesi)
Handan ÜSTÜNDAĞ (Anadolu Üniversitesi)
Hatice Kübra ENSERT (Hitit Üniversitesi)
Hiroki WAKAMATSU (Toros Üniversitesi)
İlkgül KAYA ZENBİLCİ (Bozok Üniversitesi)
Jay KELLEY (Yale University)
Kameray ÖZDEMİR (Hacettepe Üniversitesi)
Kemal İBRAHİMZADE (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Kenan BİLİCİ (Ankara Üniversitesi)
Kimiyoşi MATSUMURA (Ahi Evran Üniversitesi)
Lars van den Hoek OSTENDE (Naturalis Biodiversity Center)
Mark WEEDEN (SOAS University of London)
Masako OMURA (Japanese Institute of Anatolian Archaeology)
Mehmet TEKOKAK (Selçuk Üniversitesi)
Meryem ACARA ESER (Cumhuriyet Üniversitesi)
Motoharu TAKAO (Tokai University)
Musa EKİCİ (Hitit Üniversitesi)
Mustafa Tolga ÇIRAK (Hitit Üniversitesi)
Nilay ÇORAĞAN (Erciyes Üniversitesi)
Nurettin KOÇHAN (Atatürk Üniversitesi)
Nurşen ÖZKUL FINDIK (Gazi Üniversitesi)

Okşan BAŞOĞLU (Gazi Üniversitesi)
Olga ORLIC (Institute for Anthropological Research)
Osman AYTEKİN (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Özlem SİR GAVAZ (Hitit Üniversitesi)
Pablo Peláez-CAMPOMANES (Museo Nacional de Ciencias Naturales)
Peter JONIAK (Comenius University in Bratislava)
Pınar GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU (Cumhuriyet Üniversitesi)
Pınar SERDAR DİNÇER (Bozok Üniversitesi)
Rainer CZICHON (Uşak Üniversitesi)
Sachihiro OMURA (Japanese Institute of Anatolian Archaeology)
Seiro HARUTA (Tokai University)
Sema DOĞAN (Hacettepe Üniversitesi)
Serdar MAYDA (Ege Üniversitesi)
Sibel ÜNALAN ÖZDEMİR (Adnan Menderes Üniversitesi)
Sümer ATASOY (Karabük Üniversitesi)
Şahin YILDIRIM (Bartın Üniversitesi)
Şevket DÖNMEZ (İstanbul Üniversitesi)
Tanju KAYA (Ege Üniversitesi)
Tayfun YILDIRIM (Ankara Üniversitesi)
Timur GÜLTEKİN (Ankara Üniversitesi)
Tolga BOZKURT (Ankara Üniversitesi)

Tunç SİPAHİ (Ankara Üniversitesi)

Ümran MUSLU (Hitit Üniversitesi)

Vahdet ÖZKOÇAK (Hitit Üniversitesi)

Vedat KELEŞ (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

Özetler

GALİP AKIN SAĞLIKLI VE KALİTELİ YAŞAMDA SÜRDÜRÜLEBİLİR DÜNYA GÖRÜŞÜ	1
EMRULLAH KALKAN KALKOLİTİK DÖNEMDE YUKARI DİCLE VADİSİ'NDE ÖLÜ GÖMME GELENEKLERİ	3
BELGİN AKSOY ÜRETİM EKONOMİSİ VE TOPLUMSAL ALTYAPI: NEOLİTİK VE KALKOLİTİK	4
AKIN TEMÜR SİNOP MÜZESİ'NDEN HELLENİSTİK VE ROMA DÖNEMİ MEZAR STELLERİ	6
ECE DEMİRELLİ - FADİME SUATA ALPASLAN DARA ANTİK KENTİ İSKELETLERİNİN ANTROPOLOJİK ANALİZİ	8
ALİMURAT AKTEMUR BAKÜ BELEDİYE BİNASINDAKİ FIGÜRLÜ ARMALARIN İKONOĞRAFİK YORUMU	10
SEMİH YAŞAR ÇİZİKÇİ SULUCA KARAHÖYÜK'TEN BİR KUŞ BİÇİMLİ KAP ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER	11
ŞULE GEDİKLİ BAKİRE MERYEM'İN ÖLÜMÜ VE GÖĞE YÜKSELMESİ	13
ESRA KESKİN ERKEN HRİSTİYANLIK DÖNEMİ'NE AIT BİR LAHİT	14
MUSTAFA ÇAPAR TÜRKİYE'DE ANTROPOLOJİ NE İŞE YARAR, "ANTROPOLOG" NE İŞ YAPAR?	16
SÜLEYMAN ŞANLI TÜRKİYE'NİN DOĞU YAHUDİLERİ ÜZERİNE ETNOĞRAFİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI	18
AYŞE GÜÇ MARDİNLI SÜRYANİLERİN ULUS-AŞIRI CEMAATE DÖNÜŞÜMÜ	20
GÖKNUR SATUR SİNEMADA ANKARA KENTİNİN İZDÜŞÜMÜ: BİR KENTİ SİNEMA ÜZERİNDEN OKUMA DENEYİMİ	23

RAMAZAN GÜNDÜZ GÖKHÖYÜK BAĞLARI HÖYÜĞÜNDEN BİR GRUP DEMİR ÇAĞI SERAMİĞİ	25
AYGÜN EKİN MERİÇ - RUKEN ZEYNEP KÖSE İZNIK ROMA TİYATROSU BİZANS TOPLUMUNDA DIŞ SAĞLIĞI.....	27
AHMET BİLİR SIKKELER IŞIĞINDA PRUSIAS AD HYPIUM'DAN PONTOS EUXEINOS'A NEHİR TAŞIMACILIĞI VE TİCARİ FAALİYETLER	29
İLKĞÜL KAYA ZENBİLCİ SCHEDEL'İN DÜNYA TARİHİ/NÜRNBERG KRONİĞİ'NDE (LIBER CHRONICARUM) KONSTANTİNOPOLİS TASVİRLERİ.....	31
NEVİN GÖKSAL FÜZYONUNU TAMAMLAMAMIŞ BİR METOPİK SÜTUR ÖRNEĞİ.....	33
BÜLENT ORAL 2017 YILINDA İSTANBUL'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN BEŞ SERGİ ÜZERİNDEN SANATÇI, YAPIT, MEKÂN VE İZLEYİCİ İLİŞKİSİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER	35
AYŞIN ÖZÜGÜL BURSA HÜDAVENDİGÂR CAMİİ'NDEKİ DEVŞİRME MALZEMELER	38
MEHMET SAMİ BAYRAKTAR ARTVİN BORÇKA CAMİLİ VE DÜZENLİ KÖYLERİNDE GELENEKSEL İKİ AHŞAP KÖPRÜ	41
AYŞE ÜKE FİLOLOJİK - ARKEOLOJİK VERİLER IŞIĞINDA HİTİT DÖNEMİ SU BENTLERİ VE HAVUZ YAPILARI	44
EMRE DEMİR ANTROPOLOJİ ALANINDAKİ YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ.....	46
VAHDET ÖZKOÇAK - SİBEL HANDE HINÇAL - TİMUR GÜLTEKİN - YENER BEKTAŞ 7-10 YAŞ ARASI YÜZME YAPAN ÇOCUKLARDA ANTROPOMETRİK VE SOMATOTİP DEĞİŞKENLER	48
FİKRİ ÖZDEMİR - VAHDET ÖZKOÇAK KULAK KEPÇELERİ YÜZÜN ORTA HATTINA GÖRE SİMETRİK Mİ?	51
VAHDET ÖZKOÇAK FİZİKİ ANTROPOLOJİ YAYINLARININ GELİŞİMİ 54	

FEVZİYE EKER KAHRAMANMARAŞ MÜZESİ'NDEN BİR GRUP CAM BİLEZİK	56
KAMERAY ÖZDEMİR BİZANS DÖNEMİ KOVUKLUKAYA TOPLULUĞUNUN (BOYABAT, SİNOP) BESLENME ALIŞKANLIKLARININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI: SABİT İZOTOP ORANI ANALİZLERİNİN ÖNCÜL SONUÇLARI	58
EBRU EMRE SEVDİN - ALİ AKIN AKYOL - ALİ METİN BÜYÜKKARAKAYA - KAMERAY ÖZDEMİR FARKLI KEMİKLER FARKLI ELEMENT BİRİKİMLERİ: NEOLİTİK DÖNEM TEPECİK-ÇİFTLİK İNSAN KEMİKLERİNDE GÖMÜ SONRASI KİMYASAL DEĞİŞİMLER	60
ÜMRAN MUSLU GLOBAL LİTERATÜRDE ANTROPOMETRİ VE PLASTİK CERRAHİ BİRLİKTELİĞİ: 1975 VE 2017 YILLARI ARASINDAKİ AKADEMİK YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	62
SABAHTİN EZER BEREKETLİ HİLAL'İN KUZEYİNDE YENİ ARAŞTIRMALAR: ADIYAMAN BÖLGESİ	64
KAMERAY ÖZDEMİR ARKEOLOJİK TOPLUMLARDA SÜTTEN KESME SÜRECİNİN KEMİK KOLAJENİNDEN ELDE EDİLEN SABİT KARBON VE AZOT İZOTOPLARI İLE İNCELENMESİ	66
FİKRET ÖZBAY KLAZOMENAI ANTİK KENTİ HBT KUZEY VE FGT SEKTÖRLERİNDE ELE GEÇEN KLASİK DÖNEME AİT BRONZ SİKKELER	68
ASUMAN BALDIRAN İASOS ANTİK KENTİ 2016 YILI ÇALIŞMALARI.	70
YAKUP İLHAN - YAKUP ÇOŞTU DİNİ ZİYARET KÜLTÜ; MECİTÖZÜ İLÇESİ ÖRNEĞİ	72
FADİME SUATA ALPASLAN - SAADET BIÇAK - PINAR GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU ZEYTİNLİ ADA (BALIKESİR/ERDEK) TOPLUMUNDA DIŞ ÇÜRÜĞÜ.....	74

ONUR HAYIRLI - DİLEK İŞLER DİJİTAL ANTROPOLOJİ PERSPEKTİFİNDEN, İNGİLİZCE DİL SINIFLARINDA TABLET KULLANIMI: ATILIM ÜNİVERSİTESİ MODELİ	76
ONUR HAYIRLI - DİLEK İŞLER ANKARA'DA BİR AYAKKABI ZANAATKÂRI; NURETTİN CEBECİ VE REPERTUARI	78
FİKRİ ÖZDEMİR YÜZÜN ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİNİN KULLANIM ALANLARI	80
NEVİN GÖKSAL - HAKAN YILMAZ - ZEHRA ÖZBULUT PALEOANTROPOLOJİ ALANINDA GÜNCEL GELİŞMELER	82
HANİFE AKBACAK - PINAR GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU AMASYA ROMA DÖNEMİ İNSANLARI	84
ARİF KUMAŞ HİTİT HUKUKİ METİNLERİNDE ATAERKİLLİK VE ANAERKİLLİK İŞİĞİNDA VERASET	86
ENGİN YILDIRIM KLİMAKTERİUM DÖNEMİNDEKİ OVER BOYUTLARININ BİYOKİMYASAL OVER REZERV TESTLERİ İLE İLİŞKİSİ	88
ALPER YILMAZ - EMEL ACAR PARİON ANTİK KENTİ ROMA HAMAMI MEZARLARI VE İSKELETLERİN OSTEOARKEOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ	90
KASIM OYARÇIN - ERSİN ÇELİKBAŞ PARİON'DAN ERKEN BİZANS DÖNEMİ TERAZİ AĞIRLIKLARI	92
AYŞEGÜL ŞARBAK AKGÜNEY TOPLUMUNDA NADİR GÖRÜLEN BİR PATOLOJİ ÖRNEĞİ: STAFNE KİST	95
ERİC LUC JEAN BİLİM VE ÖNYARGILAR: PREHİSTORİK İNSANA BAKIŞLAR	97
ASUMAN ÇIRAK DRAGOS VE HALİÇ METRO TOPLUMLARINDA VERTEBRAL ANOMALİ	99
ERSİN ÇELİKBAŞ TOKAT MÜZESİ GÜMÜŞ YÜZÜKLERİ.....	101

ALTUĞ ORTAKCI MEDYA-KÜLTÜR İLİŞKİSİ VE KÜLTÜREL TASARIM BAĞLAMINDA: “DİLEK AĞACI”	103
METİN ÇAKAR ÇORUM MÜZESİ	106
MUSTAFA TOLGA ÇIRAK ANTİK SPRADON TOPLUMU ÜZERİNE ANEMİ ÇALIŞMASI.....	108
ŞAHİN YILDIRIM GÖKBEL KÖYÜ HAMAS KIRANI TÛMÛLÛSÛ	110
ÖZLEM SİR GAVAZ ÇANKIRI-ÇORUM-AMASYA HATTI ÜZERİNDEKİ HİTİT YERLEŞİMLERİNİN LOKALİZASYON SORUNLARIYLA İLGİLİ GENEL BİR DEĞERLENDİRME	111
YARENKÛR ALKAN YAŞ GRUPLARI İLE KAFATASI VARYASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	113

SAĞLIKLI VE KALİTELİ YAŞAMDA SÜRDÜRÜLEBİLİR DÜNYA GÖRÜŞÜ

Galip AKIN*

Özet: *Sağlıklı ve kaliteli yaşam, başarılı, mutlu uzun bir yaşam için olmazsa olmazlardandır. Dünya Sağlık Örgütü de (DSÖ) sağlığı, temel insan haklarından biridir diyerek, yaşam için sağlığın ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu konuda yapılan bilimsel araştırmalarda da sağlığın, sağlıklı kalmanın, kaliteli yaşamda, sürdürülebilirliğin önem ve değeri açıklanmaktadır. Sağlıklı ve kaliteli yaşamda, yaşanan çevrenin, ekonomik ve sosyal yapının etkileri konusunda birçok bilimsel açıklamaya rastlanmaktadır.*

Yaşam için çevresel bileşenlerden olan hava, su, toprak, çok önemlidir. Solunum yapmak için temiz havaya, günlük ortalama 2,5 litre temiz suya, yaşamak ve beslenmek için kirlenmemiş toprağa ihtiyaç vardır. Son yıllarda kirlenen hava, su, toprak nedeniyle kalp damar, şeker, Alzheimer, Parkinson gibi hastalıkların yaygınlaşması, çevresel kirlenmenin, ekonomik ve sosyal yapıların hayli bozulduğunu göstermektedir.

Sağlıklı ve kaliteli yaşam için çevre, ekonomik ve sosyal yapıların geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik olarak yapılması gerekenler önemli yer tutmaktadır. Bu çalışmada sağlıklı ve kaliteli yaşam için Sürdürülebilir Dünya Görüşü yapılan çalışmalar ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Sağlık, Kaliteli Yaşam, Kirlenme, Sürdürülebilirlik*

A Sustainable Worldview In Healthy And Quality Life

Abstract: *Healthy and quality life is a must for a long, successful, happy life. The World Health Organization also emphasizes the importance of health for life by claiming that health is one of the basic human rights. Scientific researches on this topic also explain the importance and value of health, maintaining health and sustainability of quality life. There exist many scientific explanations about the effects of the environment, economic and social structure in healthy and quality life.*

* Prof. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, galip.akin@bozok.edu.tr

Air, water and soil, which are the environmental components, are very crucial for life. Clean air for respiration, an average of 2.5 liters of clean water per day and uncontaminated soil are needed to live and take nourishment. The widespread diseases such as heart, vein, diabetes, Alzheimer and Parkinson due to polluted air, water and soil in recent years point out the significant deterioration of environmental, economic and social structures.

The development of environmental, economic and social structures for health and quality of life and the important issues to be done in order to ensure sustainability are important. In this study, sustainable worldview for healthy and quality life is discussed on the basis of performed researches.

Key words: *Health, Quality Life, Pollution, Sustainability*

KALKOLİTİK DÖNEMDE YUKARI DİCLE VADİSİ'NDE ÖLÜ GÖMME GELENEKLERİ

Emrullah KALKAN*

Özet: *Yukarı Dicle Vadisi 1900 km uzunluğu ile tüm Mezopotamya boyunca akan Dicle Nehri'nin Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi içerisinde oluşturduğu vadilerden biridir. Ülkemizde bir kalkınma projesi olarak Ilisu Barajı'nın inşasının gündeme gelmesi ile arkeolojik açıdan son 30 yıldır araştırılmaya başlanan vadideki arkeolojik merkezlerin Kalkolitik Döneme ait materyal kültürlerinin bir bölümünü de ölü gömme gelenekleri oluşturmaktadır. Bu geleneğin en karakteristik özelliği vadinin yerel Kalkolitik kültürüne ait olmasının bir getirisi olarak yapıların temelleri ve tabanları altına gömülen urne türü kapların içerisine defnedilen bebek iskeletleridir. Bu ve diğer Kalkolitik materyal kültür geleneği araştırmacılar için vadideki Kalkolitik dönem karakteristiği, kronoloji ve terminoloji problemleri konusunda önemli bilgiler vermektedir.*

Anahtar Kelimeler: *Kalkolitik Dönem, Mezopotamya, Yukarı Dicle Vadisi, Ölü Gömme Gelenekleri, Urne Mezar.*

The Chalcolithic Period Burial Customs in Upper Tigris River Valley

Abstract: *Upper Tigris River Valley is a river valley of Southeastern Turkey and it has 1900 km length and flows throughout the Mesopotamia. This valley has been researched with Ilisu Dam Rescue Project just during last 30 years and the burial customs from Chalcolithic settlement in valley are an important part of Chalcolithic assemblage. The most characteristic archaeological artefacts of this assemblage is infant burial that had been buried under Chalcolithic floors as a local Late Chalcolithic tradition. All of these supplies to understand for researchers the characteristic features of Chalcolithic assemblage in valley and chronological-terminological problems about that.*

Keywords: *Chalcolithic Period, Mesopotamia, Upper Tigris River Valley, Burial Custom, Burial Jar*

* Araş.Gör.Emrullah KALKAN, Hitit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü. İkbalkent Kampüsü, Ulukavak Mahallesi, Çiftlik Çayırı, 22. Sok. No: 22. 19040 Çorum-Merkez.
e-posta: emrullahkalkan@hitit.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5953-7193

ÜRETİM EKONOMİSİ VE TOPLUMSAL ALTYAPI: NEOLİTİK VE KALKOLİTİK

Belgin AKSOY*

Özet: *Arkeolojinin inceleme alanını oluşturan maddi kültür önemli ölçüde ekonomik etkinlikler ile ilişkili nesnelere. Bu nesnelere üzerinden geçmiş toplumların rekonstrüksiyonunu yaparken, ekonomik yaşamın da inceleme konusu haline gelmesi kaçınılmazdır. Kıt olan mal ve kaynakların idaresi çerçevesinde gelişen ekonominin Neolitik ile birlikte hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu açıktır. Bu dönemde kendi kendine yeten, üretim ve tüketim birimlerinin özdeş olduğu bir ekonomik sistem söz konusudur. Bu durum Neolitik sonlarında yavaş yavaş değişmeye başlar. Suriye ve Mezopotamya bölgelerindeki kültürler birbirleri ile karşılaştırıldığında, maddi kültürde dikkat çeken unsurlarda üretim biçiminin yansımalarını görmek mümkündür. Mezopotamya'nın kuzey bölgeleri, doğal koşullardan dolayı daha fazla risk altında olan bölgeler olması itibarı ile, farklı üretim araçları ve ürünlerin ortaya çıktığı bölgelerdir. Bunların en önemlileri hayvanların süt ve yünü ile birlikte gücünden yararlanılması, sulamalı tarımın gelişmesi ve metal işlenmesindeki yenilikler olarak özetlenebilirler ve Kalkolitik ile birlikte yayılmışlardır. Bu değişim ile birlikte, üretim birimi ile tüketim biriminin birbirine özdeş olduğu haneye dayalı ekonomiler, haraca dayalı üretim sistemlerine doğru evrilmeye başlamışlardır. Bu aynı zamanda karmaşık ve hiyerarşik toplumların ortaya çıkışı anlamına gelmektedir. Anadolu'daki gelişim buna benzer olmakla birlikte, sulamaya daha uygun koşulların mevcut olduğu Suriye ve Mezopotamya'ya göre farklı bir çizgide seyretmiştir. Tarıma dayalı bir büyüme Anadolu yerleşimleri için söz konusu değildir. Ancak bu ortam içerisinde tanımlanan diğer servet biçimlerine sahip feodal merkezlerden söz edilebilir. Eski Tunç Çağında şekillenmeye başlayan siyasal ve ekonomik yapının Kalkolitikte temellerinin atıldığı söylenebilir.*

Maddi kültür toplumların tasavvurlarının yansımalarını barındırır. Bu nedenle doğrudan ekonomik faaliyetlerle ilişkilendirilen veriler, aynı zamanda toplulukların örgütlenmeleri ve değerler sistemleri hakkında da fikirler

* Öğr. Gör. Dr., Uludağ Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü 16059
Bursa.
belaksoy@uludag.edu.tr

verebilir. Bu nedenle maddi kültürde görülen değişimi, sosyo-kültürel süreçlerin bir yansıması olarak yorumlamak pekala mümkündür. Bu yaklaşımın tarih öncesi dönem araştırmalarında kullanılması, geçmiş toplumların dinamik yönlerinin ortaya koyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Anadolu, Neolitik, Kalkolitik, Prehistorik Ekonomi

Production Economics and Social Substructure: Neolithic and Chalcolithic

Abstract: *While using the objects from archaeological context to reconstruct past civilizations, it is impossible not to explore the daily economic activities of past civilizations. With the Neolithic, the economy rose with the management of limited materials and resources, becoming a major part of life. The abovementioned economy is a type of system that is sustainable. It also has equivalent production and consumption units. However, this started to slowly change towards the end of the Neolithic. When comparing cultures from the regions of Syria and Mesopotamia, one can see there are similarities in material culture, which are reflecting the production mode. The northern regions of Mesopotamia possess risks due to natural causes. As a result, they are also regions where different production methods and products stemmed. The most important of these innovations are the uses for animal milk and wool along with irrigation systems and metalworking; these expanded with the Chalcolithic. With this change, economies based on equivalent production and consumption systems, evolved towards a production system based on tributary societies. This resulted in a complex system that relies on hierarchy. The progress in Anatolia is similar, however, the agriculture followed a different path compared to Syria and Mesopotamia. The prosperity of Anatolian towns was not based on irrigated agriculture. The origins of Anatolian urbanization, that took place in the Bronze Age, are feudal centers with wealth based on other secondary products. One can also say that the political and economic mould that started to shape the Early Bronze Age stemmed from the Chalcolithic Era.*

Keywords: Syria, Anatolia, Neolithic, Chalcolithic, Prehistoric Economy

SİNOP MÜZESİ'NDEN HELLENİSTİK VE ROMA DÖNEMİ MEZAR STELLERİ

Akın TEMÜR*

Özet: *Doğu-İon Sanatı'nın Geç Arkaik dönem eserleri üzerinde yapılan çalışmalar göstermektedir ki Arkaik dönem içinde bütün doğu Grek bölgelerinde geçerli bir dönem stili bulunsa da farklı sanat merkezlerinde bölgesel özellikler açık bir şekilde görülmektedir. Bununla birlikte Anadolu'da Geç Arkaik dönemde İon heykeltıraşlık okullarının etkisi açık bir şekilde görülür. Doğu-Grek Anadolu kültür çevresinin merkezi konumdaki Milet şehrinin Persler tarafından tahrip edilmesi İon Sanatı'nın da sonunu getirmiştir. Buna karşın Milet kaynaklı heykeltıraşlık okulları Doğu-Grek dünyasının Propontis, Thasos, Trakya, Makedonya ve Pontus gibi kuzey alanlarında varlığını sürdürmüştür. Sinop stelleri İon heykeltıraşlık okullarının etkisinin çok açık bir şekilde görüldüğü örnekler olup Atika'daki mezar steli geleneğinin aynı zamanda Anadolu'daki Grek bölgelerinde, özellikle Milet kolonisi olan Sinop varlığını devam ettirdiğinin en önemli kanıtlardır. Çalışmaya konu olan stellerde bu etkilerin en iyi şekilde izlendiği örneklerden biridir. Bu kapsamda steller benzerleriyle karşılaştırılarak, üzerindeki figürlerin stilistik ve tipolojik incelemelerinden yola çıkarak, tarihlendirmeye çalışılmıştır.*

Anahtar Kelimeler: Karadeniz, Sinop, Sinop Müzesi, Mezar Steli, Hellenistik ve Roma Dönemi Stelleri

Hellenistic and Roman Period Grave Stelai from Sinop Museum

Abstract: *Studies conducted on the Late Archaic period artifacts of the Eastern-Ion Art show that even though there is a valid periodical style in the all Eastern Greece regions in the Archaic period, regional characteristics are clearly seen in different centers of art. Nevertheless, impact of Ionic sculpture schools from the Late Archaic period in Anatolia is clearly observed. Destruction of the city of Miletus, which was at a central position of cultural circle of the Eastern-Greek Anatolia, by Persians also ended Ion art. Nonetheless, Miletus-based sculpture schools survived in northern regions of the Eastern-*

* Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü
akintemur@yahoo.com

Greek world such as Propontis, Thasos, Thrace, Macedonia and Pontus. Sinop stelai, which were covered in this study, are examples where influence of Ion sculpture schools is clearly seen and they are also the most significant evidences that gravestones tradition in Attica also survived in the Greek regions of Anatolia, particularly in Sinop, which were colonies of Miletus. The stelai that are the subject of this study are examples on which these impacts could be followed most clearly. In this context, the aim of this study is to date the stelai by comparing it to the similar ones and based on the stylistic and typological examination of the figures on it.

Keywords: *Black Sea, Sinope, Sinop Museum, Grave Stele, Hellenistic and Roman Stelai*

DARA ANTİK KENTİ İSKELETLERİNİN ANTROPOLOJİK ANALİZİ

Ece DEMİRELLİ*

Fadime SUATA ALPASLAN**

Özet: Geç Roma dönemi ile tarihlendirilen Dara antik kenti Mardin ilinin 30 km güneydoğusunda günümüz Oğuz köyü sınırları içerisinde yer alır. Dara antik kenti ismini I. Pers Kralı Darius'tan almıştır. Araştırmanın konusunu, Mardin Müzesi Müdürlüğü tarafından 2010 ve 2011 yıllarında yapılan Dara antik kenti nekropol alanı kazısından çıkarılan insan iskeletlerine ait materyaller ve bu materyallerin antropolojik analizi oluşturmaktadır. Dara antik kentinde yapılan arkeolojik kazılar sonucunda ele geçen insan iskeletlerinin paleodemografik dağılımına bakıldığında, 27'si kadın, 73'ü erkek, 2'si adölesan, 32'si çocuk, 6'sı bebek ve 76'sı belirsiz olmak üzere toplam 216 bireyden oluşmaktadır. Bu çalışmada Dara antik kenti topluluğuna ait kafatası ve vücut iskeletleri üzerinde paleopatolojik lezyonlar araştırılarak bu lezyonlardan; eklem hastalıkları, enfeksiyon hastalıkları, travma, kan hastalıklarına bağlı kemik değişiklikleri ve metabolik hastalıklar tanımlanmıştır. Tanımlanan bu hastalıklar diğer eski Anadolu toplumları ile benzerlik ve farklılık açısından karşılaştırılarak Dara antik kenti toplumunun sosyo-kültürel yapısı saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dara Antik Kenti, Antropolojik Analiz, Paleoantropoloji, Paleopatoloji.

Anthropological Analysis of Dara Ancient City Skeletons

Abstract: The ancient city of Dara, which is dated to the late Roman period, is located within the borders of the present Oğuz village, 30 km south of Mardin province. Dara ancient city's name take of from the first Persian king Darius. The subject of

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
ecedemirelli@hotmail.com

** Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
fsuataalpaslan@gmail.com

the research is the anthropological analysis of the materials of the human skeletons excavated from the excavation site of Dara ancient city necropolis built by the Mardin Museum Directorate in 2010 and 2011. As a result of archeological excavations in Dara ancient city, it was examined the paleodemographic distribution of the human skeleton. Dara has a total of 216 individuals, 27 of which are female, 73 are male, 2 are adolescents, 32 are children, 6 are infants and 76 are uncertain. Cranial and postcranial bones belonged to the city of Ancient Dara are examined in terms of paleopathological lesions. In this study are defined joint, infection, metabolic diseases, trauma and is described changes of bones with regard to blood diseases. These diseases were compared with other Anatolian societies in terms of similarity and difference, and socio-cultural structure of Dara antique city society was tried to be determined.

Key Words: *Dara Ancient City, Anthropological Analysis, Paleoanthropology, Paleopathology.*

BAKÜ BELEDİYE BİNASINDAKİ FİĞÜRLÜ ARMALARIN İKONOĞRAFİK YORUMU

Alimurat AKTEMUR*

Özet: *Bakü'de İstiklaliyet Caddesinde yer alan 1870 tarihli Belediye Binası'nın mimarı aslen Polonyalı olan İ.V. Goslavski'dir.*

Meclis Binası, Belediye Binası gibi adlarla anılan bu yapı, genel olarak değerlendirildiğinde, Neo-Barok ve Art-Nouveau mimari üsluplarında ve XIX. Yüzyılda Bakü'ye hakim olmaya başlayan Avrupalı tarzda inşa edildiği görülür.

Pencere alınlıklarında kabartma şeklinde işlenmiş figürlü armaların ikonografisine genel olarak baktığımızda; sağlık ve tıbbın, işgücü ve üretimin, eğitim ve ilmi araştırmaların, dünyayı ilmi araştırmalarla tanımanın, doğanın önemine vurgu yapıldığı, tüm bunların insan yaşamı ve medeniyet için vazgeçilmez olduğunun üzerinde durulduğu görülür.

Anahtar Kelimeler: *Bakü, Belediye Binası, Arma, İkonografi*

Iconographic Comment Of Figurative Emblems On City Hall In Bakü

Abstract: *The architect of the Municipality Building in 1870, located on the Istiklal Caddesi in Baku, was originally a Polish Iv. Is Goslavski.*

This structure, which is generally referred to by names like the Parliament Building and the Municipal Building, is evaluated in the Neo-Baroque and Art-Nouveau architectural styles and in the XIX. It is seen that it was built in the European style which started to dominate Baku in the century.

When we look generally at iconographies of figurative bracelets shaped like relief in window pedestals, It is observed that the importance of nature and medicine, labor and production, education and scientific research, the recognition of the world with scientific researches, emphasizes the importance of nature, and all these are indispensable for human life and civilization.

Keywords: *Bakü, City Hall, Emblem, Iconography*

* Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü,
murataktetur@atauni.edu.tr

SULUCA KARAHÖYÜK'TEN BİR KUŞ BİÇİMLİ KAP ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Semih Yaşar ÇİZİKÇİ*

Özet: *Kappadokya'nın merkezinde, Nevşehir'in Hacibektaş İlçesi'nde konumlanan Suluca Karahöyük Höyüğü'nde keşfedilmiş kuş biçimli kap, Anadolu'da bulunan bu tip kaplara bir yenisi eklenmiştir. Suluca Karahöyük kuş biçimli kabı, tip ve mal özellikleri bakımından Erken Tunç Çağ II ve III örnekleriyle tarihlenebilmektedir. Örneğimize benzeyen ve karşılaştırma olanağı sunan kuş biçimli kabın en yakın örnekleri Kıbrıs, Batı Anadolu, Kiklad Adaları ve Balkanlar'da açığa çıkarılmıştır. Bu merkezlerden çıkan az sayıdaki kuş biçimli kaplarla tipolojik açıdan uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Suluca Karahöyük kuş biçimli kabı, biçimsel ve oransal açıdan gerçekçi üslupla yapılmış olmakla birlikte, boyut itibarıyla oldukça küçüktür. Bütün bu özellikleri dikkate alındığında, kabın işlevi konusunda bazı önerilerde bulunmamıza olanak vermektedir. Bunlar fonksiyonel ve kültürel olarak iki kategoride ele alınabilir. Literatürde genellikle riton olarak kabul edilen bu tip eserlerin, Suluca Karahöyük örneğinde olduğu gibi bazı özelliklerinden dolayı farklı kullanımların da olabileceği görüldüğünden, bu tarz eserlerin yeni kullanım alanlarının da olabileceği önerisi getirilmeye çalışılmıştır.*

Anahtar Kelimeler: Suluca Karahöyük, Kuş, Kuş Biçimli Riton, Riton, Kült

Some Thoughts On A Bird-Shaped Vessel From Suluca Karahöyük

Abstract: *The bird-shaped vessel discovered at the Suluca Karahöyük settlement mound, located in the center of Cappadocia, in the Hacibektaş District of Nevşehir, has a new addition to such vessels in Anatolia. The Suluca Karahöyük bird-shaped vessel can be dated with examples of Early Bronze Age II and III in terms of type and property. The closest examples of bird-shaped vessels that resemble our example and offer comparison are highlighted in Cyprus, Western Anatolia, the Cyclades Islands and the Balkans. It seems that they are typologically in harmony with a small number of bird-shaped vessels from these centers. The Suluca Karahöyük bird-shaped is quite small in size, albeit with a formal and proportionally*

* Uzman Arkeolog, Uludağ Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, semihyasarcizicki@gmail.com

realistic manner. When all these features are taken into consideration, it is possible to make some suggestions about the cabinet function. These can be handled in two categories, functional and cultic. It has been tried in literature to suggest that these types of works, which are generally regarded as rhytons, may have different usage areas due to some features such as Suluca Karahöyük example.

Keywords: *Suluca Karahöyük, Bird, Bird-shaped Rython, Rython, Cult*

BAKİRE MERYEM'İN ÖLÜMÜ VE GÖĞE YÜKSELMESİ

Şule GEDİKLİ*

Özet: *Hiristiyan dinin önemli figürlerinden biri olan bakire Meryem'in ölümü ve göğe yükselmesi "Altın Efsane" ve "Transitus Mariae" olmak üzere iki temel kaynaktan anlatılmıştır. Altın Efsane, Jacobus de Voragine tarafından 13. yüzyılın üçüncü çeyreğinde kaleme alınmıştır. 6. yüzyıla tarihlendirilen Transitus Mariae ise Meryem'in ölümünü ve göğe yükselmesine değinen diğer önemli bir kaynaktır. Papa XII. Pius tarafından 1950 yılında kabul edilen dogma ile Meryem'in öldükten sonra ruhu ile birlikte gökyüzüne yükseldiği kabul edilmiş ve kilise tarafından her yıl 15 Ağustos'ta bayram olarak kutlanmaya başlanmıştır. Çalışma kapsamında, bakire Meryem'in ölümü ve göğe yükselmesi, apokrif kaynaklar ışığında ele alındıktan sonra Erken Rönesans dönemine tarihlendirilen tasvirlerle desteklenerek ikonografik açıdan değerlendirilmiştir.*

Anahtar Kelimeler: *Altın Efsane, Bakire Meryem, İkonografi, İsa, Ölüm ve Göğe Yükselme, Transitus Mariae*

Death and Assumption of the Virgin Mary

Abstract: *One of the most important figures in Christian religion, Virgin Mary's death and assumption of heaven were explained in two basic sources "Golden Legend" and "Transitus Mariae". Golden Legend was written in the third quarter of 13th century by Jacobus da Voragine. Transitus Mariae dated to 6th century, is another important source for Virgin Mary. The dogma that Virgin Mary assumption to heaven after the death, accepted by Pope XII. Pius in 1950 and the church began to celebrate every year on August 15th as a feast. Within the scope of the study, death and assumption of Virgin Mary was evaluated within the light of apocryphal sources by pictures of Early Renaissance period in terms of iconographical perspective.*

Keywords: *Death and Assumption, Golden Legend, Iconography, Jesus, Transitus Mariae, Virgin Mary*

* Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü, suleyilmaz25@hotmail.com

ERKEN HRİSTİYANLIK DÖNEMİ'NE AİT BİR LAHİT

Esra KESKİN*

Özet: *Roma İmparatorluğu'nda 4. yüzyıldan itibaren Hıristiyanlığın resmi bir din olarak kabul edilmesini müteakip, yeni dinin kendine özgü sembolik anlatımı hızlı bir şekilde sanatı etkilemeyi başlar. Erken Hıristiyanlık Dönemi sanatı olarak tanımlanan bu dönemin başlangıcında yeni şekillenmeye başlayan ve kuralları belirginleşmemiş olan sanatsal anlatımın ilk örnekleri, henüz geçmişinden kopamamıştır. Bundan ötürü eserlerin bezenmesinde, paganizm ve Hıristiyanlığa ait öğelerin birlikte kullanıldığı görülür. Bu döneme ait eserlerin bezenmesinde kullanılan motif repertuarı aynı olmakla birlikte, bölgesel ve dönemsel beğenilerin farklılığı kompozisyonlarda karşımıza çıkar. Eserin ortaya koyduğu üslup ise atölyeye bağlı olarak değişir. Bu makale kapsamında Erken Hıristiyanlık Dönemi'ne ait Amasya Müzesi'nde bulunan bir lahit ele alınarak, sanatsal ve üslupsal özellikleri bakımından incelenmiş, mevcut verilerin ışığı altında sanat tarihi içerisindeki yeri ortaya konulmuştur. Amasya Müzesi Bahçesi'nde sergilenen lahit, Müze envanter defterine A.83.12.1 numarasıyla kayıt edilmiş olup, Aksalır Köyü'nden, 26.12.1983 tarihinde, satın alma yoluyla Müze'ye getirilmiştir. Monolit olarak, kireçtaşından yapılmış lahit, tekne tipinde olup, kapaksızdır. Eserin arka yüzeyinde, alt köşelerde kırılmalar ve tahribat nedeniyle çatlaklar mevcuttur. Eserin ön cephesi bezemeli olup, diğer cepheleri bezemesizdir. Süslemede kabartma ve oyma tekniği birlikte kullanılmış olup, eser yüzeyinde; figüratif, bitkisel, geometrik ve sembolik motiflerden oluşan kompozisyon görülmektedir. İnsan ve hayvan başları paganizmin etkisini, haç motifi ise direkt Hıristiyanlık etkisini yansıtır. Eser yüzeyinde yer alan asma ve sarmaşık motifleri sembolik anlamları nedeniyle erken dönemden itibaren Hıristiyan sanatında yaygın olarak kullanılmıştır. Ancak bu motiflerin yüzyıllar boyunca insanlığın ortak sanat repertuarında olması ve burada pagan figürlerle birlikte kullanılması düşündürücüdür. Bilim dünyasına ilk defa tanıtılacak bu eser ile Amasya İli'nin Erken Hıristiyanlık Dönemi Sanatına ilişkin yeni bilgiler gün ışığına çıkacaktır. Bu bilgiler bölgeye ait sanat üslubunun analiz edilmesi bağlamında yapılacak diğer araştırmalar içinde bir kaynak teşkil edecektir.*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü,
esrakeskin@hitit.edu.tr

Anahtar Kelimeler: *Roma, Bizans, Hristiyanlık, Amasya, Lahit.*

A Sarcophagus Of The Early Christian Period

Abstract: *In the 4th century, after Christianity was regarded as an official religion in the Roman Empire, it began to influence art in a form of its own symbolic expression. At the beginning of the Early Christian Era, the first art examples of this period, which have just begun to be shaped and whose rules have not yet become clear, have not yet broken their past. For this reason, it is seen that the items of paganism and Christianity are used together in the artwork. The repertoire of motifs used in the ornaments of this period is the same, but the composition is different by the influence of regional and periodical enjoyment. The style of the work varies depending on the workshop. In this article, a sarcophagus at the Amasya Museum belonging to the Early Christian Period was examined in terms of its artistic and stylistic characteristics and its place in the history of art was revealed under the light of existing data. The sarcophagus exhibited in the Amasya Museum Garden was registered with the number A.83.12.1 of the Museum inventory book and brought to the Museum from Aksalur Village on 26.12.1983 through purchase. As monolith, sarcophagus made of limestone is of boat type, without lid. There are cracks on the back surface and bottom corners of the work due to breakage and destruction. Only the front surface of the work is decorated with decorations. Embossing and carving techniques are used together on the decoration of surface. The composition is composed of figurative, vegetal, geometric and symbolic motifs. Detailed information about these motifs is given in the article. This paper is a new source of the Early Christianity period of Amasya.*

Keywords: *Roman, Byzantine, Christianity, Amasia, Sarcophagus.*

TÜRKİYE’DE ANTROPOLOJİ NE İŞE YARAR, “ANTROPOLOG” NE İŞ YAPAR?

Mustafa ÇAPAR*

Özet: *Son yıllarda, antropolojinin ne durumda olduğu ve daha önemlisi akıbetinin ne olacağı ile ilgili tartışmalar dikkat çekecek derecede artıyor. Bu tartışmalar bu disiplinin tanınan öncülerinin akademik ve disipliniçi tartışmaları olmaktan çıkıp daha geniş bir alana yayılmış görünüyor. Özellikle antropolojiyle daha geç tanışmış ve tanışması biraz marazi olmuş Türkiye’de bu tartışma daha güncel ve can sıkıcı halde tezahür ediyor. Bu sıkıntıyı özellikle az sayıda üniversitedeki antropoloji bölümlerinin çalışanları ve öğrencileri özelinde görmek mümkün.*

Bu tartışmalar eşliğinde üniversitelerdeki antropoloji bölümlerinin sayısı hızla artıyor ancak bu artış beraberinde çeşitli soru(n)lar da getiriyor:

Üniversite sayısının artışına paralel olarak antropoloji bölümlerinin artışı bizi sevindirmeli mi, üzmeli mi? Antropoloji bir disiplin olarak bilimsel çalışmalar yapan akademik bir alanda mı kalacak, bir “iş alanı” mı olacak, yoksa “ilk misyonu”na dönüp devletler veya bazı kurumlar için “hassas bilgi” toplayan “ajan” görevi mi üstlenecek? Antropoloji öğrenimi görenler, Batı’da yaygınlaştığı şekliyle büyük ticari şirketlerin daha çok kâr elde etmesi için tüketimin teşvikinde açık-gizli rol oynayan görevliler mi olacak? Disiplinin etik kuralları ne olacak? Antropoloji Türkiye’de antropolog mu yetiştirecek yoksa çeşitli kurumlarda istihdam edilmek üzere “dört yıllık üniversite/bölüm mezunu” mu verecek? Mezunlar ne iş bulurlarsa yapacaklar mı?

Bu çalışmada, öncelikle antropolojinin Batı’da ve Türkiye’deki tarihi ile ilgili kısa bir bilgi verildikten sonra, yukarıda sorulan sorular bağlamında Türkiye’de sosyal/kültürel antropolojinin ve antropoloji bölümlerinden mezun olan öğrencilerin durumu üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu çalışmanın disiplinle ilgili daha geniş bir tartışmaya zemin hazırlamak gibi bir amacı da bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: *antropoloji, antropolog, Türkiye’de antropoloji, antropolojinin sorunları, antropoloji mezunları*

* Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
mustafacapar@gmail.com

What Purpose Does Anthropology Serve In Turkey And What Does An “Anthropologist” Do?

Abstract: *During recent years, there has been an increase in discussion of the current status of anthropology and, more importantly, where it will end up. This discussion seems to have gone beyond academic and intra-disciplinary conversation of the discipline’s reputable pioneers and to have expanded into a wider area. This discussion appears in a more actual and bothersome way in Turkey which learned about anthropology later and whose acquaintance with anthropology was problematic. It is possible to see this problem exclusively in the students and personnel of anthropology departments in universities which are few in number.*

The number of anthropology departments increases rapidly due to the discussion, but this increase brings several other problems.

Should we be happy or unhappy at the growth of anthropology departments in parallel with the number of universities? Will anthropology remain an academic discipline conducting scientific studies as a “work area” or will it turn to its “primitive mission” and take on the “agent” role which collect “sensitive information” for governments or organizations? Will anthropology students be agents who play an open-secret role in inducing people to consume in order that big business organizations can profit more as in the West? What about the ethical rules of the discipline? Will anthropology departments in Turkey train anthropologists or produce “graduates of four-year programs” to be placed in different organizations? Will graduates do any job they find?

The present study shall first give a short introduction to the history of anthropology in the West and in Turkey, and then focus on the status of social/cultural anthropology in Turkey and of graduates from anthropology departments as part of the questions asked above. Furthermore, this study aims to form a basis for a wider discussion about the discipline.

Keywords: *anthropology, anthropologist, anthropology in Turkey, problems of anthropology, graduates of anthropology*

TÜRKİYE'NİN DOĞU YAHUDİLERİ ÜZERİNE ETNOGRAFİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Süleyman ŞANLI*

Özet: Tarihin eski dönemlerinden beri Anadolu'da Yahudilerin varlığına rastlanmaktadır. Tarih boyunca Anadolu'da yaşayan Yahudi topluluklarına bakıldığında Karaim, Romaniot, Aşkenaz ve Sefarad Yahudileri olarak bilinen Yahudi cemaatlerinin yaşadığı görülmektedir. Sefarad Yahudilerinin İspanya'dan gönderilmesiyle birlikte oluşan göç dalgalarının bir sonucu olarak Sefarad Yahudileri, diğer Yahudi grupları arasında hakim Yahudi cemaati haline geldi. Yahudiler özellikle İstanbul, İzmir, Bursa ve Edirne gibi batı bölgelerinde yoğunlaşarak Osmanlı Devleti'nin farklı yerlerine dağıldılar. Yapılan bilimsel araştırma ve çalışmaların çoğu özellikle batı bölgelerinde yaşayan Yahudi cemaatleri üzerine idi. Oysa Gaziantep, Urfa, Siverek, Diyarbakır, Çermik, Mardin, Nusaybin, Cizre, Başkale ve Van gibi günümüz Türkiye'sinin doğu kesimlerinde yaşayan önemli Yahudi toplulukları da vardı.

Doğuda yaşayan Yahudi toplulukları üzerine yapılan bilimsel çalışmaların azlığı kaynak sayısının azlığından da anlaşılmaktadır. Bu çalışmada sunulan veriler İsrail'de gerçekleştirilen antropolojik bir alan çalışmasıyla elde edilmiştir. Doğu Yahudilerinin kültürüne dair bilgiler saha çalışması boyunca yapılan etnografik mülakatlara dayanmaktadır. Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda şu anda en azından bildiğimiz kadarıyla Yahudiler yaşamamaktadır. Bu çalışma ile bir zamanlar Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda yaşayan Yahudi topluluklarının kültürüne dair bir takım bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etnografya, Yahudiler, Kültür, Türkiye.

An Ethnographic Fieldwork on Eastern Jews of Turkey

Abstract: *The presence of Jews in Anatolia date back ancient times. Jewish communities such as Karaite, Romaniot, Ashkenazim*

* Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
suleymansanli@artuklu.edu.tr

and Sephardim lived in Anatolia throughout the history. After they were sent from Spain, Sephardim became the dominant Jewish community among the other Jewish groups as a result of the migration waves. Jews were dispersed to different parts of the Ottoman State but especially concentrated in western regions such as Istanbul, Izmir, Bursa and Edirne. Most of the scientific researches and studies were mainly on Jewish communities living in the western regions.

However, there were also Jews lived in the eastern part of the Ottoman State and today's Turkey. Especially they were living in the cities of Gaziantep, Urfa and Siverek, Diyarbakir, Çermik, Mardin, Nusaybin, Cizre, Başkale and Van. The scarcity of sources is also an evident of lack of the scientific works on Jewish communities living in the East. The data presented in this study were obtained through an anthropological fieldwork conducted in Israel. The information regarding the cultural heritage of the Eastern Jews is based on ethnographic interviews conducted during this fieldwork. As far as we know there are no Jews living in the east and southeast of Turkey. In this study, it is aimed to provide culture of the Jewish communities who once lived in the east and southeast of Turkey.

Keywords: *Ethnography, Jews, Culture, Turkey*

MARDİNLİ SÜRYANİLERİN ULUS-AŞIRI CEMAATE DÖNÜŞÜMÜ

Ayşe GÜÇ*

Özet: Göç antropolojisinin ilgi alanlarından biri ulus-aşırı hareketliliktir. Bu hareketlilik ile bağlantılı olarak ulus-aşırı göç ve ulus-aşırı cemaatler antropologlar tarafından araştırılmaktadır. Bu makale Mardinli Süryaniler örneğinde ulus-aşırı cemaat olgusunu incelemeyi amaçlamaktadır. Etnografik araştırma verilerine dayanan makale, 2002 yılı sonrasında şehirle bağlantısını yeniden kurmuş göçmen Süryanilerin ikili hayatına, azınlık ve göçmen grup olma tecrübelerine odaklanmaktadır. Öncelikli olarak makale, 1990lı yılların ortalarına kadar Mardin Süryanilerinin yurtdışına göçleri ve 2002 sonrasında tekrar şehir ile bağlarını tesis etmeleri ile ortaya çıkan durumu incelemektedir. “Geri Dönüş Projesi” olarak nitelendirilen kararları ile göçmen Süryanilerin şehirde yeniden bir hayat kurmaları planlanmış, bunun için yeni evler inşa edilmiş ve bir grup Süryani yılın belli dönemlerini Mardin’de geçirmeye başlamıştır. Bu makale, Süryanilerin ulus-aşırı cemaate dönüşüm süreçlerini ikili hayatları ile oluşturdukları yeni sosyal alan ve bu süreci tetikleyen ya da kolaylaştıran unsurlarla birlikte incelemektedir. Göçmen Süryanilerin ulus-aşırı cemaate dönüşüm süreçlerinin toplumsal ve siyasi hayata etkilerini incelemeyi önce makale, Türk milliyetçiliği ve onun konteynır toplum modelini ve Süryanilerin yurtdışına göç süreçlerini değerlendirmektedir. Ayrıca uluslar-arası ucuz ulaşım ve iletişimin göçmen grupların ülkeleri ile yeniden tesis ettikleri ilişkilere katkısını tartışmaktadır. 1990lı yılların ortalarına kadar Süryanilerin kitleler halinde göç etmesi Mardin ilinin demografik yapısını büyük oranda değiştirmiştir. Bununla birlikte diasporadaki Süryanilerin maddi desteği ile yerel cemaat ekonomik gücünü korumuş, yurtdışından gelen maddi destek ile kilise ve manastırlar restore edilmiştir. Bununla birlikte göçmen Süryanilerin şehirde yeniden görünür olmaları ve sosyo-politik tutumları yerel cemaatte önemli bir değişimi başlatmış görünmektedir. Bu değişim Süryanilerin 2011 yılından itibaren Türk siyasetine katılma konusundaki artan isteklerinde görülebilir. Süryani cemaati ile ilgili son gelişmeleri özetledikten sonra makale, Mardin ile yeniden bağlantılarını tesis eden Süryanilerle yarı-yapılandırılmış görüşmelere dayanan verileri kullanarak göçmen Süryaniler ulus-aşırı bir

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, ayse.guc@asbu.edu.tr

cemaate dönüştürmüş müdür sorusuna cevap aramaktadır. Son olarak makale, bu gelişmenin Mardin'in yerel yapısına ve Türk siyasetine etkilerini değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Ulus-aşırı cemaat, Süryaniler, göç, diaspora, Mardin.*

Mardinite Syriacs' Transformation Into Transnational Community

Abstract: *One of research interests of migration anthropology is transnational flows. Related to these flows, transnational migration and transnational community have been investigated by anthropologists. This article aims to examine the fact of transnational community in the case of Mardinite Syriacs. Based on the findings of ethnographic research, the article focuses on the dual lives of migrant Syriacs, their experiences of being migrant and minority group. Firstly, it examines Mardinite Syriacs' emigration until mid-1990s and their visibility in the city since 2002. With their decision called "the Return Project", immigrant Syriacs have established networks with their local community, they have constructed new houses, and become present in Mardin, at least a few months a year. This article argues the transformation process of Syriacs into transnational community along with a new social space with their dual lives in addition to the factors that triggers and leads to this process. Before discussing the process of becoming a transnational community of immigrant Syriacs, and its effects on social and political life, the article evaluates Turkish nationalism and its container model of society, and the process of Syriac emigration. In addition, it argues the contribution of cheap transnational transportation and calls to the re-constructed relations of immigrant groups with their homelands. Until mid-1990s, the mass migration flows of Syriacs considerably transformed the demographic structure of Mardin. However, Syriac local community has protected its economic power by financial support of diaspora Syriacs, and churches and monasteries have been renovated by immigrant remittances. The recent presence of immigrant Syriacs, however, in Mardin and their socio-political stance seem to start a significant change in local community. This can be seen in the increasing request of Syriacs to participate in Turkish policy since 2011. After summarizing the recent developments related to Syriac community, the article tries to answer if Syriac community has become a transnational community, analyzing the semi-structured interviews with immigrant Syriacs. Finally, it evaluates the effects of this recent development on Mardin's locality and Turkish policy.*

Keywords: *Transnational community, Syriacs, migration, diaspora, Mardin.*

SİNEMADA ANKARA KENTİNİN İZDÜŞÜMÜ: BİR KENTİ SİNEMA ÜZERİNDEN OKUMA DENEYİMİ

Göknur SATUR*

Özet: *Cumhuriyet ile şekillenen Ankara kentinin mimarisine, mimarlık kültürüne dair sinema filmleri üzerinden okumalar yapmak fikrinden yola çıkan bu çalışmanın temel amacı, bir kentün zaman içerisinde geçirdiği değişim-dönüşümleri belirlemek ve vurgulamaktır. Bir diğer deyişle bu çalışmanın amacını; sinemanın gerçekliği kaydetme potansiyelinden hareketle; her biri Ankara kent silüetine, tarihine ve mimarisine dair birer belge niteliği taşıyan filmler üzerinden kentün mimarisine dair söz söylemeye çalışmak olarak da tanımlayabiliriz. Bu amaçla kentün dönüşümüne kanıt/tanık olarak yararlanılan sinema filmlerindeki anlık görüntülerin çözümlenmesi bu çalışmanın özgünlüğünü ortaya koyar. Bu çalışma sanat tarihi, mimarlık tarihi, kent tarihi, sinema sanatı ve hatta kültür tarihi ile örüntülü olarak çok disiplinli bir çalışmadır.*

Anahtar Kelimeler: *Ankara Mimarisi, Bellek, Sanat Tarihi, Sinema, Mimarlık Tarihi.*

The City, Which Of Ankara In The Cinema Projection: The Experience Of Reading Through A City In Cinema

Abstract: *The Republic was shaped by the city of architecture, architecture Ankara culture of cinema films which set out the idea to make reading through the main purpose of this study, a city that has undergone change over time-is to identify and highlight the conversions. In other words, for the purpose of this study; the saving potential of reality; Ankara city skyline, date of each and which serve as a document of the architecture of the films that the city's architecture through the work we can define as saying. For this purpose, as witness the city's transformation in the film cited evidence/snapshot discussion reveals the authenticity of this work. This work of art history, architectural history, urban history, the art of*

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü,
goknursatur9@gmail.com

cinema, and even cultural history as is a multidisciplinary work with pattern.

Keywords: *Ankara Architecture, Art History, Cinema, History of Architecture, Memory.*

GÖKHÖYÜK BAĞLARI HÖYÜĞÜNDEN BİR GRUP DEMİR ÇAĞI SERAMİĞİ¹

Ramazan GÜNDÜZ*

Özet: *Yaklaşık olarak İ.Ö. 13. yy.'ın sonları ile 12. yy.'ın başlarında meydana gelen büyük bir kavimler göçü, Anadolu'nun ve Yakındoğu'nun sosyal ve siyasi yapısında büyük değişimlere sebep olmuştur. Bu göç dalgası bilim adamları tarafından Tunç ve Demir Çağlarını birbirinden ayıran büyük bir olay olarak değerlendirilmiştir. Anadolu coğrafyasındaki bu kargaşalarla birlikte yazılı kaynakların kesilmesi, burada yaşayan topluluklar hakkında kısıtlı bilgilerin ele geçmesi Demir Çağı olarak adlandırılan bu dönemin Karanlık Çağ olarak da isimlendirilmesine sebep olmuştur. Zaman içinde yapılan yeni çalışmalar ve elde edilen arkeolojik veriler ile bu dönem hakkındaki bilgilerimiz artmıştır. Gordion Yassı Höyük, Boğazköy, Alishar, gibi yerleşmelerde yapılan kazılarda açığa çıkarılan seramiklerden elde edilen bulgular Orta Anadolu Demir Çağı'nun aydınlatılmasına önemli katkılar sunmuştur. Kaman Kale Höyükte son dönemde temiz tabakalardan çıkarılan seramikler üzerinde yapılan C14 analiz sonuçları ve analogik yöntemlerle yapılan karşılaştırmalar Orta Anadolu Demir Çağı'nun daha anlaşılır bir hale gelmesini sağlamıştır. Orta Anadolu'nun merkezinde bulunan Konya Ovasında ise kapsamlı bir kazı çalışması olmadığından bu bölgenin Demir Çağı hakkındaki bilgilerimiz uzun yıllardır sürdürülen yüzey araştırmalarından gelen verilerden elde edilmektedir. Bu çalışmada ise ilk kez Konya Ovası'nun güney batısında bulunan Gökhöyük Bağları Höyüğünde yapılan kazılarda ortaya çıkarılan Demir Çağ seramikleri ele alınmıştır. Gökhöyük Bağları Höyüğünde 2002 – 2005 yılları arasında Konya Müzeler Müdürlüğü tarafından yürütülen kazılarda açığa çıkarılan Demir Çağ seramikleri bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen veriler yardımıyla Konya Ovasının bu dönemine ışık tutmaya çalışacaktır.*

Anahtar kelimeler: *Konya, Gökhöyük, Demir Çağı, Seramik.*

¹ Bu çalışma yazarın, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapmakta olduğu "Gökhöyük Bağları Höyüğü Demir Çağı Seramikleri" adlı Doktora tezinden elde edilen verilerden yararlanılarak geliştirilmiş bir çalışmadır.

* Araş. Gör., Selçuk Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ramazangunduz@selcuk.edu.tr

A Group Of Iron Age Ceramics From The Gökhöyük Bağları Mound

Abstract: *The great tribal migration that broke out approximately in the end of the 13th century and the beginning of the 12th century B.C. caused great changes in the social and political structure of Anatolia and the Near East. This migration wave has been considered by scientists as a major event that separates the Bronze Age and the Iron Age. The interruption of the written sources along with the turmoil in the Anatolian geography and the information about the communities living here being very limited have caused this period called Iron Age to be called as the Dark Age. The new studies and the new archaeological data obtained in time made it possible to enlighten this period. The finds obtained from the ceramics unearthed in excavations in Gordion Yassı Höyük, Boğazköy, Alişar, have contributed significantly to the elucidation of Central Anatolia Iron Age. The results of the C14 analysis on the ceramics recently obtained from the clean strata at Kaman Kale Höyük and the comparisons made with analogical methods ensured the Central Anatolian Iron Age to become more understandable. Since there is no comprehensible excavation work in the Konya Plain, which is located in the center of Central Anatolia, the information about Iron Age of this region is obtained from the data coming from surface researches that have been going on in the area for many years. In this study, Iron Age ceramics excavated for the first time in Gökhöyük Bağları Höyüğü, which is located in the south west of the Konya Plain, were studied. Iron Age ceramics unearthed during the excavations carried out by the Konya Müzeler Directorate between 2002 and 2005 constitute the scope of this study. With the help of data obtained from this study, this period of Konya Plain will be tried to shed light on.*

Keywords: *Konya, Gökhöyük, Iron Age, Ceramic.*

İZNİK ROMA TİYATROSU BİZANS TOPLUMUNDA DIŞ SAĞLIĞI

Aygün Ekin MERİÇ*

Ruken Zeynep KÖSE**

Özet: İznik Roma Tiyatrosunda 2012-2015 yılları arasında yapılan kazı çalışmalarında “Geç Bizans” dönemine ait 30 bireyin diş kalıntıları üzerine çalışıldı. Geçmiş toplulukların kültürel ve biyolojik çeşitliliğini oluşturan iskelet ve diş kalıntıları antropolojik çalışmalar için önemli veriler sunmaktadır. Diş minesini iskelet kalıntısının en sağlam kısmını oluşturduğu için kötü şartlar altında kalsa bile incelenebilmektedir. Dişler üzerinden toplumun; beslenme ve yaşam şekilleri, sosyo-ekonomik durumu gibi birçok konuda aydınlatıcı bilgiler sunar. Dişler sayesinde geçmişte yaşayan insanlar hakkında toplumlar arası yakınlık-uzaklık ve varyasyonları da saptanabilir. Buluntulardan elde ettiğimiz verilere göre o dönemde yaşayan insanların diş sağlığına önem verilmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İznik Roma Tiyatrosu, Antropoloji, Diş sağlığı

The Dental Health In The Community Byzantine In İznik Roman Theater

Abstract: In the excavations carried out at the İznik Roman Theater between the years 2012 and 2015, 30 tooth residues of the human beings belongs to “Late Byzantine” period were studied. Skeletal and dental remains, which contain the cultural and biological diversity of past communities, provide important data for the anthropological studies. Because the strongest part of skeletal remains was the dental mine, so that it can be examined even if it remains in bad conditions. Based on the study on the teeth; the habit of nutrition, lifestyle, and their socio-economic status reveal many enlightening knowledge. In addition, due to the study on the teeth, the intercommunal kinship and the teeth variations of the human beings who lived in the past can also be taken into consideration. According to the findings obtained from the Late

* Doç., Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
aygun.ekin@deu.edu.tr

** Antropolog, İznik Roma Tiyatro Kazı Ekibi, rknzynpp@gmail.com

Byzanten , it has been determined that the human beings did not given a very good care of their dental health .

Keywords: *İznik Roman Theater, Anthropology, Dental health*

SİKKELER İŞİĞINDA PRUSIAS AD HYPIUM'DAN PONTOS EUXEINOS'A NEHİR TAŞIMACILIĞI VE TİCARİ FAALİYETLER

Ahmet BİLİR*

Emre OKAN**

Özet: *Düzce ili Konuralp Mahallesi'nde yer alan Prusias ad Hypium antik kenti, Hypios ismini taşıyan, Melen Nehri kenarındaki korunaklı bir tepenin güney yamacında kurulmuştur. Bir liman kenti olmamasına ve denizden uzak olmasına rağmen Hypios Nehri kenarındaki Prusias ad Hypium, Melenagzı mevkisinden Pontos Euxeinos'a dökülen ve taşımacılıkta kullanılan nehrin doğal imkânlarından faydalanmıştır. Karadeniz'e ve nehir yoluyla iç kesimlere açılabilen Hypios Nehri ağız (Melenagzı) aynı zamanda korunaklı bir liman görevi de görür. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi, Prusias ad Hypium kent sikkelerinde Nehir Tanrısı Hypios betimlenmiştir. Buna ilave olarak sikkeler üzerinde görülen gemi betimlemeleri, kentin deniz aşırı ticari faaliyetlerini göstermesi açısından önemlidir. Bu yolla Prusias ad Hypium malları Herakleia Pontike, Perge, Olbia, Tomis ve Pantikopaion gibi önemli kentlere ulaşmış olmalıdır.*

Anahtar Kelimeler: Prusias ad Hypium, Nehir Taşımacılığı, Hypios, Pontos Euxeinos, Düzce

The River Shipping From Prusias Ad Hypium To Pontos Euxeinos And Commercial Activities In The Light Of The Coins

Abstract: *The ancient city of Prusias ad Hypium, located in the Konuralp, neighbourhood of Düzce, was established on the southern slope of a sheltered hill on the side of the Melen river bearing the name Hypios. Although it is not a port city and it is far from the sea, Prusias ad Hypium city on the banks of the Hypios, has benefited the natural advantages of the river used*

* Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,

ahmetbilir@duzce.edu.tr

** Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,

emreokan@duzce.edu.tr

in transport and pouring from the Melenagzi to Pontos Euxeinos. The mouth of the Hypios River (Melenagzi) poured into Pontos Euxeinos was a convenient and well-sheltered harbour with navigation on the river to the interior and abroad. The Hypios River God is depicted in the Roman Imperial Period coins of the city of Prusias ad Hypium. In addition, ship representations in their coins are an indication of the city playing an active role in overseas trade. In this way, Prusias ad Hypium goods must be delivered to important cities such as Herakleia Pontike, Perge, Olbia, Tomis, Pantikopaion.

Keywords: *Prusias ad Hypium, River Shipping, Hypios, Pontos Euxeinos, Düzce*

SCHEDEL'İN DÜNYA TARİHİ/NÜRNBERG KRONİĞİ'NDE (LIBER CHRONICARUM) KONSTANTİNOPOLİS TASVİRLERİ

İlkgül KAYA ZENBİLCİ*

Özet: *Konstantinopolis ya da İstanbul yüzyıllar boyunca pek çok seyyahın ve ressamın eserine konu olmuştur. Özellikle 15. yüzyılın ilk yarısından itibaren, Konstantinopolis tasvirlerinin, kentte ayakta kalan yapıların varlığını kanıtlamak ve kentin gelişim sürecini takip edebilme açısından önemini burada vurgulamak gerekir. Bu çalışmada 15. yüzyılın sonlarında Hartmann Schedel tarafından Latince olarak Nürnberg'de kaleme alınan "Dünya Tarihi" (lat. Liber Chronicarum) ya da "Nürnberg Kroniği" olarak bilinen eserde bulunan, kuşbakışıyla tasvir edilmiş Konstantinopolis panoramaları incelenmektedir.*

Eserde 643 farklı ahşap baskı kalıbı ile yapılmış 1804 tasvir yer alır. Folyo 129verso-130recto, 249recto, 257recto ve 274recto üzerinde Konstantinopolis panoramaları vardır. Folyo 129verso-130recto, 249recto ve 274recto'da yer alan tasvirler aynı baskı kalıbıyla yapılmıştır. Bu folyolar üzerindeki tasvirde tarihi yarımada ile Pera'nın bir kısmını, Propontis Denizi'ni, kenti çevreleyen kara ve deniz surlarını, sütunları, Hagia Sophia Kilisesi ve bazı yapıları ayırtetmek mümkündür. Folyo 257recto üzerindeki tasvir ise farklı bir kalıp yardımıyla elde edilmiştir. Tasvir tarihi yarımadanın doğu bölümünü, Hagia Sophia Kilisesi ve belli başlı yapıları içerir. Bu çalışmanın amacı Nürnberg Kroniği'nde yer alan tasvirleri çözümlmek ve 15. yüzyılın başlarında Cristoforo Buondelmonti'nin birkaç eserinde yer alan Konstantinopolis tasvirleri ile karşılaştırmalı bir değerlendirme sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Sanat Tarihi, Rönesans, Nürnberg Kroniği, Konstantinopolis, Tasvir*

The Pictures Of Constantinople In "Die Schedelshe Weltchronik"/The Nuremberg Chronicle (The Liber Chronicarum)

Abstract: *Constantinople or İstanbul has been the subject of many travelers and painters throughout centuries. Especially since*

* Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü, ilkgulkaya@yahoo.com

the first half of the 15th century, depictions of Constantinople are important in terms of proving existences of buildings surviving in the city and following the development process of the urbanization. This study examines panoramic pictures of Constantinople shown in a bird's-eye view in the work known as "Schedel's World Chronicle" (lat. Liber Chronicarum) or "the Nuremberg Chronicles" written by Hartmann Schedel in Latin in Nuremberg in the late 15th century.

There are 1804 illustrations made of 643 different woodprintings. Moreover, there is a panorama of Constantinople on folio 129verso-130recto, 249recto, 257recto and 274recto. The illustrations in folio 129verso-130recto, 249recto and 274recto were made with the same woodprinting. It is possible to perceive the historical peninsula and a part of Pera, Propontis Sea, the double land walls and the sea walls that surround the city, columns, Hagia Sophia Church and some buildings in folio 129verso-130recto, 249recto and folio 274recto. Besides, on folio 257recto, the eastern part of the historical peninsula, Hagia Sophia Church and some buildings draw attention. This work aims analyzing pictures in the Nuremberg Chronicles and presenting a comparative assessment of the depictions on Constantinople in several works of Cristoforo Buondelmonti in the early 15th century.

Keywords: Art History, Renaissance, Nuremberg Chronicle, Constantinople, Picture

FÜZYONUNU TAMAMLAMAMIŞ BİR METOPİK SÜTUR ÖRNEĞİ

Nevin GÖKSAL*

Özet: İnsan beyni 45-50 yaşlarına kadar büyür ve dolayısıyla kafatasını genişletme ihtiyacı vardır. Kraniofasial kemiklerinin her biri komşuluk ettiği kemikle düz bir dikiş ile bağlanır. Kafatasında, parietal kemikleri birbirine bağlayan sütünler belli yaş aralıklarında kapanır. Bu çalışmanın temel amacı, Van ili civarında Babacan kırsalında yapılan kaçak kazılardan elde edilen 20-30 yaşında yetişkin bir kadın kafatasında tespit edilen metopik sütünün, ayrıntılı morfolojisini incelemektir. Ayrıca, metopik sütünün füzyonunu gerçekleştirememesinin olası nedenleri ortaya koymakta bu çalışmayla mümkün olabilecektir. Metopik sütünün şekil boyut açısından dikiş desenini analiz etmek ve morfolojik karakterini belirlemek için makroskopik ve tomografik değerlendirmeler yapılmıştır. Metopik sütün, iki frontal kemiği gelişim aşamasında birleştirir. Bu iki kemik genellikle altı yaşında kapanır. Bazen metopik sütün erişkinlerde gözlenir ve kalıcı metopik sütün adını alır. Kalıcı metopik sütün; kranial kemüklerin anormal büyümesi, büyümenin durması, kalıtım, hormonal etki, atavizm, kranial malformasyonlar ve hidrosefali gibi çeşitli nedenlere bağlı olabilmektedir. Son yıllarda kafatası sütünlerinin çeşitleri, antropoloji ve adli tıp alanındaki önemi nedeniyle sıkça incelenmektedir. Metopizm kadınlar arasında erkeklerden daha sık görülmektedir ve ortalama yaşam süresinin düşük olduğu toplumlarda daha sık metopik sütünü rastlanılmaktadır. İncelenen bireyin ortalama yaşam süresinin düşük olması ve metopik sütün olgusuna kadın bireyde rastlanması şimdiye kadar yapılan literatür sonuçlarını destekler niteliktedir. İncelemelerimiz sonucu, kafatasının genel morfolojik yapısındaki farklılık ve metopik sütünün füzyonunu tamamlayamaması bize bireyin gelişimsel bir hastalığa sahip olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kafatası, Metopik sütün, Metopizm, Frontal kemik

A Sample of Metopic Suture with Incomplete Fusion

Abstract: The human brain grows up to the age of 45-50 and therefore needs to expand its skull. Each of the craniofacial bones is connected by a straight stitch to the adjacent bone. In the

* Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi, ngoksal@yahoo.com

skull, the sutures that connect the parietal bones close at certain ages. The main aim of this study is to evaluate the detailed morphology of metopic suture found in the skull of an Early Iron Age adult female individual aged 20-30 years obtained from the illegal excavations in Babacan's countryside around Van province. It is also possible to reveal the possible causes of the failure of metopic suture fusion by this study. Macroscopic and tomographic evaluations were performed to analyze the suture pattern and to determine the morphological character of the metopic suture. Metopic suture combines two frontal bones in the developmental period. These two bones usually close at age six. Sometimes the metopic suture occurs in adults and is called the Persistent Metopic Suture. Persistent Metopic Suture can occur due to a variety of reasons, including abnormal growth of the cranial bones, growth retardation, inheritance, hormonal effects, atavism, cranial malformations and hydrocephalus. In recent years, the types of skull sutures have been frequently examined due to the importance in anthropology and forensic medicine. Metopism is more common among women than men and it is more common in societies where the average life span is low. Low average life span of the individual examined and the presence of metopic suture in a female individual support the results of the literature. As a result of our research; the diversity in the general morphological structure of the skull, and the inability of the metopic suture to complete its fusion suggest that the individual has a developmental disease.

Keywords: *Skull, Metopic suture, Metopism, Frontal bone*

2017 YILINDA İSTANBUL'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN BEŞ SERGİ ÜZERİNDEN SANATÇI, YAPIT, MEKÂN VE İZLEYİCİ İLİŞKİSİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Bülent ORAL*

Özet: *Sanat tarihinde zamanın duyuğu, düşünce ve yaklaşım biçimlerini en iyi şekilde yakalayabileceğimiz etkinliklerin başlıcası sergilerdir. Oldukça çeşitlilik gösteren bu türdeki etkinliklerin önemli nedenlerinden biri sanatçıların sanat dünyası içerisinde yer edinme kaygısıdır. Etkinliklerin yaygın türleri arasında bireysel katılımlı kişisel sergiler ve birçok sanatçının katılımıyla gerçekleştirilen karma sergiler yer almaktadır. Sergilerdeki etkinliklerin sanatçılar açısından başlıca nedeni sanat dünyasında iyi bir yer edinme kaygısıdır ve bu durum sergi salonunun sanat çevresini belirleyen bir mekân olma amacıyla paralellik gösterir. İzleyici için amaç ise bazen sosyal bir aktivite bazen popüler sanat dünyasına dahil olma arzusu bazen de sanata olan ilgi olabilmektedir. Bu bağlamda sergiler, sanatçı-mekân-izleyici arasında bir köprü görevi görür. Bu sergiler ilk aşamada sanatçıya kendisini ve yapıtlarını en iyi şekilde tanıtmaya fırsatı sağlarken sergi salonuna, gerçekleştirilen etkinlikte sergülenen eserleri iyi bir şekilde mekâna uyarlama ve kamusal sanat alanını belirleme işlevini görme şansı tanır. İzleyiciye ise bir etkinliğe dahil olmaktan dolayı memnuniyet, yeni bakış açıları kazanma ve sanat çevresine dahil olarak kendisini geliştirme fırsatı sağlar. Sergiler, sanat tarihine adeta kayıt düşerek sanata süreklilik katar ve diğer bilim alanlarına etki eder. Böylece sergiler, hem yapıtların önündeki hem de sergi mekanının dışındaki tüm kamusal alana taşınan tartışmaları besler.*

İstanbul, ülkemizin kültür sanat etkinliklerinin görünür olduğu en önemli kenttir. 2017 yılı yaz döneminde gerçekleştirilen sergiler arasında bazıları etki alanlarıyla aynı kentte gerçekleştirilen diğer sergilerden ayrılmıştır. Bu sergilerden üçü uluslararası karma, diğer ikisi de kişisel sergilerdir. Uluslararası karma sergiler İstanbul Modern'de gerçekleştirilen 15. İstanbul Bienali, onikincisi düzenlenen Contemporary İstanbul ve Arter Sanat Galerisi'nde gerçekleştirilen 'Görme

*Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü
bulentoral7@gmail.com

Biçimleri’ adlı sergilerdir. Kişisel sergiler ise ‘Genco Gülan ve Antik Gelecek’ ile İstanbul Modern’de gerçekleştirilen ‘Roger Ballen: Retrospektif’ adlı sergilerdir.

Bu bildiri sergilerin gerçekleşme sürecini sanatçı-mekân-izleyici bağlamında çeşitlendirerek, sanatçıları, yapıtlarını ve sanat mekanlarını eleştirel yaklaşımlarla daha güçlü bir şekilde kamusal alana taşımayı amaçlamaktadır. Böylece bu etkinliklerin farklı kesimlere ulaşmasını sağlayacak olan tartışma zemini genişleyebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Sergi, Yapıt, Mekân, İzleyici

Assesments About Artist, Composition, Place And Audience On Five Exhibitions Showed İn Istanbul İn 2017

Abstract: *In art history, exhibitions are the top activities to catch that era’s emotion, idea and approaches. These activities are of many kind and one of the most important reasons to these activities is artists’ anxiety of having a place in art world. Those activities’ common kinds are personal exhibitions with individual participation and mixed exhibitions with a lot of artists’ participation.*

From the perspective of artists, the main reason of the activities in exhibitions is artist’s worry to have a reputable place in art world. Therefore, exhibition saloon is parallel with being determinant while choosing the art society.

The purpose for the audience is sometimes a social activity, sometimes the desire to be a part of popular art world or sometimes the interest in art. For this matter, exhibitions are somehow a bridge between artist-place-audience. These exhibitions are providing the best opportunity to the artist to represent herself the best at first stage. Whilst this happening, it also gives the chance to determine the public sphere and adoption of exhibition products to place they are being exhibited. On the other hand, audience finds the chance to participate an activity and have the pleasure of it whilst having new perceptions and finding ways to develop herself/himself. Exhibitions effects other science areas by putting its signature in art history and contributes to its sustainability. Therefore exhibitions empowers the arguments, discussions of works’ inside and outside of the all public sphere.

Istanbul is the most important city where culture-art activities are visible. Some of the exhibitions are separated from others that are also shiwd in the same city according to their affect areas. They are differentiated. Three of these exhibitions are mixed, other two are personal exhibitions. International mixed exhibitions are 15. Istanbul Bineal and 12. Contemporary Istanbul and 'ways to see' exhibitions in Arter Art Gallery. Personal exhibitions are 'Genco Gulan and Antic Future' and 'Roger Ballen: Retrospective' in Istanbul Modern.

This report diversifies the realization process of exhibitions in accordance with artist-place-audience. It also aims to carry critical discussions about artists, their works and art places to public sphere in a stronger way. Thus, these activities will help discussion ground to reach different groups.

Keywords: Contemporary Art, Exhibition, Artwork, Venue, Audience

BURSA HÜDAVENDİGÂR CAMİİ'NDEKİ DEVŞİRME MALZEMELER

Ayşın ÖZÜGÜL*

Özet: *Mimaride, işlevini kaybetmiş, yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapılardan alınan malzemenin aynı ya da farklı işlevlerle yeniden kullanımı her dönemde karşılaşılan bir uygulamadır. Anadolu ve çevresinde özellikle Geç Antik Çağ'dan itibaren yaygın olarak uygulanmıştır. Konu üzerine araştırmalar 20. yüzyılın ortalarında başlamış, devşirme malzemenin, ait oldukları özgün yapılara bir referans olarak değerlendirilmesinin yanısıra, son yıllarda artan bir eğilim olarak malzemenin ait olduğu uygarlıklara yenilerin bakış açısı, kullanım biçimleri ve nedenleri ve gibi farklı yönlerden ele alınmıştır.*

Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti Bursa'nın Osmanlı öncesi dönemleri hakkında arkeolojik veriler azdır. Buna karşılık Erken Osmanlı dönemine ait çok sayıda yapı iyi korunmuş olarak günümüze ulaşmıştır. Bunların çoğunda Geç Antik ve Bizans dönemi malzemeleri, benzer biçimde ve özgün işlevleri ile yeniden kullanılmıştır.

Şehrin batısında Çekirge semtindeki I. Murad Hüdavendigâr tarafından 767 H. (1363-1366) yılında yaptırılan külliyeinin ikinci katı medrese olarak düzenlenmiş olan camisi, plan şeması, mekân kurgusu, cephe düzeni, duvar örgü tekniği, süsleme gibi birçok özelliği ile değerlendirilmiş, bir kilise yapısından dönüştürüldüğü, I. Murat döneminde Bizanslı ustalar tarafından yaptırıldığı, Selçuklu, Bizans, Gotik, Suriye, Venedik mimarisi etkileri taşıdığı öne sürülmüştür. Yapıda kullanılan çoğu Geç Antik Çağ ve Bizans yapılardan sağlanmış mermer aksam, bu değerlendirmelere katılmıştır. Sütun kaide, gövde ve başlıklarından bazıları yayınlarda yer almış, benzer karşılaştırma örneklerine dayanarak tarihlendirilebilmişlerdir. Bazı korkuluk levhalarının ve kapı çerçevelerinin devşirme olduğunun belirtilmesi ile yetinilmiştir. Üç farklı motif taşıyan silmeler, bakış açısına göre değişen şekillerde değerlendirilmiştir. Araştırmacıların bir kısmı yapı ile çağdaş olduklarını öne sürerek Bizans örnekleri ile benzerliklerini Rum ustalar tarafından yapılmış olduklarına bağlarken, bir kısmı devşirme oldukları görüşündedir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Uludağ Üniversitesi, Sanat Tarihi Bölümü,
ozugul@uludag.edu.tr

Bu çalışma, Hüdavendigâr Camii'ndeki bezemeli ve profilli mermer öğelerin belgelenip değerlendirilmesini, yapı ile ilişkilerini, kullanım biçimlerini ve bazılarının yapı ile çağdaş olup olmadıklarının tartışılmasını içermektedir. Sonuç olarak, sütunların, bir tanesi hariç kapı çerçevelerinin, silmelerin özgün işlevlerine uygun biçimde en az ikinci defa yeniden kullanılan devşirme malzeme olduğu görüşüne varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *I. Murad Hüdavendigâr, devşirme malzeme, Erken Osmanlı, Geç Antik, Bizans*

Reused Materials In Bursa Hüdavendigâr Mosque

Abstract: *Re-use of materials taken from earlier buildings which was destroyed or had lost their function, is a practice applied in every period of architecture. In Anatolia and its surroundings, spolia have been commonly used especially since the beginning of Late Antiquity. Researches on the subject began in the mid-20th century and have been handled in different ways, such as studying the materials and evaluating them as a specific reference to their buildings to which they belong, as well as the point of view the precedent civilization, usage manner and reasons, as an increasing tendency in recent years.*

The archaeological data about the pre-Ottoman periods of Bursa, the first capital of the Ottoman State, are poor. On the other hand, many buildings belonging to the Early Ottoman period reached today were well preserved. In most of them, Late Antique and Byzantine materials were reused in their original functions.

The mosque, which was built as a second floor madrasa constructed by Murad Hüdavendigâr in the Cekirge district in the west of the city in 767th H (1363-1366), was evaluated with many features such as plan, layout, facade, masonry, ornamentation. It was suggested that it was built by Byzantines masters and workers during the period of Murat I, and carries Seljuk, Byzantine, Gothic, Syrian and Venetian influences. Most marble elements taken from Late Antiquity and Byzantine buildings reused in the mosque have participated in these discussions. Some of the columns shafts, bases and capitals were included in the publications and could be dated based on similar comparative examples. Mostly, it was mentioned only that some parapet slabs and doorframes are recycled. Cornices, with three different motifs are evaluated in variously depending on the point of view. While some of the researchers suggested that they are contemporary with the building, by connecting similarities with the Byzantine

examples to what they were made by the Greeks, and the others thought that they are spolia.

This study includes documenting and evaluating the decorative and profiled marble items in the Hüdavendigâr Mosque, discussing the relations with the structure, usage patterns and whether they are contemporary with the structure. As a result, it has been concluded that the columns, most of the doorframes and cornices are reused at least twice in accordance with the original functions.

Keywords: *Murad I Hüdavendigâr, reused material, spolia, Early Ottoman, Late Antique, Byzantine*

ARTVİN BORÇKA CAMİLİ VE DÜZENLİ KÖYLERİNDE GELENEKSEL İKİ AHŞAP KÖPRÜ

Mehmet Sami BAYRAKTAR*

Özet: *Bu çalışmada, Artvin - Borçka İlçesi Camili ve Düzenli Köylerinde bulunan iki ahşap köprü tanıtılıp Sanat Tarihi disiplini çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır.*

Camili Köyü'nde Malakmiyeti Mahallesi'ndeki köprü, bulunduğu akarsu yatağının iki yakasındaki kayalık kesimdeki moloz taş ayaklar arasında uzatılan ahşap kirişler üzerinde kurulmuştur. 15.50 x 3.20 m. ölçülerindeki yapı, yöredeki rivayetlere göre imece usulüyle köylüler tarafından 1995 yılı civarında yeniden yapılmıştır. Şimdiki köprü'nün yerinde bulunan ve tahrip olması sebebiyle yeniden inşasına gerek duyulan eski köprü'nün ne zaman inşa edildiği bilinmemektedir.

Küçük bazı farklar haricinde tabliye ve çatıda tam simetrik bir düzen görülür. Tabliyede yer alan direk ve çapraz payandaların üzerinde çatıya destek veren gergiler, kirişler, dikme, aşık ve merteklerin yer aldığı, galvaniz sac kaplı, beşik çatı yükselir.

Düzenli Köyü, Baltacılar Mahallesi'nde patika yol hattında Baltacılar Deresi üzerinde kurulan ve "Baltacılar Köprüsü" adıyla anılan, 8 x 2.35 m. ölçülerindeki yapı, yöredeki rivayetlere göre imece usulüyle köylüler tarafından 1975 yılı civarında yeniden yapılmıştır. Yapı, Malakmiyeti Köprüsü'nün küçük bir benzeridir.

Yöre sakinlerine göre mevcut yapılar, eski köprülerle aynı özelliklere sahip olup aynı ölçülerde ve eskileriyle aynı yerde kurulmuştur. Büyük ölçüde çürümesi sebebiyle yeniden inşasına gerek duyulan eski köprülerin ilk inşaları, Osmanlı dönemine, 20. yy. başlarına - belki daha da eskiye-uzanmaktadır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, msami.bayraktar@omu.edu.tr

İnsan ve hayvan geçişi için tasarlanan bezemesiz yapıların tasarımında işlevsellik öne çıkmaktadır. Köprülerde kullanılan kestane, yörenin bol yağışlı iklimiyle uyumlu, oldukça sağlam ve uzun ömürlü olup, köprüler için yaygın olarak kullanılan uygun bir malzemedir. Köprülerde görülen birleştirme teknikleri, Osmanlı dönemine tarihlendirilen köprülerde karşılaşılan geleneksel uygulamalardır. Malakmiyeti Köprüsü'nde görülen vidalı kenetli demir bağlantılar, geleneksel geçmelerden farklı yeni tekniklerdir.

Artvin ve Doğu Karadeniz'de geleneksel ahşap köprü inşasının yakın zamanlara kadar devam ettiğini gösteren köprüler, geleneksel ahşap köprü mimarisinin Cumhuriyet devrinde izlediği yol hakkında bilgiler vermektedir. Geleneksel kırsal mimarimizin bir yansıması olarak okunabilecek köprülerin, başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere yurdumuzda ve dünyada çeşitli benzerleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Artvin, Borçka, ahşap köprü, kırsal mimari*

A Couple Of Traditional Bridges At Camili And Düzenli Villages Of Artvin Borçka

Abstract: *In this study, a couple of bridges at Camili and Düzenli Villages in Borçka town of Artvin province are introduced and evaluated within the frame of art history.*

The bridge at Malakmiyeti district of Camili village is erected on wooden beams extending between rubble stone piers sitting on rock bases located on both sides of the stream bed. The building with measures of 15.50 x 3. 20 m reconstructed by villagers with voluntary work in 1995 according to hearsay evidence at the region. The date of building of the old bridge which is located in the same place of the new one is not known.

It is seen an exact symmetrical order on the bridge's floor and roof except for some small details. A galvanized steel clad gable roof with struts and rafters covers ties and beams supporting the roof and posts, diagonal buttresses on the bridge's floor.

The other bridge at Baltacılar district of Düzenli village constructed in pathway line on Baltacılar creek and called 'Baltacılar Köprüsü (The Axemen Bridge)' with measures of 8 x 2.35 m and reconstructed by villagers with voluntary work in 1975 according to hearsay evidence at the region. This bridge is like a small copy of the Malakmiyeti Bridge.

The present buildings are located where the old bridges were, has same features and measures as the old ones according to local people. These demolished and reconstructed bridges were first built in the early twentieth century, The Ottoman Period, or maybe an earlier date.

The functionality become prominent about desigment of plain buildings for human and animal transit. The wooden material obtained from the chestnut trees common in the region were used in the construction of the bridge. The chestnut tree is particularly preferred for bridge construction in the region because it is long lasting and durable material in rainy environments. The combination styles of the bridges are traditional practices which encountered with the bridges of Ottoman Period. Screw joint iron junctures at Malakmiyeti Bridge are new technics different from the traditional ones.

The bridges in Artvin and Estern Blacksea Region that show the traditional wooden bridges keep building until quite recently, inform about the architecture of traditional wooden bridges in the Turkish Republic period. The bridges as a reflection of the traditional rural architecture are found with various similar samples especially in Blacksea Region, our country and the world.

Keywords: Artvin, Borçka, wooden bridge, rural architecture.

FİLOLOJİK - ARKEOLOJİK VERİLER IŞIĞINDA HITİT DÖNEMİ SU BENTLERİ VE HAVUZ YAPILARI

Ayşe ÜKE*

Özet: *Su! İnsan evladının varoluşundan itibaren her daim önemini koruyan bir element olmuştur. Daha da önemlisi insan evladı, suyu yaratılışının unsuru ve yok oluşunun nedeni olarak kavramış ve bunun sonucunda da doğaya başkaldırmıştır. İşte bu başkaldırı insanda doğanın üstüne hükmetme içgüdüsünü de beraberinde getirmiştir.*

İnsanın suya hükmetme içgüdüsünün doğa üzerinde ki etkisi neydi ve yaşanan şiddetli kuraklıklarda bu güdü nasıl bir etken olarak aldı? İnsanlar bu kuraklıklar karşısında ne gibi önlemler aldılar? Bu sorular bizi MÖ II. bin Anadolu'sunda yer alan su yapılarına götürmüştür. Karşımıza günümüz barajlarının arkaik tipi olan baraj yapıları çıkmıştır. MÖ. II. binde Hititlerin yayılım gösterdiği Çorum, Sivas, Kayseri, Amasya ve Konya'da incelediğimiz bu barajların mimari yapısı ve inşasında kullanılan matematik, Hitit mühendisliği hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır. Bent, havuz ve kanal sistemiyle karşımıza çıkan bu yapılar ayrıca dönemim iklim koşulları hakkında fikir sahibi olmamıza katkıda bulunmuştur. Çalışmada incelenen barajlar ve su yapıları arkeolojik verilerin yanı sıra filolojik verilerle de desteklenecektir.

Anahtar Kelime: bent, su, havuz, su yapıları, Hitit mimarisi

Hittite Period Dams And Watersheds With The Light Of Archaeological And Philological Data

Abstract: *Water! Ever since the birth of the human being, it has always kept it's importance. More importantly, the human being understood the water as the cause of its creation and extinction, and as a result rebelled against nature. This rebellion brought man's instinct to dominate nature.*

What was the effects of human instinct which ruling over the water on nature, and how did this instinct play an active role in the severe droughts? What kind of precautions did people took against these droughts? These questions led us to the

* Yüksek Lisans Mezunu, Hitit Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ayse.uke@gmail.com

water structures in Anatolia which belongs to second thousand B.C. The dam structures, which are archaic type of today's dams, have emerged. The architectural structure and construction of these dams we examined in Çorum, Sivas, Kayseri, Amasya and Konya, where the Hittites spread, enabled us to learn about the Hittite engineering. These structures, which are encountered with watershed, pool and canal system, have also contributed to our understanding of the climatic conditions of the period. In addition to archaeological data, the dams and pond structures will be supported with philological data.

Keywords: *Dam, Water, Pool, Water Structures, Hittite Architecture*

ANTROPOLOJİ ALANINDAKİ YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Emre DEMİR*

Özet: *Bu çalışmada 1975-2017 yılları arasında “Antropoloji” araştırma alanında yayınlanan ve Web of Science (WoS; Thomson Reuters, New York, NY, USA) veri tabanında indekslenen tüm yayınlar bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Bibliyometrik analizler ile Ülkemizin Antropoloji literatüründeki etkinliği değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırmamızda Antropoloji alanında genel ve yerli literatürdeki aktif yazarların, ülkelerin, en çok atıf alan makalelerin ve trend konuların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bibliyometrik Ağ görselleştirmeleri için VOSviewer (Version 1.6.6) paket programı kullanılmıştır. Analizler sonucunda Antropoloji alanında 82.185 (%40,7)’i makale kategorisinde olmak üzere toplam 201.860 yayın bulunmuştur. En çok yayın 2015 yılında (4241 yayın) yayınlanmış olup, ABD 32.071 (39.0%) yayın ile en fazla literatüre katkı yapan ülke olmuştur. Antropoloji alanında en çok yayın üreten yazar ise Malina RM (134 yayın) olarak bulunmuştur. Literatüre en fazla katkı yapan derginin Journal of Archaeological Science (5293 yayın) olduğu görülmüştür. Türkiye adresli yayın sayısı 826 (%1.0) olarak bulunmuş olup literatüre katkı açısından Türkiye’nin 21. Sırada bulunduğu belirlenmiştir.*

Anahtar Kelimeler: *Antropoloji, Literatür, Bibliyometrik analiz*

Bibliometric Analysis Of Publications In The Field Of Anthropology

Abstract: *In this study, all publications published in the field of "Anthropology" between 1975 and 1917 and indexed in the Web of Science (WoS; Thomson Reuters, New York, NY, USA) database were analyzed bibliometrically. The effectiveness of our country in anthropology literature was evaluated by bibliometric analysis. It was also aimed to determine the active authors, countries, most cited articles and trends in general*

* Öğr. Gör., Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, e-posta: emredemir82@gmail.com

and national literature in the field of anthropology in our research. VOSviewer (Version 1.6.6) package program were used to bibliometric network visualizations. As a result of the analysis, a total of 201,860 publications were found in the field of Anthropology, with 82,185 (40,7%) in the article category. The most publications was published in 2015 (4241 publications), with the USA contributing the most to the literature with 32,071 (39.0%) publications. Malina RM (134 publications) was the author who produced the most publications in the field of anthropology. Journal of Archaeological Science (5293 publications) was the most contributing journal in the literature. Turkey addressed publications number was 826. Turkey ranks were 21st in the list of countries according to the contribution of the literature

Keywords: *Anthropology, literature, Bibliometric analysis*

7-10 YAŞ ARASI YÜZME YAPAN ÇOCUKLARDA ANTROPOMETRİK VE SOMATOTİP DEĞİŞKENLER

Vahdet ÖZKOÇAK*

Sibel Hande HINÇAL**

Timur GÜLTEKİN***

Yener BEKTAŞ****

Özet: ***Amaç:** Spor, küçük yaşlardan itibaren bireylerin bedensel özelliklerine etki eden bir faktördür. Bu çalışmanın amacı, düzenli yüzme sporu yapan çocuklardaki antropometrik ve somatotipik özelliklerin belirlenmesidir.*

***Materyal ve Metod:** Araştırmamıza 17 Mart 2018 tarihinde TOBB ETÜ havuzunda düzenli yüzme sporu yapan ve kulüpler adına amatör olarak yüzen 7-10 yaş arası bireyler katılımcı olarak seçilmiştir. 42 kız, 54 erkek olmak üzere toplamda 96 bireyin katıldığı çalışmada triceps, biceps, subscapular, suprailiac ve baldır deri kıvrımı kalınlıkları (d.k.k.), dirsek, diz, omuz, göğüs genişliği, göğüs derinliği, üst kol, boyun ve ayakta baldır çevresi olarak antropometrik ölçümleri alınmıştır. Antropometrik ölçüler International Biological Programme' in öngördüğü teknikler doğrultusunda alınmıştır. Boy ölçümü Martin tipi antropometre ile ağırlık ise ± 100 grama duyarlı dijital tartı ile gerçekleştirilmiştir. Ölçümlerde katılımcılar mayo giymiştir.*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Fiziki Antropoloji ABD, Çorum, Türkiye, vahdetozkocak@hitit.edu.tr

** Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara, Türkiye

*** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Ankara, Türkiye

**** Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Nevşehir, Türkiye

Bulgular: Antropometrik ölçülerde cinsiyetler arasında, diz-dirsek genişliği ve göğüs derinliği arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir ($p<0.05$). Somatotip kızlarda 4.7-5.1-3.0 değeri ile mezomorfik -endomorfik, erkeklerde 4.2-5.7-2.8 değeri ile endomorfik mezomorfik olarak bulunmuştur.

Sonuç: Katılımcıların genel olarak yağlılık oranları yüksek bulunmuştur. Bu nedenle bireylerin küçük yaşlarda fiziksel özelliklerinin belirlenmesi, sağlıklı yaşam koşulları için spora yönlendirilmesi ve buna uygun beslenme programları düzenlenmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: Spor, Yüzme, Antropometri, Somatotip, Çocuk

Anthropometric and Somatotype Variables in Young Swimmers

Abstract: Purpose: Sport is a factor affecting the physical characteristics of individuals since early ages. The purpose of this study is to determine the anthropometric and somatotypic characteristics of children who regularly practice swimming.

Material and Methods: In TOBB ETU pool on March 17/2018, individuals between 7-10 years who regularly practice swimming and swam as amateurs on behalf of the clubs were selected as participants. 96 individuals participated in the study as 42 female and 54 male, anthropometric measurements of triceps, biceps, subscapular, suprailiac and calf skin fold thicknesses (d.k.k.), elbow, knee, shoulder, chest width, chest depth, upper arm, neck and ankle circumference were obtained. The measurements were taken in accordance with the techniques prescribed by the International Biological Program. The length measurement was performed with a Martin-type anthropometer and a weight of ± 100 gr digital weighing. Participants wear swimwear in the measurements.

Findings: For anthropometric measurements, there was a significant difference between the genders of elbow knee circumference and breast depth ($p<0.05$). Somatotype values in girls was found with values of 4.7-5.1-3.0 as mesomorphic - endomorph and in males was found with values of 4.2-5.7-2.8 as endomorfik mesomorph.

Conclusion: Although there is no significant difference between anthropometric measurements, this study reveals the difference between genders. Participants were generally found

to have high fatness rates. For this reason, it is important to determine the physical characteristics of individuals at an early age, to direct sport for healthy living conditions and to organize appropriate nutrition programs accordingly.

Keywords: *Sports, Swimming, Anthropometry, Somatotype, Child*

KULAK KEPÇELERİ YÜZÜN ORTA HATTINA GÖRE SİMETRİK Mİ?

Fikri ÖZDEMİR*

Vahdet ÖZKOÇAK**

Özet: **Giriş:** Kulak kepçesinin yüzün orta hattına göre aynı uzaklıkta olup olmadığı, plastik ve rekonstrüktif cerrahi operasyonlarında, ameliyat sonrası estetik olmayan sonuçlardan kaçınmak için, uygun cerrahi bir planlama gereklidir. Amacımız, 20 yaş ve üzeri Anadolu'da yaşayan sağlıklı erkek bireylerin çift taraflı olarak kulaklarındaki 3 farklı noktanın, yüzün orta hattında bulunan 6 noktaya göre uzaklıklarının sağ ve sol olmak üzere farklılıkları tespit etmektir.

Materyal ve Metod: 20 yaş ve üzeri toplam 120 sağlıklı gönüllü erkek bireyden sağ ve sol olmak üzere 1,5 metre mesafeden aynı fotoğraf makinesiyle, aynı kişi tarafından çekilen fotoğraflardan, Image J programı vasıtasıyla supaurale, subaurale ve trigion noktalarından yüzün orta hattında bulunan trichion, nasion, pronasale, subnasale, stomion, gnathion noktalarına olan mesafeleri sağ ve sol olmak üzere çift taraflı ölçümler alındı. Mesafeler için ortalama±standart sapma değerleri ayrı ayrı hesaplandı. Sağ ve sol kulağın yüzün orta hattına olan uzaklıkları arasındaki farklılıkları tespit etmek için Paired T testi uygulandı.

Bulgular: Sağ Supaurale-trichion arasındaki mesafe 142,25±19,01mm sol ise 134,40±18,10 mm olarak hesaplandı. Sağ trigion-trichion arasındaki mesafe 144,68±18,98 mm sol ise 123,95±15,86 mm olarak hesaplandı. Sağ Subaurale-trichion arasındaki mesafe 171,33±19, 92 mm sol ise 168,28±22,16 mm olarak hesaplandı. Sağ ve sol Supaurale-trichion arasındaki mesafeler arasında istatistiksel açıdan farklılık bulunmazken ($p>0,05$), Sağ ve sol trigion-trichion ve

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, fikriozdemir@hitit.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, Fiziki Antropoloji ABD, vahdetozkacak@hitit.edu.tr

subaurale-trichion arasındaki mesafelerde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu gözlemlendi ($p < 0,001$).

Sağ supaurale-pronasale arasındaki mesafe $176,55 \pm 21,94$ mm sol ise $170,03 \pm 21,97$ mm olarak hesaplandı. Sağ tragion-pronasale arasındaki mesafe $145,78 \pm 17,71$ mm sol ise $142,55 \pm 18,24$ mm olarak hesaplandı. Sağ Subaurale-pronasale arasındaki mesafe $144,58 \pm 17,96$ mm sol ise $141,90 \pm 19,74$ mm olarak hesaplandı. Sağ ve sol supaurale-pronasale, tragion-pronasale ve subaurale-pronasale arasındaki mesafelerde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu gözlemlendi ($p < 0,001$).

Sonuç: Elde edilen sonuçlar gösterdi ki sağ ve sol kulaklar yüzün orta hattına göre çoğunlukla simetrik değildir. Bizim ölçüm grubumuzda yüzün orta hattına göre sağ kulağın sola göre daha uzakta olduğu gözlemlendi. Bunun sebebi kulağın yerleşimi, kulağın büyüklüğü ve yüzün simetrik olmamasına bağlandı. Bu ölçüm değerleri ile plastik ve estetik cerrahların ameliyatı önceden planlaması ve tatmin edici estetik sonuçlar elde etmesinde yardımcı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Kulak kepçesi, Yüzün orta hattı, Simetri

Is The Ear Buckets Symmetrical To The Middle Line Of The Face?

Abstract: Objective: In order to avoid the non-aesthetic results after surgery, appropriate surgical planning is required whether the auricle is at the same distance from the midline of the face and for plastic and reconstructive surgery operations. The aim of this study is to determine the differences between the 3 different points of the healthy male individuals living in Anatolia 20 years and older in Anatolia according to the 6 points in the middle line of the face.

Material and Method: A total of 120 healthy volunteers, 20 years of age and over, can be photographed from the same camera at a distance of 1.5 meters from the right and left of the male, from the photos taken by the same researcher. Distances from subnasale, gnathion points, right and left sides were taken. The mean \pm standard deviation values for distances were calculated separately. The Paired T test was used to determine the differences between the distances of the right and left ear to the midline of the face.

Results: The distance between the right Supaurale-trichion was 142.25 ± 19.01 mm and the left was 134.40 ± 18.10 mm.

The distance between the right trigion-trichion was calculated 144.68 ± 18.98 mm and the left was 123.95 ± 15.86 mm. The distance between the right subaurale-trichion were 171.33 ± 19.92 mm and 168.28 ± 22.16 mm, respectively. The distances between the right and left Supaurale-trichion were not statistically different ($p > 0.05$),

Statistically significant differences were observed between the right and left trigion-trichion and subaurale-trichion ($p < 0.001$). The distance between the right supaurale-pronasale was calculated as 176.55 ± 21.94 mm and the left was 170.03 ± 21.97 mm. The distance between the right trigion-pronasale was 145.78 ± 17.71 mm and the left was 142.55 ± 18.24 mm. The distance between the right subaurale-pronasale was calculated as 144.58 ± 17.96 mm and the left was 141.90 ± 19.74 mm. There was a statistically significant difference between the right and left supaurale-pronasale, trigion-pronasale and subaurale-pronasale ($p < 0.001$).

Conclusion: *The results show that the right and left ears are mostly not symmetrical with respect to the midline of the face. In our measurement group, the right ear was more distant than the left of the face. This was due to the placement of the ear, the size of the ear and the symmetrical absence of the face. With these measurement values, we believe that plastic and aesthetic surgeons will be able to help them to plan the surgery and to achieve satisfactory aesthetic results.*

Key words: *Ear bucket, Midline of face, Symmetry*

FİZİKİ ANTROPOLOJİ YAYINLARININ GELİŞİMİ

Vahdet ÖZKOÇAK*

Özet: *Bibliyometrik analizler belirli bir alandaki yayınların istatistiksel olarak analiz edilmesini, atf analizi ile en çok atf alan etkin yayınların ortaya çıkarılmasını, yazarlar arasındaki uluslararası işbirliklerinin belirlenmesini, ülkeler ve kurumların etkinliğinin değerlendirilmesine olanak sağlar. Bu çalışmada 1975-2017 yılları arasında Antropoloji alanının en önemli alt araştırma alanı olan Fiziki Antropoloji konusunda yayınlanan yayınların bibliyometrik olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Literatür araması Web of Science (WoS; Thomson Reuters, New York, NY, USA) veri tabanında “physical anthropology”, “biological anthropology”, “anthropometric measurement” ve “anthropometric measurements” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılmıştır. Bulunan tüm yayınlar WoS veri tabanından çekilerek bibliyometrik olarak analiz edilmiştir. Bibliyometrik analizlerin görselleştirilmesi, Ağ ve kümelenme grafikleri için VOSviewer (Version 1.6.6) paket programı kullanılmıştır. Bibliyometrik analizler sonucunda Fiziki antropoloji alanında toplam 9614 yayın bulundu. Bu yayınların 8500’ü makale, 464’ü tam metin bildiri 325’i özet bildiri kategorisinde idi. En fazla çalışma sırasıyla Beslenme Diyetetiği (1700; %20.0) ve Endokrinoloji Metabolizması (1066; %12,5) araştırma alanlarında yapılmıştı. Tüm yayınların 519’u Antropoloji araştırma alanındaydı. Bibliyometrik analizler Antropoloji araştırma alanındaki 519 makale ile yapıldı. En çok yayın 2012 yılında yapılmıştı (46; %8,9). Literatüre en fazla yayın katkısı yapan dergi American Journal Of Physical Anthropology (93; %18,0) idi. Amerika Birleşik Devletleri 196 (%38) ve Hindistan (58, %11,2) yayın ile en fazla literatüre katkı yapan ülke olmuştur. Literatüre katkı açısından 12 makale (%2,3) ile Türkiye 15. Sırada yer almıştır.*

Anahtar Kelimeler: *Fiziki antropoloji, biyolojik antropoloji, antropometrik ölçümler, bibliyometri*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, Fiziki Antropoloji ABD, Çorum, Türkiye, vahdetozkocak@hitit.edu.tr

Development Of Physical Anthropology Publications

Abstract: *Bibliometric analysis enable the statistical analysis of publications in a specific area, identification of the most frequently cited publications, identification of international collaborations among authors, and evaluation of the effectiveness of countries and institutions. In this study, it was aimed to analyze bibliometrically the publications about Physical Anthropology which is the most important sub-research area of Anthropology field during 1975-2017. The literature search was conducted using the keywords "physical anthropology", "biological anthropology", "anthropometric measurement" and "anthropometric measurements" in the database of Web of Science (WoS; Thomson Reuters, New York, NY, USA). All the publications were extracted from the Wos database and analyzed bibliometrically. Bibliometrics VOSviewer (Version 1.6.6) package program was used to visualize network with cluster graphs and analyzes. As a result of the bibliometric analysis, a total of 9614 publications were found in the field of physical anthropology. Of these publications, 8500 were articles, 464 were Proceedings Paper, 325 were Meeting Abstract. The highest number of articles were found in the research areas of Nutrition Dietetics (1700; 20%) and Endocrinology Metabolism (1066; %32,5). 519 of all publications were in the Anthropology research area. Bibliometric analyzes were conducted with 519 articles in the field of anthropology research. Most publications were made in 2012 (46; 8.9%). The journal that made the most contributions to the literature was the American Journal of Physics Anthropology (93; 18.0%). The United States 196 (38%) and India (58, 11.2%) were the most contributing countries in the literature. Turkey were ranked 15th with 12 articles (2.3%) in terms of contribution to the literatüre.*

Keywords: *Physical anthropology, biological anthropology, anthropometric measurements, bibliometrics*

KAHRAMANMARAŞ MÜZESİ'NDEN BİR GRUP CAM BİLEZİK

Fevziye EKER*

Özet: Cam ortaya çıktığı ilk dönemden itibaren her zaman insanın süslenme ihtiyacını da karşılayan en nadide ve göz alıcı malzemelerden biri olmuştur. İnsanoğlu camı kap olarak kullanmaya başlamadan önce bu güzel malzemeden yapılan boncuklarla kolye, bilezik, amulet, pendant vb. değişik süs eşyaları yapmıştır. Bileziklerde bu süs eşyalarının en önemli ve güzel örnekler arasındadır. MÖ 2. bin yıldan itibaren değişik şekillerde karşımıza çıkmakta olan bilezikler hem çocuklar hem de kadınların yaygın bir şekilde kullandığı ziynet eşyalarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmada Kahramanmaraş Müzesi'nde korunan toplamda 137 bilezik arasından genel olarak teknik, kesit ve bezeme özelliklerini veren 32 adet bilezik incelenmiştir. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan eserlerin öncelikle fotoğraflama çalışması yapılarak gruplara ayrılmıştır. Daha sonra tanımları yapılmış ve benzer örneklerle karşılaştırılarak dönemleri verilmeye çalışılmıştır. Yapılan bu çalışma ile müzelerimizde depolarda kalan eserlerimizin bilim dünyasına kazandırılması ve yapılan araştırmalarda cam bilezikler ile ilgili çalışmaların azlığı sebebi ile de bu alanda çalışma yapan bilim insanlarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, cam, bilezik

A Group Of Glass Bracelets From The Kahramanmaraş Museum

Abstract: Since its earliest emergence period of glass, it has always been one of the rarest and eye-catching materials and also it has been meeting the need for decoration of the humankind. Before the humankind began to use glass as vessel, with the beads made from this beautiful material, different jewelries and ornaments like necklaces, bracelets, amulets, pendants etc. have been made. Bracelets are among the most important and beautiful examples of these ornamental items. From 2nd century BC, the bracelets moulded in different forms are confronted as one of the jewelry items that both children and women commonly use.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Ordu Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, fevziyeeker@odu.edu.tr

In this study, 32 bracelets among the 137 bracelets preserved in the Kahramanmaraş Museum which give technical, cross-section, and overall appearance have been examined. Firstly, the works that were obtained by way of purchasing have been firstly classified into groups after taking photos of them. Secondly, definitions have been made and it has been tried to compare similar examples to indicate which time period that they date back. With this study, it has been aimed at contributing to the scientists who study in this field due to the lack of studies about the researches on glass bracelets and the acquiring of our works which have been left in our stores to the science world.

Key words: *Kahramanmaraş, Glass, Bracelets*

BİZANS DÖNEMİ KOVUKLUKAYA TOPLULUĞUNUN (BOYABAT, SİNOP) BESLENME ALIŞKANLIKLARININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI: SABİT İZOTOP ORANI ANALİZLERİNİN ÖNCÜL SONUÇLARI

Kameray ÖZDEMİR*

Özet: Bizans dönemine tarihlenen Kovuklukaya (Sinop) mezarlığından ele geçen iskeletlerin kemik kolajeninin karbon ve azot sabit izotop oranları beslenmenin yeniden yapılandırılması için analiz edilmiştir. $\delta^{13}\text{C}$ değerleri, esas olarak C3 kaynaklarına dayanan ve C4 bitkilerinin çok az dâhil olduğu karasal bir diyeti göstermektedir. Diğer taraftan, $\delta^{15}\text{N}$ değerleri, bölgenin deniz/tatlısu kaynaklarına nispeten yakın olmasına rağmen $\delta^{13}\text{C}$ değerleri gibi karasal kaynaklara işaret etmiştir. Kovuklukaya azot izotop değerleri Çamlıbel Tarlası ve Sagalassos'dan faunal izotop değerleriyle karşılaştırıldığında beslenmede karasal hayvanlardan elde edilen proteinin önemli yer tuttuğu görülmüştür. Hayvansal proteinin muhtemel kaynağı koyun ve keçidir. Kovuklukaya izotop değerleri cinsiyete dayalı beslenme farklılaşmasının oluşmadığını da ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kemik kolajeni, $\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{15}\text{N}$, paleodiet, Anadolu

Reconstruction of Dietary Habits of the Byzantine Period Kovuklukaya Population (Boyabat, Sinop): Preliminary Results of Stable Isotope Analyses

Abstract: The stable isotope ratios of carbon and nitrogen in the bone collagen of skeletons obtained from the Byzantine Period Kovuklukaya (Sinop) cemetery were analyzed for reconstructing the dietary habits of the population. The $\delta^{13}\text{C}$ values indicate that the diet was primarily based on C3 resources with little inclusion of C4 plants. The $\delta^{15}\text{N}$ and $\delta^{13}\text{C}$ values indicate a reliance on terrestrial sources

* Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
kameray.ozdemir@hacettepe.edu.tr

despite the region being relatively close to the Black Sea and freshwater resources. When the Kovuklukaya nitrogen isotope values were compared with the faunal isotope values from Çamlıbel Tarlası and Sagalassos, they further suggested that the protein obtained from terrestrial animals had an important role in the dietary habits. The source of animal protein was most likely sheep and goats. The isotope values of Kovuklukaya also revealed that there were no differences in diet between the sexes.

Keywords: *Bone collagen, $\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{15}\text{N}$, paleodiet, Anatolia*

FARKLI KEMİKLER FARKLI ELEMENT BİRİKİMLERİ: NEOLİTİK DÖNEM TEPECİK-ÇİFTLİK İNSAN KEMİKLERİNDE GÖMÜ SONRASI KİMYASAL DEĞİŞİMLER

Ebru Emre SEVDİN*

Ali Akın AKYOL**

Ali Metin BÜYÜKKARAKAYA***

Kameray ÖZDEMİR****

Özet: *Bu çalışmada Niğde ili sınırları içerisinde yer alan Tepecik-Çiftlik arkeolojik alanından elde edilen ve Neolitik döneme tarihlendirilmiş 25 bireye ait kaburga ile el ve ayak tarak kemiklerinde element birikimleri analiz edilmiştir. Kaburga ile el ve ayak parmak kemiklerinde tespit edilen element miktarları ile aynı bireylere ait femur örnekleri karşılaştırılarak, örneklerin gömü sonrası geçirdiği kimyasal değişimleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar değerlendirilmiştir. Arkeolojik toplulukların beslenme biçiminin araştırıldığı çalışmalarda kemik korunma durumunun ölçütlü olan elementlere bakıldığında, örneklerin tümünde toprak ile element değişimleri olduğu tespit edilmiş, değişimin kaburgalarda diğer kemiklere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmanın amaçlarından bir diğeri, arkeolojik beslenme çalışmalarında sıklıkla önerilen femur örneklerine, yapısal özellikleri nedeniyle benzerlik gösteren el ve ayak tarak kemiklerinin alternatif olup olamayacağını araştırmaktır. Element içerikleri açısından femur ve tarak kemiklerinde farklılıklar görülmüştür. Tarak kemiklerindeki element birikimlerinde zirkonyumun etkisinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç örneklerin hazırlık aşamasındaki süreçlerin femur ve tarak kemikleri üzerindeki element*

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, e.e.sevdin@gmail.com

** Doç. Dr., Hacı Bayram Veli Üniversitesi, aliakinakyol@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, alimetin@hacettepe.edu.tr

**** Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, kameray.ozdemir@hacettepe.edu.tr

miktarlarının farklılaşmasında etkili olduğu yönünde yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eser element analizi, Ca/P oranı, diyagenez, temel bileşenler analizi.

Different Bone Types Different Element Accumulations: Diagenetic Chemical Changes on the Neolithic Period Human Bones from Tepecik-Çiftlik

Abstract: *In this study, the accumulation of elements in the ribs and metatarsal and metacarpal bones of 25 individuals dated Neolithic period from the Tepecik-Çiftlik archaeological site within the Niğde province were analyzed. The similarities and differences among the chemical changes of the samples after burial were evaluated by comparing the amount of the elements detected in the ribs, metacarpals, and metatarsals with the femurs of the same individuals. In studies conducted on the nutritional models of past populations, it has been found that elemental changes are occurred between bone and soil considering the elements that are accepted as indicators of bone preservation, and the change is found to be higher in ribs than the other bones. Another aim of the study was to investigate whether or not metatarsal and metacarpal bones, which are similar to femur due to their structural characteristics, can be an alternative to the femur bone that has been frequently proposed to use in the past dietary reconstruction studies. In terms of element contents, some differences between the femur and metatarsal and metacarpal bones was determined. It has been evaluated that the zirconium effect is high in elemental deposits in the metatarsal and metacarpal bones. The result has interpreted like the preparation processes are effective in the differentiation of the amounts of the elements in the femur and metatarsal and metacarpal bones.*

Keywords: *Trace element analysis, Ca/P ratio, bone diagenesis, principle component analysis.*

GLOBAL LİTERATÜRDE ANTROPOMETRİ VE PLASTİK CERRAHİ BİRLİKTELİĞİ: 1975 VE 2017 YILLARI ARASINDAKİ AKADEMİK YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Ümran MUSLU*

Özet: İnsan vücudunun farklı kısımlarının ölçümüyle insan yapısının ilişkilerini belirleme yöntemi antropometrinin konusudur. Plastik cerrahi bilim dalında antropometri ile birçok çalışma alanı vardır. Bibliyometri, akademik literatürde belli alanda yayımlanan materyallerin detaylı olarak incelenmesidir. Bibliyometrik çalışmalar son yıllarda artan bir ilgiyle karşılanmaktadır ancak plastik cerrahi alanında bibliyometrik çalışmalar akademik literatürde oldukça sınırlı sayıdadır. Bu çalışmada, akademik literatürdeki antropometri ve plastik cerrahi ortak yayınlarının bibliyometrik analizi yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda Web of Science (WoS) veri tabanlarında (Web of Science Core Collection, SciELO Citation Index, Russian Science Citation Index) 1975 ve 2017 yılları arasında indekslenmiş antropometri ve plastik cerrahi ile ilgili yayınlar incelenmiştir. Akademik literatürün incelemesinde plastik cerrahi ve antropometri alanında toplam 132 yayın bulunmuştur. Gelişmiş ülkelerin yanında gelişmekte olan Türkiye'nin de literatüre katkıda dördüncü olarak sırasını alması önemlidir. Anahtar kelime bibliyometrik ağ analizinde ise "anthropometry" ana anahtar kelimesinin merkezde olduğu yonca paterni saptandı.

Anahtar kelimeler: antropometri, plastik cerrahi, Bibliyometri, estetik cerrahi

Collaboration of anthropometry and plastic surgery in global literature: a bibliometric analysis of the academic publications between 1975 and 2017

Abstract: The main subject of anthropometry is to find methods to investigate the relationships of the human structure by the measurement of different parts of the human body. In the field of plastic surgery, there have many work fields with

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Anabilim Dalı, umrandr@hotmail.com

anthropometry. Bibliometrics is the detailed analysis of published materials in the academic literature. Bibliometric studies have received increasing interest in recent years, but bibliometric studies in the field of plastic surgery are limited in the academic literature.

In this study, it was aimed to analyze co-publications of two scientific fields of anthropometry and plastic surgery in the literature. In our study, published articles on anthropometry and plastic surgery indexed between 1975 and 2017 in Web of Science (WoS) databases (Web of ScienceCore Collection, Scientific Index, and Russian ScienceCitation Index) were included. A total of 132 publications were found in the field of plastic surgery and anthropometry . Besides the developed countries, it was important that Turkey ranked fourth in contribution to the literature. Bibliometric analysis of keyword network revealed a “clover pattern” in which the keyword of “anthropometry” centered.

Key words: *anthropometry, plastic surgery, bibliometrics, aesthetic surgery*

BEREKETLİ HİLAL'İN KUZEYİNDE YENİ ARAŞTIRMALAR: ADIYAMAN BÖLGESİ

Sabahattin EZER*

ÖZET: *Adıyaman, Bereketli Hilal'in en kuzeyinde, prehistorik dönemlerden itibaren kesintisiz bir şekilde yerleşilmiş bir bölgedir. Burada yapılan Prehistorik ve Protohistorik dönemlere ait çalışmaların tamamına yakını Adıyaman'ın batısında, Fırat Vadisi'nde gerçekleşmiştir. Aşağı Fırat Projesi kapsamında 1977'de başlatılan yüzey araştırmaları bazı kurtarma kazıları ile devam etmiştir. Bölgede yapılan son yüzey araştırmaları ise 1985-1988 yılları arasında Tille kazı ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir. Adıyaman'ın prehistorik ve protohistorik dönemlerine ilişkin yeni çalışmalar, 25 yıl aradan sonra, 2013 yılında tekrar başlatılmış ve halen sürdürülmektedir.*

Öncelikli olarak Merkez İlçe'de başlayan çalışmalar daha sonra Adıyaman'ın batısına, sonrasında kuzeyine yönelmiştir. Son olarak, Adıyaman'ın doğu tarafında yüzey araştırmalarına devam edilmiştir. 2016 yılına kadar 78 adet arkeolojik sit incelenmiştir. Bunlardan 38 tanesi, ilk olarak araştırma ekibimiz tarafından arkeoloji literatürüne kazandırılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda M.Ö. 3. ve 2. bin ağırlıklı yerleşmeler saptanmış olsa da Neolitik'ten başlayarak Demir Çağı'na kadar ki süreç izlenebilmiştir. Kuşkusuz, Adıyaman K. Suriye kültür bölgesinde yer almaktadır. Ancak bunun yanında Doğu Anadolu ile ilişkileri ortaya koyan seramik buluntularda ele geçmiştir. Yüzey araştırmalarında ele geçen Halaf türü seramikler, M.Ö. 3. bine ait cyma-recta, caliciform, Suriye şişesi tipinde kaplar ve M.Ö. 2. bine ait "ağzı yivli kaplar", komşu bölgelerle olan kültürel birlikteliği ortaya koymaktadır. Adıyaman'ın orta ve kuzey yerleşmelerinde ele geçen Karaz türü seramik ise, Doğu Anadolu Bölgesi ile olan ilişkileri gösterir. Neredeyse bütün yerleşmelerde ele geçen çakmaktaşı çekirdek ve dilgiler, bölgenin çakmaktaşı kaynakları açısından çok zengin olduğunu ortaya koymaktadır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
sabahattinezer@yahoo.com

Adıyaman'da, Plaeolitik Çağ'dan başlayarak bütün dönemlerin kesintisiz bir şekilde saptanmış olması bölge ve araştırmacılar için son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: *Adıyaman, Güneydoğu Anadolu, survey, Prehistorya, Protohistorya*

New Researches In The North Of Fertile Crescent: Adıyaman Region

Abstract: *Adıyaman is a region in the northernmost part of the Fertile Crescent that has been settled continuously since prehistoric times. In the region nearly all of the studies of Prehistoric and Protohistoric periods were carried out in the Euphrates valley, west of Adıyaman. Surveys started in 1977 under the Lower Euphrates Project continued with some rescue excavations. The last surveys in the area were conducted by the Tille excavation team between 1985-1988. New studies on prehistoric and protohistoric periods of Adıyaman have been resumed in 2013 after 25 years and still continue.*

The studies that started in the Central District primarily then headed to the west of Adıyaman and followed with the north. Finally, surveys continued on the eastern side of Adıyaman. Until 2016, 78 archaeological sites were examined. Of these, 38 were first brought to the archaeological literature by our research team.

As a result of these studies, although the 3rd and 2nd thousand BC settlements were determined, the process from the Neolithic to the Iron Age was traceable. Undoubtedly, Adıyaman is located in the Northern Syrian cultural region. However, ceramics revealing the relations with Eastern Anatolia were also discovered in the finds. Halaf type ceramics; cyma-recta, caliciform, Syrian bottle vessels belonging 3000 BC and grooved rim ceramic from 2000 BC secured in surveys, set forth the cultural association with the neighboring regions. Karaz type ceramics recovered in the middle and northern settlements of Adıyaman show the relations with the Eastern Anatolia Region. The flintstone core and blades found in almost all settlements reveal that the region is very rich in terms of flintstone sources.

It is utmost important for the region and researchers that all periods are uninterruptedly determined in Adıyaman, starting from the Paleolithic Age.

Keywords: *Adıyaman, Southeastern Anatolia, Survey, Prehistory, Protohistory*

ARKEOLOJİK TOPLUMLARDA SÜTTEN KESME SÜRECİNİN KEMİK KOLAJENİNDEN ELDE EDİLEN SABİT KARBON VE AZOT İZOTOPLARI İLE İNCELENMESİ

Kameray ÖZDEMİR*

Özet: *Eski insan topluluklarında anne sütüyle beslenme ve süttten kesme süreci ve davranışı, arkeolojik kazılarda ele geçen bireylere ait kemik ve dişler üzerinde yürütölen biyomolekölör çalışmalarla araştırılabilir. Söz konusu araştırmalar ağırlıklı olarak diyetin göstergesi sayılan sabit izotop oranlarının analizini içerir. Bu amaç doğrultusunda ağırlıklı olarak azot izotopları kullanılmakla birlikte, geçmiş beslenmenin yeniden yapılandırılması üzerine yürütölen araştırmalar oksijen, hidrojen gibi diğer kimyasal elementlerin izotoplarının da süttten kesme sürecinin aydınlatılmasında kullanılabileceğini göstermiştir. Diğer taraftan, yapılan araştırmaların sonuçları sadece kemik çalışılarak ulaşılan bilgilerdense, diş ve kemikten elde edilen verilerinin karşılaştırılmasıyla süttten kesme sürecinin daha yüksek bir hassasiyetle çalışılabileceğini ortaya koymuştur. Bu çalışma ile geçmiş insan topluluklarında kemik kolajeninden analiz edilen azot ve karbonun sabit izotoplarının süttten kesme sürecinin belirlenmesi çalışmalarına katkıları ve Anadolu'daki uygulamaları hakkında genel bir bilgi vermek amaçlanmıştır.*

Anahtar Kelimeler: $\delta^{13}C$, $\delta^{15}N$, kesir faktörü, paleodiyet, Anadolu

Investigation of Weaning Process in Archaeological Population by Stable Carbon and Nitrogen Isotopes Analysis from Bone Collagen

Abstract: *Breastfeeding and weaning processes and behaviors in ancient human populations can be investigated through biomolecular studies carried out on the bones and teeth of*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
kameray.ozdemir@hacettepe.edu.tr

individuals recovered from archaeological excavations. Such studies mainly involve the analysis of stable isotope ratios, which are considered to be indicative of the diet. Studies have been carried out on the reconstruction of the past nutrition, mainly using nitrogen isotopes for this purpose, revealing that isotopes of other chemical elements such as oxygen and hydrogen can also be used to investigate the weaning process. On the other hand, the results of the investigations revealed that the weaning process could be performed with a higher precision by comparing the data obtained from the bone and the data obtained from the tooth and bone. This study aimed to give information on the determination of the weaning period by nitrogen and carbon stable isotopes of bone collagen in the past human populations and its the applications in Anatolia.

Keywords: $\delta^{13}\text{C}$, $\delta^{15}\text{N}$, fraction factor, paleodiet, Anatolia

KLAZOMENAI ANTİK KENTİ HBT KUZEY VE FGT SEKTÖRLERİNDE ELE GEÇEN KLASİK DÖNEME AİT BRONZ SİKKELER

Fikret ÖZBAY*

Özet: *Klazomenai antik kenti İzmir'in Urla ilçesi, İskele mahallesinde yer alır. Kuzey İonia bölgesi kentlerinden biri olan Klazomenai'de MÖ 6. yüzyıla tarihlenen yağhanenin kuzeyinde (HBT kuzey sektörü) ve kentin batısındaki (FGT sektörü) iki sektörde yapılan kazılarda MÖ. 4. yüzyıla tarihlenen mimari kalıntılar ve bu kalıntılarla bağlantılı tabakalar açığa çıkarılmıştır. FGT sektöründe, MÖ 5. yüzyılın sonlarında kurulan Hippodamos tarzında bir yerleşim, HBT kuzey sektöründe ise düzensiz planlı evlerden oluşan bir yapı grubu bulunmuştur. Her iki sektördeki tabakalarda da çok sayıda bronz sikke ele geçmiştir.*

FGT sektöründe açığa çıkarılan Hippodomik planlı yerleşim MÖ 5. yüzyılın sonlarından MÖ. 4. Yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar yerleşim görmüştür. HBT kuzey sektöründeki düzensiz planlı evler ise MÖ 5. Yüzyılın sonlarında kurulmuş ve MÖ 4. yüzyılın ilk yarısı boyunca kullanılmıştır. Birbiriyle çağdaş her iki sektördeki tabakalarda ele geçen bronz sikkeler tipolojik açıdan birbirleriyle aynı özellikler taşırlar. Sikkelerin tümünde ön yüzde sağa ya da sola bakan ya da $\frac{3}{4}$ cepheden Athena başı yer almaktadır. Sikkelerin arka yüzlerinde ise Klazomenai kentinin simgelerinden biri olan koç figürü kullanılmıştır. Koç figürleri tipolojik farklılık gösterebilirler ve benzer yüz formuna sahiptirler. Sikkelerin arka yüzlerinde koç figürleri bazı örneklerde ayakta, bazı örneklerde ise yatar pozisyonda tasvir edilmişlerdir. Yine aynı koç grubu içinde yer alan örneklerin bazılarında ise sadece koç başı resmedilmiştir. Sikkelerin bir kısmı aşırı korozyona uğradığı için her iki yüzde yer alan figürler kısmen belirlenebilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Dumlupınar Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
fikret.ozbay@dpu.edu.tr

İyi durumda olan örneklerin bir kısmının üzerinde kentin isminin yer aldığı görülürken, bazı örneklerde ise sikkenin değerini garanti altına alan yönetici isimleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Klazomenai, Sikke, Bronz, Athena, Koç başı.*

Classical Age Bronze Coins Discovered At The Ancient City Of Klazomenai HBT North And FGT Sectors

Abstract: *The ancient city of Klazomenai is located at İskele neighbourhood, Urla district of İzmir province. During the excavations carried out at the North Ionian city of Klazomenai, architectural remains dated to 4th century B.C. and layers related to these remains were discovered at two sectors; one of the sectors was on the north of the oil plant dated to 6th century B.C. (HBT north sector) the other was on the western part of the city (FGT sector). A Hippodamos type settlement founded towards the end of 5th century B.C. was discovered at the FGT sector while at the HBT north sector an unplanned cluster of housing were discovered. Abundant bronze coins were discovered at the layers of both sectors.*

The Hippodamian settlement discovered at the FGT sector was settled from the late 5th century B.C. until the third quarter of the 4th century B.C. The irregularly planned houses at the HBT north sector were built towards the end of 5th century B.C. and inhabited during the first half of the 4th century B.C. The bronze coins discovered at these contemporary settlements have typologically similar characteristics. All the coins have an Athena head figure facing either left or right or ¾ frontal depictions. On the back the coins have a ram figure, one of the city symbols of Klazomenai. The ram figures have similar facial forms though typological variations exist. The ram figures on the back sides of the coins are standing in some samples while others were depicted as repenting. Some of the coins within the mentioned group only have a ram's head depiction. As most of the coins were heavily corroded figures on both sides were partially detectable. It was observed that while some of the coins in better condition had the name of the city on them others had the names of the governors assuring the worth of the coins.

Keywords: *Klazomenai, Coin, Bronz, Athena, Ram's head.*

IASOS ANTİK KENTİ 2016 YILI ÇALIŞMALARI

Asuman BALDIRAN*

Özet: *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile Milas Müdürlüğü Başkanlığında, bilimsel danışmanlığında başlayan 2016 yılı kazı sezonu çalışmaları Temmuz ayında başlamış eylül ayında sonlandırılmıştır¹.*

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 6 ayrı alanda Iasos kazı ekibimizle çalışmalar yapılmıştır. İlk 5 yıllık planlamaya bağlı olarak 2015 yılında başlanan çalışmalara 2016'da da devam edilmiştir. Bu sezonda öncelikli amaç, 2015 yılında başlanan depo çalışmasının tamamlanmasıydı. Bunların dışında kazı evi onarımı, antik kentin tanıtımına yönelik hava fotoğrafı çekimi ve bouleuterion'da temizlik çalışması yapıp, bouleuterion'un oturma sıralarının altından bulunan deponun düzenlenmesi de yapılan işler arasındadır.

Anahtar Kelimeler: *Iasos, Bouleuterion, Depo çalışmaları.*

2016 Iasos Ancient City Studies

Abstract: *With the permission of Republic of Turkey, Ministry of Culture and Tourism and Department of Museums, excavation season work was started in July and ended in September under the supervision of Prof. Dr. Asuman Baldiran.*

Like last year, we have been working with our Iasos excavation team in 6 different areas. The work started in 2015, depending on the first 5-year plan, also continued in 2016. The primary objective at this time was to complete the

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
abaldiran@gmail.com

¹Bizden her zaman desteğini esirgemeyen Milas Müze Müdürlüğü adına başta Müze Müdürü Sayın Gülnaz SAVRAN'a ve yardımcılarından dolayı Bodrum Müzesi Uzmanlarından Arkeolog Bahadır BERKAY'a ve Milas Müzesi'nin değerli personeline teşekkürü bir borç biliriz. Kazının ilk yılları olması nedeniyle çeşitli sıkıntılar ve olumsuzluklarla karşılaşan fakat bunların üstesinden gelmeyi başaran ekip üyelerine Arş. Gör. Nizam ABAY, Arş. Gör. Erdener PEHLİVAN ile Iasos kazı ekibinde yer alan Arkeoloji öğrencilerine özverili çalışmalarından dolayı ne kadar teşekkür etsek azdır.

warehouse studies, which began in 2015. Besides these, the excavation house was repaired and aerial photographs were taken to promote the ancient city. Also cleaning work was done in bouleuterion. The depot arrangement under bouleuterion's seating positions was also made.

Keywords: *Iasos, Bouleuterion, Warehouse Study*

DİNİ ZİYARET KÜLTÜ; MECİTÖZÜ İLÇESİ ÖRNEĞİ

Yakup İLHAN*

Yakup ÇOŞTU**

Özet: *Din olgusu, mutlak anlamda kutsalın nesnelliği ile insanların hayatına girmeyip, içinde bulunulan sosyo-kültürel ortamın oluşturduğu şartlar çerçevesinde birtakım imgeler, semboller, değerler ve pratikler yoluyla somutlaşmaktadır. Bireylerin dindarlık eğilimi, bu sosyo-dini kültür içerisinde somutlaşan dini kültür unsurlarıyla etkileşime girmesi suretiyle gerçekleşmektedir. Dinin toplumsal alandaki tezahür biçimine yönelik literatürde farklı yaklaşımlar bulunmakla birlikte, genel olarak üç temel aşamada mutabık kalınmıştır. Bunlar: akide/inanç, ibadet/pratikler, sosyolojik boyut. Din, bu temel aşamalarla toplumsal alanda gözlemlenebilir sosyal bir gerçeklik olarak araştırma nesnesi haline gelebilmektedir.*

Toplumun dini hayatında önemli bir yeri olan ve bu önemini canlılığı ile ispat eden dini ziyaret olgusu, manevi güç ve meziyetlerine inanılan ya da bunların atfedildiği mekânlara belirli istek ve dileklerin temini için yapılan ziyaretler ve bu çerçevede oluşmuş olan inanç ve uygulamaların genelini ifade etmektedir. Dini ziyaret ya da ziyaret dindarlığı, dinin tezahür ettiği sosyo-kültürel gerçekliğe göre form değiştirebilmektedir.

Anadolu'daki dini ziyaret olgusu, hem İslam öncesi inanış ve geleneklerin hem de İslam kültür ve uygulamalarının izlerini taşımaktadır. Öyle ki, Türk halk dindarlığının görünümünden biri olarak karşımıza çıkan ziyaret dindarlığı, çok yönlü dini ve sosyo-kültürel forma sahiptir.

Bu bildiri, Alevi ve Sünni yerleşimin bulunduğu Mecitözü ilçe merkezi ve çevresindeki dini ziyaret yerlerinin tespit edilmesi, bu mekanların ziyaret ediliş nedenleri ile halk inanışları açısından Alevi ve Sünni toplulukların uygulamaları karşılaştırılacaktır. Araştırma, saha çalışması yöntemine dayalıdır. Bulguların temininde mülakat ve görüşme teknikleri kullanılmıştır.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, ykpilhn@hotmail.com

** Doç. Dr., Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı, yakupcostu@hitit.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Ziyaret Kültü, Dini Ziyaret, Halk İnanışları, Mecitözü

Religious Visit Cult; The Case Of Mecitözü District

Abstract: *The phenomenon of religion does not enter lives of humans with its objectivity of the sacred in an absolute sense, but it is embodied by objects, symbols, values and practices within the context of the socio-cultural environment. The tendency of religiosity of individuals is realized by interacting with elements of religious culture embodied in the socio-religious culture. While there are different approaches in the literature on the appearance of religion in the societal context, three general stages are agreed upon. These include beliefs, worships and practices, and the sociological dimension. Religion can become a scientific research object as a social reality that can be observed in these basic stages in the social field.*

Religious visit phenomenon, which has an important place in the religious life of the society and proves its importance with its vitality, refers to visits made to places believed to have spiritual power and merits, and to beliefs and practices formed within this context. Religious visit or pilgrim piety can change its form according to socio-cultural reality.

The phenomenon of religious visit in Anatolia carries traces of pre-Islamic beliefs and traditions, as well as Islamic culture and practices. In fact, pilgrim piety is one of the appearances of the Turkish folk religiosity, and has a multifaceted religious and socio-cultural form.

In this paper, we try to identify pilgrim places in the center and vicinity of Mecitözü district where Alevi and Sunni settlements located, and reasons for visiting these places. Also, we try to compare the practices of the Alevi and Sunni communities in terms of folk beliefs. The study is based on field research method. Interviewing techniques were used to collect information.

Keywords: *Visiting Cult, Religious Visit, Folk Beliefs, Mecitözü*

ZEYTİNLİ ADA (BALIKESİR/ERDEK) TOPLUMUNDA DIŞ ÇÜRÜĞÜ

Fadime SUATA ALPASLAN*

Saadet BIÇAK**

Pınar GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU***

ÖZET: Zeytinli ada Marmara Denizi'nin güneyinde, Kapıdağ Yarımadasının çevresinde bulunan adalardan, 2300 yıllık tarihi yapısıyla arkeolojik bakımdan en zengin olanıdır. Bu alanda gerçekleştirilen kazılar sonucunda Helen- Roma-Bizans ve Osmanlı dönemleri ile tarihlendirilen ada, Balıkesir ili Erdek ilçesi sahiline yaklaşık olarak 250 metre uzaklıkta ve 7900 metre karelik bir alana sahiptir. Zeytinli ada küçük olmasına rağmen arkeolojik bakımdan oldukça zengindir.

Araştırma materyalini, 2007-2011 yılları arasında Zeytinli adasında yapılan arkeolojik kazılar sonucunda çıkarılan çene ve dişler oluşturmaktadır. Bu kazılardan 18'i kadın, 37'si erkek, 11'i bebek ve çocuk ve 60'ı ise cinsiyeti bilinmeyen olmak üzere toplam 126 bireye ait iskelet kalıntısı gün ışığına çıkarılmıştır. Çalışmamızın amacı Zeytinli ada toplumuna ait 467 diş üzerinde diş çürüklerini tanımlamak, bunların bireylere ve cinsiyetlere göre dağılımlarını yapmak ve çıkan sonuçları Anadolu'da yaşamış çağdaşı eski toplumlarla karşılaştırarak bu toplumun ağız sağlığı, beslenme yapıları ve çevresel koşulları ile ilgili yeni bilgiler sunmaktır.

Zeytinli ada toplumunda diş çürükleri bebek ve çocuklarda ve erişkinlerde olmak üzere ayrı ayrı ele alınmıştır. Bebek ve çocuklara ait toplam 59 diş üzerinde yapılan incelemede çürük gözlenmezken erişkin bireylere ait toplam 408 dişin 20'sinde (%4,9) diş çürüğü saptanmıştır. Zeytinli ada toplumu diş çürükleri açısından çağdaşı eski Anadolu toplumları ile karşılaştırıldığında diş çürüğü yüzdesinin düşük oranda olduğu gözlenmiştir. Zeytinli ada toplumunda diş çürüğünün az görülmesi bu toplumun besin hazırlama teknikleri ve beslenme alışkanlıklarının iyi olduğunu, karbonhidratlı ve

* Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
fsuataalpaslan@gmail.com

**Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
antropolog-54@hotmail.com

*** Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
pınar.gozluk@gmail.com

şekerli besinlerin yoğun olarak tüketilmediğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diş Çürüğü, Helen-Roma- Bizans ve Osmanlı, Zeytinli Ada

The Dental Caries Of Zeytinli Island (Balıkesir/Erdek) Population

Abstract: *Zeytinli Island is the richest archaeological site in the southern part of the Marmara Sea, with 2300-year-old historical structure around the peninsula of Kapıdağ. As a result of the excavations carried out on this area, the island, which is dated to Helen-Roman-Byzantine and Ottoman periods, has an area of 7900 square meters, approximately 250 meters from the coast of Erdek county of Balıkesir province. Despite the fact that the island is small, the archaeological sites exhibit a rich history of artifacts.*

The research material is the jaws and teeth that are produced as a result of archeological excavations carried out on the island of Zeytinli between 2007 and 2011. Of these excavations, skeletal remains belonging to a total of 126 individuals, 18 of which are females, 37 are males, 11 are infants and children, and 60 are sexes unknown, are brought to light. The aim of our study is to describe the tooth decay on 467 teeth belonging to the Zeytinli island community to make distributions according to individuals and genders and compare the results with the contemporary old societies that lived in Anatolia, this society is to provide new information about oral health, nutrition and environmental conditions.

In the Zeytinli island community, dental caries has been handled separately in infants, children and adults. A total of 59 teeth of infants and children were examined without any signs of caries, dental caries was found in 20 (4.9%) of 408 teeth belonging to adult individuals. In terms of dental caries, the percentage of dental caries was low compared to contemporary Anatolian societies. The low incidence of dental caries in the Zeytinli island community suggests that this community's food preparation techniques and eating habits are good, carbohydrate and sugary foods are not intensively consumed.

Keywords: *Dental caries, Helen- Roman- Byzantine and Ottoman, Zeytinli Island.*

DİJİTAL ANTROPOLOJİ PERSPEKTİFİNDEN, İNGİLİZCE DİL SINIFLARINDA TABLET KULLANIMI: ATILIM ÜNİVERSİTESİ MODELİ

Onur HAYIRLI*
Dilek İŞLER**

Özet: *Teknoloji ile çevrelediğimiz şu günlerde, teknolojiyi öğrenme sürecine entegre etmek hem yararlı hem de kaçınılmazdır. Öğrenciler için çekici öğrenme araçlarıdır. Tabletler, özellikle dil sınıflarında oldukça pratik ve kullanımı kolay eğitim araçlarıdır. Görsel ve işitsel materyaller sağlarlar ve bunlar farklı seviyelerdeki öğrencilere yardımcı olurlar. Bu çalışmanın iki amacı vardır; Birincisi, deneyimle, İngilizce dil sınıflarında tablet kullanma zorluklarını ve faydalarını tartışmaktır. İkincisi, çalışmanın sonunda hem yeni teknikler hem de yöntemler aramak ve sunmaktır. Zorlukları ve faydaları tartışmaya çalışırken, öğretmenlerin tablet bilgisayarlardan en iyi şekilde yararlanabileceklerine değinilecektir. Tabletleri sınıflara entegre etmeye ilişkin öğrenci ve öğretmen bakış açıları da kısaca dahil edilmiştir. Örnek olarak bir uygulama alanı seçilmiştir. Dünyadaki birçok üniversite de olduğu gibi, Atılım Üniversitesi Hazırlık Okulu - Temel İngilizce Bölümü 2017-2018 akademik döneminden başlayarak tablet kullanmaya başlamıştır. Bölümün amacı, öğrenme deneyimini dönüştürerek öğrenme çıktılarını iyileştirmektir. Bölüm e-ders kitaplarını kullanır. Tüm dersler tabletler aracılığıyla yürütülmektedir; bu, basılı kitabın, ana kitabın zayıf noktalarını desteklemek için hazırlanmış "materyal ve tamamlayıcı paketler" dışında kullanıldığı anlamına gelmez. Araştırmacı aynı zamanda bu Üniversite de İngilizce öğretmeni olduğu için zorlukları ve avantajlar yaşamış, bizzat ayrıntılı olarak gözlemlenmiştir. Öğitmenler tarafından etkin bir şekilde yönlendirildiğinde, tabletler farklılaştırılmış eğitimi destekler. Öğrenciler etkinliklerle meşgul olur ve görsel, işitsel ve bireysel olarak kendi hızlarında egzersiz yaparlar. Sonuç olarak, yeni tablet kullanımının olumlu ve olumsuz sonuçları belirlenir ve tablete entegre sınıflarda çalışan*

* Arş. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
hayirli@yahoo.com

** Öğr. Gör., Atılım Üniversitesi, dileksler@yahoo.com

eğitmenlerin metodolojik bilgilerini geliştirmelerine yardımcı olması sağlanabilirse çalışma hedefine ulaşacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Tablet, İngilizce Eğitimi, Öğretimde Farklılıklar, Teknoloji, Tablet Kullanımlı Sınıflar*

From The Perspective Of Digital Anthropology, Tablet Usage In The Language Classrooms: The Model Of Atılım University

Abstract: *As we are surrounded by technology, it is both useful and inevitable to integrate it into the learning process. For students, they are attractive learning tools. Tablets are quite practical and easy-to-use educational tools especially in the language classrooms. They provide audial and visual materials and these help learners with different intelligences. Like many universities around the world, Atılım University Preparatory School- Department of Basic English began using tablets starting from 2017-2018 academic term. The purpose of the department is to improve learning outcomes by transforming the learning experience. The department uses e-course books. And also, all the lessons are conducted through tablets which means no printed books are used except 'material and supplementary packs' prepared to support weak points of the main book. Because the writer of this article is an English language instructor at Atılım University, challenges and advantages have been experienced and observed in detail. When guided effectively by the instructors, tablets support differentiated instruction. Students engage with activities and exercises visually, audially and also individually at their own pace. This study has two aims; the first one is, with the experience gathered, to discuss the challenges and benefits of using tablets in the English language classrooms. The second one is to both look for and offer new techniques and methods at the end of the study. While trying to discuss challenges and benefits, how the teachers can make the most of tablet computers will be touched on. Student and teacher viewpoints on integrating tablets into classrooms are also briefly included. In the end, the study will achieve its goal if new tablet usage approaches are presented and help the educators working in the tablet-integrated classrooms to improve their methodological knowledge.*

Keywords: *Tablets, English Education, Differentiated Instruction, Technology, Tablet-Integrated Classrooms.*

ANKARA'DA BİR AYAKKABI ZANAATKÂRI; NURETTİN CEBECİ ve REPERTUARI

Onur HAYIRLI*
Dilek İŞLER**

Özet: Çeşitli meslekleri icra eden el zanaatkârlarının, ürünleri nasıl ortaya koydukları, nerelerden ilham aldıkları ve eserlerini yaratırken hangi kaynaklardan beslendikleri halkbilimciler tarafından merak edilen konulardan olmuştur. Genel olarak, zanaatkârın üretimleri ile ilgili bütün desen fikirleri, yaratımları, renk ve materyal seçimleri gibi, ürünün şekil, boyut ve estetik yapısını içine alan her şey ile sanatçının özgün olarak üretebildiği, öğrenmeye başladığından bu yana zihninde biriktirdiği yaratım sayısına repertuar (repertory veya repertoire) denilmektedir. Kavram, niceliksel bir yapıya sahiptir. Repertuar kavramı halkbilim çalışmalarında sözlü anlatım türleri ve el sanatları gibi alanlar için, kişinin zihnindeki maddelerin sayısını ifade etmek için kullanılmaktadır. Halkbilim disiplini içerisinde repertuar ile ilgili iki hâkim görüş vardır; birincisi sanatçının repertuarının belirli bir yaşta oluştuğunu ve bir daha değişmeyerek bütün hayatı boyunca durağan ve aynı kaldığını ifade eder. Bu görüş için repertuar tamamlanmış ve bitmiş bir üründür. Kavram burada pasiftir. Diğer görüş ise repertuarın sürekli değiştiğini, eklemeler ve çıkarmalar yapılarak sanatçının zihninde dinamik halde olduğunu savunmaktadır. Çalışmamız boyunca, saha çalışması ile elde edilen çalışmalar ışığında, bu iki görüşten hangisinin gerçeğe daha yakın olduğu üzerine düşünülecektir. Bu çalışma, repertuar üzerine teorik bilgiler vermekle birlikte, saha çalışması sonucu elde edilen bir takım folklorik bilgiler sunmaktadır. Ankara'nın Koleji semtindeki Bale Kundura'nın sahibi olan zanaatkâr Nurettin Cebeci ile kendi meslek hayatı ve ayakkabı repertuarı üzerine yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen örnekler ve veriler çalışmamız kapsamında sunulacaktır. Ayakkabı ustasının

* Arş. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
hayirli@yahoo.com

** Öğr. Gör., Atılım Üniversitesi, dileksler@yahoo.com

repertuarını nasıl oluşturduğu, bu süreçte nereden ilham aldığı, kaç çeşit ve desen ayakkabı yapabildiği ve bunların sayısı aktarılacak, makalenin sonunda görüşmede elde edilen fotoğraflar sunulacaktır. Nurettin Cebeci'nin eserleri fotoğraf ve ses kayıtlarıyla sonsuzluğa kavuşturabilirse, çalışma ölküsüne ulaşacak demektir.

Anahtar Kelimeler: Halkbilim, repertuar, zanaat, Bale Kundura, ayakkabı.

The Concept Of Repertoir In Folkloristics: The Shoe Maker Nurettin Cebeci

Abstract: *Folklorists have always wondered how craftsmen create their works, what inspire them and what are their sources when they are creating their valuable "art works". In general terms, everything which includes the shape, size and structure of the product like all pattern ideas, creations, the choice of color and material and the number of patters and motives which the craftsman know is called repertoire. The term has a quantitative nature. In Folkloristics, the concept of repertoire is used for handicrafts and narratives (like narrating myths) to define the number of items a craftsman has in his memory. There are two major views in folkloristics: the first one states that the repertoire of the craftsman or the artist is created at a specific age and it stays same and stable without changing throughout their life. For this view, repertoire is something complete and finished. The concept is passive here. The other view states that repertoire changes all the time and it is dynamic in the craftsman or the artist's mind. In this study, we will try to find out which view is closer to this idea in the light of the field work conducted. This study not only gives theoretical details and presents information gathered through the field work. We conducted an interview with Nurettin Cebeci who has a shoe store and studio in Kolej, Ankara. The interview was on his life as a very skillful and famous craftsman, his shoe pattern and design repertoire and the story of his store. Here, we will present details on how Nurettin Cebeci created his repertoire, what inspired him, how many shoe designs and patterns he knows. At the end of the article, we add the photos we took during the interview. If we can make Nurettin Cebeci's invaluable work eternal with photographs and voice recordings, this study will then be able to achieve its goal.*

Keywords: Folkloristics, repertoire, craftsmanship, Bale Kundura, shoe.

YÜZÜN ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİNİN KULLANIM ALANLARI

Fikri ÖZDEMİR*

Özet: *Antropometri; insan bedeninin fiziksel yapısını ölçme yöntemleriyle, boyut ve yapı özelliklerine göre sınıflandıran sistematik bir tekniktir. Yüzün ana hatlarını oluşturan burun, göz, dudak, kulak ve ağız çevresiyle ilgili geçmişten günümüze kadar farklı teknikler kullanılarak, farklı ölçüm noktalarından, farklı ülkelerden, farklı etnik kökenlerden ve cinsiyetten ölçüm çalışmaları yapılmıştır. Bizde bu çalışmamızda literatürde bulunan çalışmaların günlük hayatta, cerrahi branşlarda, adli antropolojide, genetik rahatsızlıkların tanısı ve tedavisinde kullanılan çalışmaları analiz ederek yüzün antropometrik ölçümlerinin kullanım alanlarını tespit etmeyi amaçladık.*

Yapılan literatür taramasında, çalışmaların çoğunun plastik ve rekonstrüktif cerrahinin yeniden yüzleendirme, rekonstrüktif cerrahi, yüz nakli, estetik amaçlı yapılan operasyonlarda, etnik kökene, cinsiyete ve yaş gruplarına ait normatif değerlerin hesaplanması, yüzün harmonisine katkısı, ameliyat öncesi cerrahi operasyonun planlanmasına katkıda bulunabileceği gösterilmiştir. Adli antropolojide olayların çözümünde şüphelinin elde edilen kısıtlı görüntülerinden yaşının, cinsiyetinin ve ırkının tespitinde, yüzün yeniden kimliklendirilmesinde faydalı olacağı belirtilmiştir. Yüzün simetrik görünümü, altın oranın tespiti, güzel görünümün nicel özellikleri, oranları ve tipleri pek çok çalışmada ortaya konmuştur. Bu çalışmalar o toplum için normatif değerlerin sahip olurken, büyük bir veri bankasının oluşmasına katkıda bulunmuştur.

Savaşlar göçler, küreselleşen dünyada giderek keskin sınırların ortadan kaldırılması bilinen standart etnik köken, cinsiyet ve yaş ayrımının yapılmasını gün geçtikçe daha zor hale getirmektedir. Doğumdan ölüme kadarki bütün yaş

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, fikriozdemir@hitit.edu.tr

gruplarını kapsayan her iki cinsiyeti ve farklı ırkları barındıran geniş kapsamlı ölçümlerin artması verilerin güvenilirliğini ve kullanım alanlarını genişletecektir.

Anahtar Kelimeler: *Yüz, Antropometri, Kullanım alanları, Adli antropoloji, Plastik Cerrahi*

Usage Areas Of The Face Anthropometric Measurements

Abstract: *Anthropometry; It is a systematic technique that classifies the physical structure of human body according to the methods of measurement, size and structure. Measurement studies have been carried out on different measurement points, different countries, different ethnicities and genders by using different techniques from the past to the present. In this study, we aimed to determine the use of anthropometric measurements of face by analysing the studies used in the daily life, surgical branches, forensic anthropology, diagnosis and treatment of genetic disorders in the literature.*

In the literature review, it has been shown that most of the studies can contribute to the harmonization of plastic and reconstructive surgery, reconstruction, reconstructive surgery, facial transplantation, aesthetic purpose operations, determination of normative values of ethnic origin, gender and age groups, contribution to the harmony of face, and planning of preoperative surgery operation. In the case of forensic anthropology, it was stated that the suspect would be useful in the identification of the age, sex and race of the face, and the identification of the face. Symmetric appearance of the face, determination of the golden ratio, quantitative characteristics of the beautiful appearance, rates and types have been revealed in many studies. These studies contributed to the formation of a large database, while having normative values for that community.

The wars and migration are making it harder to make the distinction between the standard ethnic origin, gender and age known to migrate, the increasingly sharp borders in the globalized world. The increase in the wide range of measurements involving both sexes and different races, including all age groups from birth to death, will more people the reliability and use of the data.

Keywords: *Face, Anthropometry, Areas of use, Forensic anthropology, Plastic Surgery*

PALEOANTROPOLOJİ ALANINDA GÜNCEL GELİŞMELER

Nevin GÖKSAL *

Hakan YILMAZ**

Zehra ÖZBULUT***

Özet: *Son yıllarda yapılan keşifler ve analizler atalarımızın evrimi hakkında şimdiye kadar bildiğimiz her şeyin yanlış olabileceğini gösterir niteliktedir. Çalışmamızda, 2015-2017 yılları arasında "Nature" ve "Science" gibi önemli bilimsel dergilerde yayınlanan makaleler derlenerek, insan evrimiyle ilgili yeni tarihlendirmeler, erken modern insan kalıntıları üzerinde yapılmış analizler ve fosil primat kalıntılarında arkaik insan türlerine kadar yeni teoriler ele alınmıştır. İnsan evriminde soyut düşüncenin somut imgelere dönüştüğü mağara resimlerinden, ilk tarım toplumlarının yeni tarihlendirmelerine kadar sunulmuş çalışmalar da göz önüne alınmış ve değerlendirilmiştir. Australopithecus türlerinden erken Homo kalıntılarına, Neandertallerden Denisovalılara, erken modern insandan modern insana kadar yayınlanmış makaleler bir araya getirilmiştir. Bu çalışmanın paleoantropolojiyle uğraşan/ilgilenen bilim insanları ve öğrenciler için de yararlı bir kaynak olabileceği öngörülmüştür.*

Anahtar kelimeler: *Paleoantropoloji, İnsan evrimi, Tarihlendirme*

Recent Developments In Paleoanthropology

Abstract: *The discoveries and analyzes made in recent years demonstrate that everything we know about the evolution of our ancestors may be wrong. In our study, new dating of human evolution, analysis done on early modern human remains and new theories from fossil primate remains to archaic human species have been discussed, by compiling the articles published between 2015 and 2017 in some important scientific journals such as Nature and Science. Submitted*

* Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi, ngoksal@yahoo.com

** Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, hakanyilmaz@yyu.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, zehraozbulut@yyu.edu.tr

studies from cave paintings, where abstract thinking turned into concrete imagery in human evolution, to new dating of first agrarian societies have been also considered and evaluated. Article published from Australopithecus species to early Homo remains, from Neanderthals to Denisovans, from early modern human to modern human were brought together. It is foreseen that this study could also be a useful resource for the interested scientists and students dealing with paleoanthropology.

Keywords: *Paleoanthropology, Human evolution, Dating*

AMASYA ROMA DÖNEMİ İNSANLARI

Hanife AKBACAK*

Pınar GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU**

Özet: *Amasya ili ve çevresinde 1992-2002 yılları arasında Amasya Müze Müdürlüğü başkanlığında Roma Dönemi'ne tarihlendirilen arkeolojik alanlarda yapılan kazı çalışmaları sonucunda, toplam 56 bireye ait iskelet kalıntıları ele geçirilmiştir. Bu bireylerin 2'si bebek (% 3,57), 11'i çocuk (% 19,64), 15'i kadın (% 26,79), 13'ü erkek (% 23,21) ve 15'i de cinsiyeti saptanamayan bireyler (% 26,79) olarak tanımlanmıştır. İncelenen bireylerin % 76,79'u erişkin bireylerden (n: 43), % 23,21'i bebek ve çocuklardan (n: 13) oluşmaktadır. Amasya bireylerinde kadınlarda ortalama yaşam uzunluğu 40,3 yıl, erkeklerde 38,8 yıl olarak hesaplanmıştır. Kadın ve erkek bireyler birlikte değerlendirildiğinde, ortalama yaşam uzunluğu 39,55 yıldır. Toplum genelinde boy uzunluğu, Pearson'a göre (1899) 161,58 (n: 4), Trotter-Gleser'e göre (1952) 167,85 (n: 4) ve Sağır'a (2000) göre 162,07'dir (n: 4). Amasya ve çevresi Roma Dönemi bireylerinde, beslenme biçimleri, besin hazırlama teknikleri, beslenme alışkanlıkları, ağız sağlığı ve yaşam biçimleri hakkında bilgi edinebilmek amacıyla, bireylere ait dişler ve çeneler paleopatolojik açıdan incelenmiştir. Buna göre, erişkinlerde daimi dişlerde ve çenelerde, diş aşınması (% 56,98), diş çürüğü (% 4,65), hypoplasia (% 4,65), diştışı (% 2,91), apse (% 1,35), alveol kaybı (% 36,3), ölüm öncesi (antemortem) diş kaybı (% 6,28) gibi lezyonlar saptanmıştır. Amasya topluluğu, diş ve çene patolojileri açısından karşılaştırıldığı diğer eski Anadolu toplumlarının çoğundan, özellikle de hypoplasia ve diştışı açısından daha düşük değerler vermiştir. İncelenen iskelet kalıntılarının tek bir mezarlık alanından değil de, Amasya ili ve çevresinde yer alan ve Roma Dönemi'ne tarihlendirilen birkaç mezarlık alanından çıkarılmasının sonuçta etkili olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma, Roma Dönemi'nde yaşamış Amasya bireyelerine ilişkin bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır.*

* Yüksek Lisans Mezunu, Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, hanife.akbacak@gmail.com

** Prof. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, pinar.gozluk@gmail.com

Anahtar kelimeler: *Amasya, Roma Dönemi, Paleodemografi, Boy uzunluğu, Ağız sağlığı.*

The People Of Amasya Roman Period

Abstract: *As a result of excavations in archaeological sites dated to Roman Period under the direction of Amasya Museum Directorate in Amasya Province between 1992-2002, a total of 56 skeletal remains were found. Of the 56 individuals, 2 were infants (%3.57), 11 were children (%19.64), 15 were women (%26.79), 13 were men (%23.21) 15 were adults (%26,79) whose gender can not be determined. Of the examined individuals are composed %76,79 of adult individuals (n:43), of them are infants and children %23,21 (n:13). The average life span was calculated for women as 40.3 years and for men 38.8 years in Amasya. When male and female individuals are evaluated together, the average life span is 39.55 years. According to Pearson (1899), Trotter-Gleser (1952) and Sağır (2000), stature was 161,58 (n: 4), 167,85 (n: 4) ve Sağır (2000) 162,07 respectively in society (n: 4). Amasya and its environs in the Roman period, in order to learn about nutritional forms, nutritional preparation techniques, nutritional habits, oral health and life styles, teeth and jaws of individuals were examined paleopathologically. According to this, in adults permanent teeth and jaws, dental attrition (56,98 %), dental caries (4,65 %), hypoplasia (4,65 %), dental calculus (2,91 %), abscess (1,35 %), alveolar bone loss (36,3 %) and antemortem tooth loss (6,28 %) were determined. When the Amasya skeletal remains were compared with the other ancient Anatolian populations, it was observed that the rates of hypoplasia and dental calculus were lower than those of them. The skeletal remains examined are not a single cemetery area, located in and around Amasya province and removal from several cemetery sites dated to the Roman period is thought to be ultimately effective. In this study, it is important to give information about the Amasya people who lived in the Roman period.*

Keywords: *Amasya, Roman Period, Paleodemography, Stature, Oral health.*

HİTİT HUKUKİ METİNLERİNDE ATAERKİLLİK VE ANAERKİLLİK IŞIĞINDA VERASET

Arif KUMAŞ*

Özet: Anadolu'nun ilk merkezi siyasi devletini kuran Hititler, askerî, siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda olduğu gibi hukuk alanında da özenli bir kurumsallaşmaya gitmiş, "Eski Devlet" zamanından itibaren muhtelif konularda kanun hükümleri hazırlayıp kayıt altına almıştır. Bunlar, devletin işleyişiyle ilgili ferman, vasiyetname, talimatname ve 200 maddeden oluşan ve tarım, üretim, ceza hukuku ve aile hukuku gibi birçok alanda hükümler içeren Hitit kanunudur. Kanun niteliğindeki hükümlerde aile hukuku, evlenme, boşanma, içgüveyilik, evlatlık alma gibi konuların yanı sıra veraset hususunda da bilgiler bulunmaktadır. Hitit hukuki metinlerinde veraset meselesi ataerkil aile yapısı temelinde ortaya çıkmıştır. Nitekim I. Hattuşili, Hitit tahtı için kız kardeşi Haštayar'ın oğlu Huzziya'yı velihtlikten azledip yerine I. Mursili'yi veliht tayin ettiğini vasiyet etmiştir. Telipinu Fermanı'nda kraliyet ailesinin veraset sırası düzenlenirken kralın hiç oğlu yoksa en büyük kızının kocasının kral yapılması; Hitit kanununun bazı maddelerinde erkeklerin kadınlardan daha önceliklidir. Bütün bunalar Hititlerde ataerkil toplum yapısının bir neticesidir. Bunun yanında kadınların da "ıvaru" denilen çeyizleri vardır ki evlenen kadının yanında kocasının evine götürdüğü bu çeyiz, kadın öldüğünde ardında bırakabileceği mirası, boşanma durumunda ise yanında babasının evine getirebileceği mal varlığıdır. Hitit kanunlarında kadınların erkeklere göre bazı ayrıcalıklarının olması, Hititlerde anaerkil bir aile yapısının bulunduğu görüşünü ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca bu durum M.Ö. III. Binyılda Anadolu'da var olan yerli anaerkil aile yapısından kalma izler olarak da görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Hitit, Anadolu, Hukuk, Veraset

Inheritance In The Light Of Patriarchy And Matriarchy In Hittite Legal Texts

Abstract: The Hittites who founded the first central political state of Anatolia went to a careful institutionalization in the field of law as well as in military, political, economic and social areas and

* Öğr. Gör., Hitit Üniversitesi, arifkumasoglu@hotmail.com

from the time of "Old State" they prepared and recorded various provisions of the law. These are edicts, wills, instructions related to the functioning of the state and Hittite law which consists of 200 items and contains in many fields provisions such as agriculture, production, criminal law and family law. In the provisions of the law, there are information on family law, marriage, divorce, groom (son-in-law living in his wife's parents' house) adoption as well as inheritance. The issue of inheritance in Hittite law texts emerged on the basis of patriarchal family structure. As a matter of fact, in the Hattušili I bequest, he dismissed his sister Hastayar's son, Huzzia and requested to appoint Mursili I as the crown prince. In Telipinu Edict, while organising the order of inheritance of the royal family; if the king has no son, the husband of the oldest daughter of the king was appointed as the king. In some parts of the Hittite law, men were of more priority than women, and this is a consequence of the patriarchal society in the Hittites. In addition to this, women also have a dowry called "iwaru". The married woman takes this dowry to her husband's house. When the woman dies, the dowry inherits her husband or children. If a woman divorces her bring away dowery to her father's house. The existence of certain privileges of women in Hittite law, compared to men reveals the view that there is a matriarchal family structure in the Hittites. This situation, BC. III. It is seen as the traces of the native matriarchal family structure in Anatolia in the millennium.

Keywords: *Hittite, Anatolia, Law, Inheritance*

KLİMAKTERİUM DÖNEMİNDEKİ OVER BOYUTLARININ BİYOKİMYASAL OVER REZERV TESTLERİ İLE İLİŞKİSİ

Engin YILDIRIM*

Özet: *Fonksiyonel overler primordiyal foliküllerin olgunlaşması ve ovulasyonu ile fertilizasyonu sağlarlar. Kadınların reproduktif çağlarında primordiyal foliküllerin bir kısmı seçilip ovule olurken kalan kısmı atrezik dejenerasyona uğramaktadır. Menopoz öncesi dönem olan klimakterium ise kompleks bir endokrinolojik süreçtir. Klimakterium döneminde artan FSH ve LH hormon düzeyleri reproduktif kapasiteyi saptamakta yetersiz kalabilmektedir. Düşük over rezervi olan hastaların over volümlerinin daha küçük ve antral folikül sayılarının daha az olduğu saptanmıştır. Amacımız over boyutlarının FSH ve LH seviyeleri ile korelasyonunu ölçmek ve görüntüleme yönteminin over rezervinin öngörüsünü saptayarak, fertilité beklentisi olmayan hastaları girişimsel testlerden kurtarmaktır.*

Çalışma 40 yaş ve üzerindeki 221 kadını kapsamaktadır. Hastane otomasyon sistemi retroskopik olarak taranıp pelvik ve tüm abdomen bilgisayarlı tomografi çektiren hastaların over boyutları koronal, sagittal ve horizontal kesitte ölçülüp hacimleri hesaplanmıştır. Çalışmaya alınan hastaların ortalama yaşı 44.63 ±2.31olarak saptanmıştır. Çalışmaya alınan hastaların FSH ve LH değerleri homojen dağılmayıp ortancaları 10.66 (7.77-15.65) ve 10.25 (8.05-13.36) bulunmuştur. Hastaların yaşı ile FSH değerleri arasında zayıf pozitif korelasyon saptanmış, yaş ile LH değerleri arasında aynı korelasyon bulunamamıştır. LH değerleri ile over hacmi arasında zayıf negatif korelasyon saptanmış ancak FSH değerleri ile over hacimleri arasında aynı korelasyon bulunamamıştır.

Hasta yaşı ilerledikçe FSH değerinin yükselmesi azalan over rezervini göstermektedir. Ancak artan yaş ile korele LH artışı olmaması biyokimyasal belirtecin etkin olmadığını düşündürmektedir. Ancak azalan over rezervi ile ilişkili olan diğer faktör over hacmidir. Over volümündeki azalma ile LH değerleri arasındaki artış ilişkisi hastaların azalan fertilizasyon kapasitelerini göstermektedir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum ABD, enginyildirim@hitit.edu.tr

The Relationship Between Over Volume And Over Reserve Tests In The Climacterium Period

Abstract: *Functional ovaries provide fertilization with maturation and ovulation of primordial follicles. In the reproductive ages of women, some of the primordial follicles are selected and ovulated, while the rest is atresic degeneration. Climacterium is a complex endocrinological process. Our aim is to measure the correlation of ovarian size with FSH and LH levels. The aim of our study is to determine the prediction of ovarian reserve with tomographic imaging method.*

The study included 221 women aged 40 years and over. Hospital automation system was retrospectively scanned and pelvic and abdominal computed tomography scans were measured in coronal, sagittal and horizontal sections on ovary tissue. The mean age of the patients was 44.63 ± 2.31 years. FSH and LH values of the patients were not homogeneously distributed and the median values of FSH and LH were 10.66 (7.77-15.65) and 10.25 (8.05-13.36). There was a weak positive correlation between the age of patients and FSH values. and there was no correlation between age and LH values. There was a weak negative correlation between LH values and ovarian volume but no correlation was found between FSH values and ovarian volumes.

The elevation of FSH with progressive age indicates that the patient's ovarian reserve was decreased. However, the lack of LH increase correlated with the increasing age suggests that the biochemical marker is not effective. The relationship between the decrease in ovarian volume and the increase in LH values indicates the decreased fertilization capacity of the patients.

PARİON ANTİK KENTİ ROMA HAMAMI MEZARLARI VE İSKELETLERİN OSTEOARKEOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Alper YILMAZ*

Emel ACAR**

Özet: Antik Troas Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Parion, Çanakkale İlinin Biga İlçesi, Kemer Köyü, Bodrum Burnu sınırları içerisinde kalmaktadır. Eusebius'a göre Parion M.Ö. 709 yılında kurulmuştur. Parion asıl önemine Roma Dönemi'nde ulaşmıştır. Parion Bizans Dönemi'nde de önemini korumaya devam ettirmiş, uzun yıllar baş bishopluk merkezi olmuştur. Parion Kent Merkezi'nde yer alan hamam yapıları sosyal hayatın devam ettiği özel yapılardır. Parion Roma Hamamı, Parion Tiyatrosu'nun 70 metre doğusunda sahile 150 metre uzaklıkta yer almaktadır. Parion Roma Hamamı kazı çalışmaları sonucunda 2015 yılında praefernium bölümünün kuzeyinde bir adet mezar; 2017 yılında piscinanın doğu duvarı yakınlarında, apodyterium bölümün doğusunda ve praeferniumun yüzey toprağında olmak üzere üç adet mezar; 2018 yılında ise peristili alanda bir adet mezar bulunmuştur. Bizans Dönemi'ne ait mezarlardan 5 iskelet çıkarılmıştır. Mezarlardan çıkarılan iskeletler Parion Antik Kenti Kazı Evi'nde paleoantropoloji çalışmalarının yapılması için düzenlenmiş laboratuvarında temizlik ve onarım çalışmaları tamamlandıktan sonra çalışmaya hazır hâle getirilmiş ve daha sonra yaş, cinsiyet, patolojik durumları ve varyasyonları değerlendirilmiştir.

Anahtar kelime: Parion, Roma Hamamı, Palentropoloji, Osteoarkeoloji

Roman Bath' Graves of Parion Ancient City And Osteoarchaeological Evaluation of Skeletons

Abstract: Parion where located to the north of the Antic Troas Region, is located in the boundaries of the Biga District of Çanakkale Province, the Kemer Village, and Bodrum Burnu. According to

* Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
alper.yilmaz@omu.edu.tr

** Arş. Gör., Hitit Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
emelacar@hitit.edu.tr

Eusebius, Parion was founded in BC 709. In the Roman period, Parion reached to its real importance. Parion continued to maintain its importance in the Byzantine period as well, and it had been the center of bishop for many years. The baths where located in the Parion City Center are special structures that social life continue. Parion Roman Baths, located 70 meters east of the Parion Theater, 150 meters from the beach. As a result of excavations at the Roman Baths of Parion, it was found a grave to the north of the praefernium section in 2015; a grave to near the eastern wall of piscinan, a grave to east of the apodyterium section and a grave to on the surface soil of praefernium in 2017; a grave in peristyle in 2018. 5 skeletons were removed from the graves that are belonging to the Byzantine Period. For the paleoanthropological analyzes of the skeletons that are removed from the graves, cleaning and repairing work were completed, then, age, sex, pathological conditions and variations were assessed in the laboratory of the Parion excavation house.

Keywords: *Parion, Roman Bath, Paleoanthropology, Osteoarchaeology*

PARİON'DAN ERKEN BİZANS DÖNEMİ TERAZİ AĞIRLIKLARI

Kasım OYARÇIN*

Ersin ÇELİKBAŞ**

Özet: Teraziler, ticaret hayatının en önemli araçlarının başında gelmektedir. Alınan ya da satılan malın miktarı terazi sayesinde belirlenmektedir. Günümüzden yaklaşık 4000 yıl önce üretilmiş olan ve kütle ölçmek için kullanılan teraziler, eşit kollu terazilerdir. Antik Çağ boyunca özellikle iki tipte terazi kullanılmıştır. Birinci tip teraziler bir koldan ve bu kolun uçlarına zincir ya da ip ile asılmış yuvarlak iki kefedenden oluşmaktaydı. İkinci tip teraziler ise bir koldan, kolun bir ucuna takılan bir kefedenden ve kolun diğer tarafına takılan hareketli ağırlıktan oluşmaktadır. Hareketli olan ağırlık terazi kolu üzerinde çentiklerle belirtilen ağırlık ifadeleri üzerine getirilerek tartma işlemi gerçekleştirilmekteydi. Çalışmanın konusunu oluşturan ağırlıklar iki kefeli terazi tiplerinde kullanılmaktaydı. Bu tip terazilerde kefedelerin bir tanesine ağırlık diğerine ise tartılmak istenen malzeme konulmaktaydı. Ağırlıkların büyük çoğunluğu kurşun madeninden iki tipte yapılmaktaydı. Bunlar kantar ile kullanılan büst veya heykel biçimli ağırlıklar ile terazi kefesinde kullanılan düz ağırlıklardır. Günümüze gelebilen Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenen çok sayıda ağırlığın ilk örnekleri Roma Dönemi'nde üretilmiştir. Çeşitli müze ve koleksiyonlarda bulunan Erken Bizans Dönemi'ne ait çok sayıda düz ağırlıkların bronz, kurşun ve cam olmak üzere üç malzemeden yapıldığı görülmüştür.

Çalışmamız kapsamında Parion kazılarında bulunan Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenen yassı disk formunda 3 adet kurşun terazi ağırlığı incelenmiştir. Ele geçen 3 adet ağırlığın 2'si Agora, 1'i ise Yamaç Hamamı'nda ortaya çıkarılmıştır. 2 adet ağırlığın Agora'da ortaya çıkması, yapının asıl işleviyle ilgili olduğu için bu tür ticari malzemelerin ortaya çıkarılması normal bir durumdur. Yamaç Hamamı'nda ortaya çıkan ağırlık ise bir terazi aksamıdır. Antik dönemde tıbbi ilaçların yapımında küçük boyutlu terazilerin kullanıldığı bilinmektedir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
kasimoyarcin@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ersincelikbas@gmail.com

Terazi aksamının, Yamaç Hamamı'nda ortaya çıkması daha önce de belirttiğimiz gibi hamamın tıbbi tedavi amaçlı fonksiyonuyla da alakalı olması açısından da önemlidir. Parion kazılarında ortaya çıkarılmış olan ağırlıklar önemli özelliklere de sahiptir. Özellikle bir örnekte gördüğümüz çift birim simgesi nadiren rastlanılacak bir durumdur. Antik Çağ ağırlıklarında, bu tür çift birim işaretli çok az örnek vardır. Geç Antik Çağ metrolojisine katkı sağlayacak bu örneğin diğer ağırlıklarla beraber değerlendirildiğinde Troas Bölgesi'nin ve Anadolu'nun ticari ağırlıkları konusuna katkı vereceği şüphesizdir. Ağırlıklar ayrıca Parion antik kentinde farklı noktalarında çeşitli ticari faaliyetlerin varlığını da göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Troas, Parion, Erken Bizans Dönemi, Terazi, Ağırlık.

Early Byzantine Period Scale Weights From Parion

Abstract: Scales are one of the most important tools of trade life. The quantity of goods purchased or sold is determined by a scale. Equal-arm scales are produced approximately 4000 years ago and are used to measure mass. Two types of scales were used throughout the ancient period. The first type of these scales consists of a beam and two pans hanged by a chain or rope at the ends of the beam. The second type consists of a beam, a pan attached to one end of the beam and a moving weight attached to the other side of the beam. Weighing was done by bringing the moving weight onto the weight expressions indicated by notches on the balance beam. The weights of the study were used on scales with two pans. In this type of scales, weights were put on one of the pans and materials to be weighed on the other. The majority of weights were made in two types and of a lead mine. These are flat weights used in scale pans with bust or sculpture shaped weights and were used with scales. The first examples of a large number of weights surviving until today and dating back to the Early Byzantine Period were produced during the Roman period. Numerous flat weights from the Early Byzantine Period in various museums and collections are made of three materials, which are bronze, lead, and glass.

Within the scope of our study, three lead scale weights in the form of flat discs found in Parion excavations and dating back to the Early Byzantine Period were examined. Two of the three discovered weights were unearthed in Agora and one in the Slope Bath. Since the discovery of two weights in the Agora is

related to the actual function of the structure, it is normal that such commercial materials are being discovered. The weight found in the Slope Bath is part of a scale. It is known that small scales were used in the making of pharmaceuticals in the ancient period. The discovery of the scale part of the Slope Bath is also important in that it is related to the medical therapeutic function of the bath, as mentioned before. The weights unearthed in Parion excavations also have significant features. The double unit symbol, which we see particularly in one example, is a rare occurrence. There are very few examples of the ones with a double unit symbol in weights of the ancient time. When this sample, which will contribute to the Late Antiquity metrology, is evaluated with other weights, it is doubtless that it will contribute to the topic of commercial weights of Troad Region and Anatolia. The weights are also indicative of various commercial activities at different points in the ancient city of Parion.

Keywords: *Troad, Parion, Early Byzantine Period, Scale, Weight.*

AKGÜNEY TOPLUMUNDA NADİR GÖRÜLEN BİR PATOLOJİ ÖRNEĞİ: STAFNE KİST

Ayşegül ŞARBAK*

Özet: *Stafne cavity, Stafne defect, lingual mandibular kemik kusuru gibi isimlerle de bilinen Stafne Kist ilk defa Edward Stafne tarafından 1942 yılında tanımlanmıştır. Stafne Kist mandibulanın lingual tarafında, anterior, posterior ya da ramus bölgesinde yer alır. Çoğunlukla unilateral olarak görülse de nadiren Bilateral olarak da görülebilir. Stafne kist yuvarlak ya da oval şekillidir ve genişliği 1-3 mm arasında değişmektedir. Yaşayan toplumlarda Stafne kistin bulunma sıklığı %0,1-0,48 arasındadır. Arkeolojik toplumlarda daha nadir karşılaşılan Stafne Kist, Geç Roma-Bizans dönemine tarihlendirilen Akgüney toplumunda %2,43 olarak belirlenmiştir. Araştırmalarda çoğunlukla orta erişkin erkek bireylerde daha sık gözlemlenen Stafne Kist, Akgüney toplumunda genç erişkin bir kadın bireyde tespit edilmiştir. Çalışmanın amacı Geç Roma-Bizans dönemine tarihlendirilen Akgüney toplumunda görülen stafne kist sıklığını belirlemektir.*

Anahtar Kelimeler: *Stafne Kist, Akgüney, Bizans*

The Example Of Rare Pathology In The Akgüney Population: Stafne Cyst

Abstract: *The Stafne Kist, also known as the Staphne cavity, Stafne defect, and lingual mandibular bone defect, was first described by Edward Stafne in 1942. Stafne Cyst is located on the lingual side of the mandible, anterior, posterior or ramus region. It is mostly seen as unilateral but rarely bilateral. The stafne cyst is round or oval shaped and varies in width 1-3 mm. The frequency of Stafne cysts in living populations is between 0,1-0,48%. The Stafne Kist, which is rarely encountered in archaeological societies, was determined to be 2.43% in Akgüney population dated to Late Roman-Byzantine period. In researches, Stafne cyst, which is more frequently observed in middle adult male subjects, was found in a young adult female individual in the Akgüney population. The aim of the study is to determine the frequency of stafne cyst in Akgüney society dated to Late Roman-Byzantine period.*

* Dr.Öğr.Üyesi, Hitit Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
aysegulsarbak@hitit.edu.tr

Keywords: *Stafne Cyst, Akgüney, Byzantium*

BİLİM VE ÖNYARGILAR: PREHİSTORİK İNSANA BAKIŞLAR

Eric Luc JEAN*

Özet: Önyargı etimolojik olarak, bir kişi ya da bir şey hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan bir değer yargısı geliştirmek ya da taşımak anlamına gelir. Prehistorya terimi doğrudan doğruya kendisi bir önyargıdan kaynaklanır; tarihin yazıyla başladığını ifade eden ve prehistorik araştırmaların başlangıçta nasıl, öncelikle bir Avrupa, daha sonrasında Batı meselesi olduğunu gösteren bir önyargı. Dolayısıyla prehistorik insan hakkındaki peşin hükümler, Avrupa'da bilimlerin gelişiminden ve Avrupalı toplumların tarihinden ayrı düşünülemez. Irkçı, çizgisel ve ilerlemeci insanlık tarihi kavrayışı 19. yüzyılda, Avrupalının, ardından Batılının, sömürgeleştirdiği ve bazen de medenileştirmeyi arzuladığı vahşi ya da yerli karşısındaki üstünlük duygusunu yansıtıyordu. Vahşi olarak nitelendirilmiş olan insanlar, insandışı veya gayri medeni olarak algılanmışlardı. Bu algı kimilerinde 19. yüzyıl ortalarına kadar, kimilerindeyse 20. yüzyıl ortalarına kadar süregelmiş ve prehistorik insan algısının temelinde yattığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, başlıca stereotipler prehistorik insanı bir mağara adamı, bir tür "maymun-insan" olarak özetler. Diğer bir stereotip, prehistorik insan temsillerine cinsiyetçi bir nitelik kazandıran, erkeklere ve kadınlara atfedilen toplumsal rollerdir. Cinsiyetlerin hiyerarşiye göre sınıflandırılmasına, "ırk"ların aynı şekilde sınıflandırılması da eklenir, bu da özellikle Neandertal insanla ilgiliydi ve hâlâ da ilgilidir. 19. yüzyılda, prehistorik insanın ya da daha doğrusu onun hakkında edinilmiş olan fikrin çizimi, oyması, resmi, heykeli yapıldı ve hikayesi anlatıldı, fakat karikatürize bir şekilde. O zaman ki hâkim bilimsel düşünceye paralel olarak gerçekleştirilen söz konusu plastik ve edebi temsiller, prehistorik insanı insanlığın doğrusal gelişimci vizyonu içine yerleştiriyordu. Prehistorik, öncelikle de Paleolitik insana dair başlıca önyargıları gözden geçirdikten sonra ve prehistoryacıların bugünkü bakışlarına dikkat çekmeden önce, bu önyargıların inşasını ve yapısökümünü tarihsel olarak inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Prehistorya, Antropoloji, Paleolitik, Önyargı, Stereotip

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ericlucjean@hitit.edu.tr

Résumé: *Étymologiquement, le préjugé consiste à évaluer ou porter un jugement de valeur sans connaissance suffisante sur quelqu'un ou quelque chose. En ce sens, le terme Préhistoire provient lui-même d'un préjugé, celui qui affirme que l'histoire commence avec l'écriture, et qui montre combien la recherche préhistorique était au départ une affaire européenne, puis occidentale. Les idées préconçues sur l'Homme préhistorique sont donc indissociables du développement des sciences en Europe et de l'histoire des sociétés européennes. La conception raciste, linéaire et progressive de l'histoire de l'humanité reflétait au XIXe siècle le sentiment de supériorité de l'Européen, puis de l'Occidental, vis-à-vis du Sauvage ou Indigène qu'il avait colonisé et cherchait parfois civiliser. Qualifié de Sauvage, ce dernier était perçu comme non-humain ou non-civilisé. Cette perception perdura jusqu'au milieu du XIXe siècle chez certains, jusqu'au milieu du XXe siècle chez d'autres, et s'avéra être à l'origine de la perception de l'Homme préhistorique. Les principaux stéréotypes résument le Préhistorique à un Homme des cavernes, à une sorte d'« Homme-singe ». Autre stéréotype, celui des rôles sociaux attribués aux hommes et aux femmes, qui donnent un caractère sexiste aux représentations du Préhistorique. À la hiérarchisation des sexes, s'ajoute celle des « races », qui toucha notamment, et touche encore l'Homme de Néandertal. Au XIXe siècle, l'homme préhistorique ou plus précisément l'idée que l'on s'en faisait fut dessinée, gravée, peinte, sculptée et racontée, mais de manière caricaturale. Ces représentations plastiques et littéraires intégraient le Préhistorique dans une vision évolutive linéaire de l'humanité, ne faisant que suivre la pensée scientifique alors dominante. Après avoir passé en revue les principaux préjugés sur l'Homme préhistorique, avant tout paléolithique, nous nous attacherons à en expliquer historiquement la construction et la déconstruction, avant de faire le point sur le regard actuel des préhistoriens.*

Mot-clé: *Préhistoire, Anthropologie, Paléolithique, Préjugé, Stéréotype*

DRAGOS ve HALIÇ METRO TOPLUMLARINDA VERTEBRAL ANOMALİ

Asuman ÇIRAK*

ÖZET: Omurga iskeletin önemli bir kısmıdır ve temel eksenidir. Omurga, kanalı içindeki omurluk gibi çok önemli bir organın etrafını sararak onu koruma görevi yapar. Omurgamız vertebralarn üst üste dizilmesinden oluşmaktadır. Bu bağlamda vertebralarn insan sağlığında çok önemli bir yeri vardır. Doğuştan ya da sonradan vertebralarnız da oluşabilecek her türlü farklılık vertebral anomalileri içinde değerlendirilir. Bu kapsamda İstanbul Arkeoloji Müzesinin 2001-2002 yıllarında Dragos ve Haliç Metro Geçiş köprüsü kazılarında ele geçen 42 bireye ait iskelet incelenmiştir. Dragos toplumunda; 18 cervical, 17 thoracal ve 4 lumbar olmak üzere 39 adet vertebra ile Haliç Metro kazısı bireyelerine ait 36 cervical, 51 thoracal, 36 lumbar olmak üzere, toplam 162 vertebra anomali açısından incelenmiştir. Dragos toplumunda osteofit, DISH ve osteoartrit ile Haliç Metro toplumunda osteofit, schmorl nodülü, vertebral ankylosis ve spina bifida saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Paleopatoloji, Vertebral Anomali, Dragos Kazısı, Haliç Metro Kazısı

Vertebral Anomaly In Dragos And Haliç Metro Societies

Abstract: The spine is an important part of the skeleton and is the major axis. The spine acts like a spinal cord inside the canal, protecting it from a very important organ. Our spine is composed of vertebrae. In this context, vertebrae have a very important place in human health.. Any difference that may occur in our congenital or posterior vertebrae is evaluated within vertebral anomalies. In this context, the skeleton of 42 individuals discovered during the excavations of Dragos and Haliç Metro Transition Bridge of the Istanbul Archeology Museum between 2001-2002 was examined. In Dragos society; 39 cervical, 17 thoracal and 4 lumbar vertebrae, and 36 cervical, 51 thoracal, 36 lumbar, which belong to the Haliç

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
asumancirak@hitit.edu.tr

Metro excavation, were examined for a total of 162 vertebral anomalies. Osteophytes, DISH and osteoarthritis in the Dragos community have been identified in the Halic Metro community with osteophytes, schmorl nodules, vertebral ankylosis and spina bifida.

Key words: *Paleopathology, Vertebral Anomaly, Dragos Excavation, Haliç Metro Excavation*

TOKAT MÜZESİ GÜMÜŞ YÜZÜKLERİ

Ersin ÇELİKBAŞ*

Özet: *Yüzükler, kadınlar ve erkekler tarafından süs eşyası, mühür, asalet, rütbe belirtme, nişan, tılsım, nazarlık, anahtar yüzükler ve zehir taşıma gibi işlevsel amaçlarla kullanılmışlardır. El parmaklarına bazen de ayak parmaklarına takılan yüzük halkalarının kesiti yarım daire, kare ince bant gibi farklı biçimlerde olabilmektedir. Düz halka yüzüklerin dışında, kaşlı yüzükler de kullanılmıştır. Yüzük formları zamanla değişerek yeni formlar ortaya çıkmıştır. Tokat Arkeoloji Müzesi'nde yer alan gümüş yüzükler bu makalede katalog çalışması olarak değerlendirilmiştir. Toplam dokuz adet olan yüzüklerin tamamı taşlı olmasına rağmen iki yüzüğün taşları noksanır. Yüzüklerden dört tanesi akik, iki tanesi cam, bir tanesi gümüş taşa sahiptir. Akik taşlar üzerine negatif betimler ve monogram kazınmıştır. Betimler ve monogram Roma ve Geç Roma döneminin sevilen uygulamaları olarak dikkat çekmektedir. Yüzükler MS 1. yüzyıldan MS 5. yüzyıla kadar geniş bir zaman aralığına sahiptir. Çalışma kapsamında değerlendirilen gümüş yüzükler özellikle Roma ve Geç Roma Dönemi insanının sosyal ve ekonomik durumu, günlük yaşam standartları ve kültürü hakkında vereceği veriler açısından oldukça önemlidir. Müzedeki eserlerin tamamının Tokat ve çevresinden geldiği düşünüldüğünde, bu gurubun analizi Antik Çağ'da önemli bir yerleşim olan bölgenin sosyo- ekonomik kültürel konumu ve çevresindeki şehirler ile olan ilişkileri ve orada yaşayan insanların günlük yaşam şekli üzerine önemli veriler sağlayacaktır. Bu anlamda Tokat Müzesi'ndeki Roma Dönemi gümüş yüzüklerin kataloglanması sonucunda, o dönem Tokat ve çevresi hakkında önemli bilgiler elde edilecek ve bu veriler Arkeolojik araştırmalarda bulunulan diğer eserlerin karşılaştırılmasında kullanılarak ileride yapılacak çalışmalara dayanak oluşturacaktır.*

Anahtar Sözcükler: *Yüzük, Gümüş, Tokat Müzesi, Roma, Akik.*

Tokat Museum Silver Rings

Abstract: *Rings have been used by men and women with functional purposes such as ornaments, seal, indicating nobility and rank, engagement, charm, key rings, and carrying poison. The sections of rings can be in various forms such as semi-circular,*

* Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ersincelikbas@gmail.com

square thin band as they can be worn on fingers as well as toes. In addition to plain circular rings, rings with bezel were used as well. The forms of rings have changed over time and new forms have emerged. Silver rings in Tokat Museum are considered as catalog study in this article. Although all nine rings are stoned, the stones of two rings are missing. Four of the rings have cornelian, two have glass, and one has silver stone. Cornelian stones are engraved with negative descriptions and monogram. Descriptions and monogram are the most popular applications of Rome and Late Rome period. Rings have a wide time range between 1st century B.C. and 5th century A.D. Silver rings evaluated within the context of this study are particularly important for providing data in terms of social and economical status of daily life standards, and culture of individuals of the Rome and Late Rome Period. Considering that all the pieces in the museum are brought from Tokat and its surroundings, the analysis of this group will reveal important information on the important settlement in the Ancient Era in terms of the region's socio-economical cultural position and its relations with neighboring cities and the way of living of individuals in that area. Within this scope, the cataloging of silver rings from Rome Period in Tokat Museum will provide important information on Tokat and its surroundings back in that day and this information will be used in comparing other artifacts found in archeological studies and will provide a resource for future research studies.

Keywords: *Ring, Silver, Tokat Museum, Rome, Cornelian.*

MEDYA-KÜLTÜR İLİŞKİSİ VE KÜLTÜREL TASARIM BAĞLAMINDA: “DİLEK AĞACI”

Altuğ ORTAKCI*

Özet: *Türk mitolojisinde ve Şamanist toplum yapısında olduğu kadar geleneksel kültürlerin birçoğunda da önemli tabiat kültlerinden biri olan ağaç kültü, günümüzde içeriği değiştirilmiş ve çoğu zaman unutulmuş ritüeller olarak kitle iletişim araçlarında görülmekte ve gündelik hayatta canlı bir şekilde yaşamaktadır. Eylem olarak, mevsimsel geçiş törenlerinden olan Hidirellez, nevrüz gibi mevsimsel geçiş dönemlerinde ya da kutsal olarak addedilen bir evliya/kutsal ağaca yılın herhangi bir döneminde dilek dilemek isteyen kişilerin bir bez, iplik, çaput vb. kendinden bir parçayı bağlamasıyla şekillenen ritüel, günümüzde hayatın geçiş dönemleri olarak da bilinen doğum ve evlilik aşamalarında; bu geçiş dönemlerinin yeni evreleri olan “doğum partisi”, “baby shower” ya da kent düğünlerinde, kına gecesi organizasyonlarında kültürel tasarımın bir parçası olarak kendine yer bulmaktadır. Bunların dışında küresel kültür akıntılarının tüm dünyaya yaydığı anneler günü, babalar günü, sevgililer günü vb. günlerde, kafelerde, alışveriş merkezlerinde içeriği ve biçimi değiştirilmiş şekillerde yer almaktadır. Bu çalışmada kültürel tasarımın ve medyanın kültürel üretimleri ve geleneksel yaşama ele alış biçiminin bir örneği olarak mitolojik bir değer taşıyan “dilek/adak ağacı” ele alınmıştır. Dilek ağacı örneği medya kültür ilişkisi bağlamında kültürel olumsuzlama ve geleneğe direnme örneği olarak, daha önce Öcal Oğuz’un “Çağdaş Kentin Kültürü ve Somut Olmayan Kültürel Miras” başlıklı kitabının “çağdaş medya kültürü neden ve nasıl ele alıyor” bölümünde “Öğretmen Kemal” filmi ve dini içerikli dizilerden örneklerle ele alınmıştır. Bu çalışmada ise Yeşilçam sinemasında “Öğretmen Kemal” filmi ile birlikte “Tatlı Dillim” filmi ve günümüz dizilerinden “Adı Efsane”, “Ekmek Teknesi”, “Koyverdin Gittin Beni”, “Erkenci Kuş” dizilerinden hareketle kitle iletişim araçlarında yer verilen dilek ağacı ait diğer örnekler çoğaltılmıştır. Ancak bu çalışmayla sadece örneklerin çoğaltılması değil medyanın dilek ağacına yüklediği anlamdan çok neden bu anlamın yüklendiğine dair bir çerçeve sunmaya çalışılmıştır. Örnek olarak alınan filmlerin ve dizilerin içerikleri, gösterime girdikleri dönemlerin ve içerikte anlattıkları zamanların sosyo-kültürel bağlamında değerlendirilmiştir. Yani örnekler yükledikleri anlamın nasıldan çok nedeni*

* Arş. Gör., Hitit Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
altugortakci@gmail.com

üzerinden ele alınmıştır. Diğer taraftan internet haber gazetelerinden alınan haber örnekleriyle konu detaylandırılmış ve son olarak kültürel tasarım ile kültür endüstrisine aktarılan dilek ağacının bir kültürel meta haline gelme sürecinde olduğu görseller üzerinden değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dilek Ağacı, Ağaç Kültü, Medya, Kültürel Tasarım.

Media-Culture And Cultural Relations In The Context Of Design: "Wish Tree"

Abstract: *The tree cult is one of the important cults of nature in Turkish mythology and Shamanist society as well as in many traditional cultures. The cult of the tree is seen in the mass media and the meaning of living in everyday life is changed and it is often forgotten as a rituals. The tree cult ritual is shaped by a person who maket o wishes a piece of cloth, such as a thread, a siege to the sacred tree, or in a period of seasonal transition, such as Hidirellez, or in any period of a year considered sacred. It finds its place in the stages of birth and marriage, also known as transitions of life. the new stages of these transitional periods such as "birth party" baby shower shower or as a part of cultural design in urban wedding ceremonies, henna night events. It is located in modified forms and content apart from these, Mother's Day, Father's Day, Valentine's Day, cafes, shopping malls. In this study, the wish tree bearing a mythological value, as an example of how cultural design and the media handles cultural production and traditional life. Wishing tree ritual is discussed in the context of media culture and cultural negation and as an example of resisting tradition, in the section on how and how contemporary culture in Ocal Oguz's Contemporary Culture and Intangible Cultural Heritage. In this study, examples are reproduced in the Yeşilçam cinema, along with the film Öğretmen Kemal with the film Tatlı Dillim, and today's series of Adı Efsane, Ekmek Teknesi, Koyverdin Gittin Beni, Erkenci Kuş series. However, in this study, the author has attempted to present a framework not only to the reproduction of the samples, but to the effect that the meaning of the media has been overloaded, rather than the meaning of the media. Example movies and TV series were evaluated for the period in which they enter into the socio-cultural context and content impressions. So many examples are from the meaning of how they were loaded. On the other hand with the news examples from the Internet news newspapers and finally, the wish tree was considered to be in the process of becoming a cultural commodity.*

Keywords: *Wish Tree, Tree Cult, Media, Cultural Design.*

ÇORUM MÜZESİ

Metin ÇAKAR*

Özet: *Birinci Cihan Harbi'nin zor ve buhranlı yıllarında Çorum'a gelen Nurettin Bey'in Çorum'da yaptığı önemli hizmetlerden birisi Emraz-ı Umumiye Hastanesiydi. Bina, Nurettin Bey'in gayretleri yanında köylü ve şehirli Çorum Halkının yardımlarıyla 1914 yılında inşa edilmiş ve bu durum yapının kitabesinde yer almıştır.*

İşte bu taş bina daha sonra sırasıyla, Ziraat Mektebi, Vali Konutu, Sıhhat Mektebi, Erkek Sanat Enstitüsü, Makine Meslek Yüksekokulu gibi resmi kurumlara ev sahipliği yaptıktan sonra 1984'lerde boş kalıp kaderine terk edilmiş, 1988 yılında geçirdiği bir yangında taş duvarları dışında her şeyini kaybetmişti.

Uzun süren yenileme çalışması sonunda, orijinal ahşap iç mimarisi, çelik ve modern malzeme ile yenilenmiş, dış cephesi de eski kimliğine kavuşturulmuştur

Taşın sanata dönüştüğü bu yapı önce şifa dağıtan el, sonra eğitim yuvası ve en nihayetinde yeni bir kimlikle kent tarihini taçlandırdı ve müze oldu.

2003 yılında hizmete giren Çorum Müzesi'nin bahçe giriş kapısının sol yanında Hattı, Roma, Bizans ve İslami ölü kültürü, sağında ise Roma dönemine ait eserler vardır. 2900 m2 kapalı alanı olan müzenin dört kat olarak düzenlenen teşhirinde kronolojik bir sergi düzeni ile arkeolojik eserler, bodrum katının bir bölümünde ise etnografik eserler yer almaktadır. Müze'de ayrıca Türkiye'de ilk ve tek olarak, yatılı ve uzmanlar eşliğinde çocuklara uygulamalı müze eğitimi verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Çorum Müzesi*

Çorum Museum

Abstract: *During the difficult and crisis years of the First World War one of the important services that Nurettin Bey who came to*

* Çorum Müzesi Müdürü, Gülabibey Mahallesi, Cengiz Topel Cd.
No:153, 19100 Merkez/Çorum

Çorum was the Emraz-ı Umumiye Hospital. The building was built in 1914 by efforts of Nurettin Bey and the people of Çorum and, this situation has taken place in the inscription of the structure.

This stone building was later abandoned to its fate in 1984, after hosting official institutions such as Land Collage, Governor's Residence, Health Collage, Art Institute of Male, Vocational Machine High School and, it had had lost everything except stone walls in a fire it spent in 1988.

After a long period of renovation, original wooden interior architecture was renovated with steel and modern material. The exterior of the building has been restored to its old identity.

This structure, in which the stone turned into art, was first healing hand, then school and ultimately crowned the history of the city with a new identity, it was a museum.

On the left side of the entrance door of the Çorum Museum, which was commissioned in 2003, there are Hatti, Roman, Byzantine and Islamic dead cult, and on the right are works belonging to the Roman period. Archaeological works with a chronological exhibition layout in the museum's four-storey exhibition with 2900 m2 closed area, a part of the basement floor contains ethnographic artifacts. Also in the Museum as the first and only in Turkey children are given practical museum education with boarding and experts.

Keywords: *Çorum Museum*

ANTİK SPRADON TOPLUMU ÜZERİNE ANEMİ ÇALIŞMASI

Mustafa Tolga ÇIRAK*

ÖZET: *Anemi yeterli kadar demiri metabolizmasında tutamayan veya barındıramayan insanlarda görülür. Anemi, özellikle beslenme ile ilgili çalışmalarda sıkça araştırılan bir sağlık sorunudur. Anemi, antik dönem insanların kafataslarında cribra orbitalia, porotic hyperostosis ve diploe kalınlaşması olarak kendini gösterir. Bu çalışmaya konu olan Spradon Antik Kentine ait iskeletler, İstanbul İli Avcılar İlçe sınırlarındaki Ispartakule bölgesinde İstanbul Arkeoloji Müzeler müdürlüğü tarafından 2011 senesinde ele geçmiştir. Spradon'dan ele geçen 90 insan iskeleti üzerinde Cribra orbitalia, porotic hyperostosis ve diploe kalınlaşmasına hem cinsiyetlerde hem de yaş gruplarında bakılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda toplumda yaklaşık %12,2 civarında cribra orbitalia, %13,3 iken diploe kalınlaşması %8,8 olarak hesaplanmıştır. Cinsiyetler arası değerlendirmede kadınların cribra orbitalia oranı erkeklere göre daha fazladır. Erkeklerde ise porotic hyperostosis düzeyi kadınlardan fazladır. Diploe kalınlaşması ise yine bariz şekilde kadın bireylerde yüksek saptanmıştır. Cribra orbitaliaya bağlı olarak kadın bireylerde diploe kalınlaşmasından söz edilebilir. Spradon Toplumunu çocuk bireylerinden sadece 2 bireyde porotic yapıyla karşılaşılması örnek sayısıyla bağlantılıdır. Spradon Geç Roma- Erken Bizans dönemi toplumunda beslenmeye bağlı sağlık sorunlarından birisi olan anemi mevcuttur.*

Anahtar Kelimeler: *Spradon, Erken Bizans, Anemi, Cribra Orbitalia, Porotik Hyperostosis*

Anemia Study On Ancient Spradon Population

Abstract: *Anemia occurs in people who cannot or cannot contain enough iron in their metabolism. Anemia is a health problem that is frequently investigated in nutrition studies. Anemia is manifested as cribra orbitalia, porotic hyperostosis and diploe thickening in the skulls of ancient people. The skeletons of the*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
mtolgacirak@hitit.edu.tr

ancient city of Spradon, which was the subject of this study, were discovered in 2011 by the Istanbul Archaeological Museums Directorate in the Ispartakule district in the Avclar District of Istanbul. Cribra orbitalia, porotic hyperostosis and diploe thickening of 90 human skeletons obtained from Spradon were examined both in sex and age groups. As a result of the studies, approximately 12.2% cribra orbitalia in this population, 13.3% diploe was calculated as 8.8%. Cribra orbitalia ratio is higher in females than in males. In males, porotic hyperostosis level is higher than females. Diploe was also significantly higher in female subjects. Due to Cribra orbitalia, diploe may be mentioned in female individuals. In the Spradon Population, only 2 individuals are related to the number of samples encountered in the porotic structure. Spradon In the late Roman-Early Byzantine period, anemia is one of the health problems related to nutrition.

Keywords: *Spradon, Anemia, Early Byzantium, Cribra Orbitalia, porotic Hyperostosis.*

GÖKBEL KÖYÜ HAMAS KIRANI TÜMÜLÜSÜ

Şahin YILDIRIM*

Özet: Yenice Hamastümülüsü; Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Karabük İli, Yenice İlçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Karabük merkezinin yaklaşık 30km. kadar uzağında bulunan bu tümülüs, Gökbel Köyü'nde yüksek bir kayalığın zirvesinde bulunmaktadır. Karabük ve çevresi Helenistik Dönem'de Paphlagonia olarak adlandırılan coğrafi bölgede ve bu bölge ile aynı adı taşıyan Paphlagonia Krallığı'nın idari taksimatı altındaydı. Köyün hemen yakınında olan bu tümülüs birçok defalar kaçak kazı girişimine maruz kalmıştır. Tümülüsün merkezinde yer alan dikdörtgen formlu ön oda ve asıl mezar odasından oluşan mezar yapısı doğu batı doğrultuludur. Mezar odası yöresel kireç taşı bloklar kullanılarak inşa edilmiştir. Yapım tekniği ve elde edilen bulgulara göre tümülüs M.Ö. 4. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz, Paphlagonia, Karabük, Helenistik, Tümülüs

Abstract: The Yenice Hamas tumulus is located near the village of Gökbel, which is 25km from the centre of the town in Kastamonu, in the western Black Sea region. The tumulus is located in the area known as Paphlagonia in ancient times. The tumulus has two chambers. The tomb structure lying in the centre of the tumulus. The tomb direction is east to West. The tumulus chambers were constructed with limestone blocks and formed with rectangular-planned. Unfortunately, this tumulus has been excavated many times by illegal excavators. The tomb structure, which has according to the architectural features, is dated to the middle of the 4th century BC.

Keywords: Black Sea, Paphlagonia, Karabük, Hellenistic, Tumulus.

* Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi.
sahinyildirim@live.com

ÇANKIRI - ÇORUM - AMASYA HATTI ÜZERİNDEKİ HİTİT YERLEŞİMLERİNİN LOKALİZASYON SORUNLARIYLA İLGİLİ GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Özlem SİR GAVAZ*

Özet: *Son yıllarda Hititler Dönemi Anadolu'nun tarihi coğrafyası ile ilgili değerli araştırmalar yapılmış ve bu yöndeki çalışmalar artış göstermiştir. Bu çalışmalarda ortaya konulan yeni görüşler ve isabetli lokalizasyon önerileri, özellikle günümüzde Çankırı, Çorum ve Amasya İllerini kapsayan bölgenin tarihi coğrafyasını aydınlatmada yol gösterici olmuştur. Fakat yapılan yeni teklifler bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir. Zira zaten tarihi coğrafya açısından problemlili olan bu bölge, kuzeydeki Kaşka sorunsalı ile de büsbütün çıkmaza girmektedir.*

Çalışmada Hititçe metinlerde geçen bazı önemli yerleşimler ve bu yerleşimler için yapılan farklı lokalizasyon tekliflerinin yol açtığı tartışmalar değerlendirilecektir. Özellikle Hititlerin başkenti Boğazkale/Hattuşa, Ortaköy/Şapinuwa, Maşathöyük/Tapigga ve Oymaağaç/Nerik eşitlikleri esas alınarak yerleşimler için yapılan farklı görüşler karşılaştırmalı olarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Hititler, Tarihi Coğrafya, Lokalizasyon, Hitit Coğrafyası.*

A General Evaluation On Localization Problems Of Hittite Places On Çankırı-Çorum-Amasya Line

Abstract: *In recent years valuable researches on the historical geography of the Hittite Period Anatolia have been carried out and the studies in this direction have increased. The new ideas presented in these studies and the suggestion of proper localization have been a guide in illuminating the historical geography of the region which especially includes Çankırı, Çorum and Amasya Provinces. But the new proposals have brought some problems. This area, which is already*

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü,
ozlemsir@yahoo.com

problematic in terms of historical geography, is also completely absent from the Kaška problematic in the north.

Some important settlements in Hittite texts in the study and the discussions caused by different localization proposals for these settlements will be evaluated. In particular, different views on settlements will be presented based on Bogazkale / Hattuša, Ortaköy / Šapinuwa, Maşathöyük / Tapigga and Oymaağaç / Nerik equations of the Hittites.

Keywords: *Hittites, Historical Geography, Localization, Hittite Geography.*

YAŞ GRUPLARI İLE KAFATASI VARYASYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yarenkür ALKAN*

Özet: *Toplumlar arasındaki biyolojik uzaklık analizleri, kafa veya dişten gelen varyasyonlar kullanılarak yapılır. Diş varyasyonlarının aksine kafatası varyasyonlarının cinsiyet ve yaşla ilişkisi her zaman tartışma konusu olmuştur. İleri yaşlarda bölgesel kemik büyümesinin sebep olduğu varyasyonlara doğru bir eğilim gözlenirken, daha genç yaşlarda bölgesel kemik yetersizliğinin sebep olduğu varyasyonlara doğru bir eğilimin olduğu bilinmektedir. Bu sebeple biyolojik uzaklık çalışmalarında hangi yaş gruplarının dahil edilmesi gerektiği konusunda kesin bir bilgi mevcut değildir. Bu çalışmada amacımız dört farklı toplumun verileri incelenerek kafatası varyasyonları ve yaş grupları arasında bir ilişki olup olmadığını anlamaya çalışmaktır. Çalışma kapsamında Van Kalesi Höyüğü/İslami, Van Kalesi Höyüğü/Hristiyan, Karagündüz ve Kureyşler toplumlarına ait toplam 297 bireyde 29 varyasyona bakılmıştır. 40 yaş altı ve üstü olarak ayrılan bireyler iki gruplar toplanmış kafatası varyasyonları ile yaş grupları arasındaki ilişki SPSS 23 programında X^2 testi ile araştırılmıştır. Analiz sonucunda her toplum için farklı varyasyonlar anlamlı sonuçlar vermiştir. Bu durum yaşın varyasyonların görünümünde önemli bir faktör olmadığı fikrini desteklemektedir. Ayrıca eski topluluklar çalışılırken 60 yaş üstü bireylere az rastlanması ve yaş tahmininin cinsiyet tahmini kadar kesinlik içermemesi biyolojik uzaklık çalışmalarında yaşın etkisini azaltmaktadır. Dolayısıyla iskelet serileri üzerinde biyolojik uzaklık çalışması yapılırsa yaşı etkisi öncelikle örneklem içerisinde istatistiksel olarak değerlendirilmelidir.*

Anahtar Kelimeler: *yaş, kafatası varyasyonları, Van Kalesi Höyüğü, Karagündüz, Kureyşler*

The Relationship Between Age Groups and Cranial Nonmetric Traits

Abstract: *Analyses for biological distance between communities is carried out by way of cranial and dental nonmetric traits. Contrary to dental traits, the relationship of cranial traits with*

* Dr. Öğr. Üyesi, Ahi Evran Üniversitesi, Antropoloji Bölümü,
alkanyaren@gmail.com

sex and age has always been a matter of debate. Whereas a tendency towards nonmetric traits due to regional bone growth is observed in later ages, it is known that there is a tendency towards variations caused by regional bone deficiency in younger ages. Therefore, there is no exact information on the age groups that should be included in biological distance studies. The purpose of this study was to examine data from four different communities and to understand whether there are any relationships between cranial nonmetric traits and age groups. A total of 29 variations in 297 individuals have been examined within the scope of this study from communities of Van Castle Mound/Islamic, Van Castle Mound/Christian, Karagündüz and Kureyşler. Individuals were classified into two groups as below and above 40 years of age after which the relationship between their cranial nonmetric traits and age groups was examined via X^2 test in the SPSS 23 software. As a result of the analysis, different traits yielded significant results for each community. This supports the opinion that age is not a significant factor in the appearance of the variations. In addition, the fact that the number of individuals above the age of 60 is less when working with ancient communities as well as the fact that age estimation is not as accurate as sex estimation decreases the impact of age in biological distance studies. Therefore, the impact of age should first be evaluated statistically inside the sample group if biological distance studies are to be carried out on skeleton series.

Keywords: *age, cranial nonmetric traits, Van Castle Mound, Karagündüz, Kureyşler*